

נגעים כל הבגדים פרק יא

תוספות אנשי שם פרק יא

הנגע ולא טרפה ועבר הנגע ותפרה כנגד אחד לכן אם חזר להטיל שהוא מקום הנגע הראשון כנגד יסרף ואם חזר להנגד שהוא חזר לטעון נגע הראשון אין האטיל נגדר אחר הנגד יסרף אם לא היה הנגע תחלה בהטיל וחזר לטעון שאין הנגד כולו נגדר אחר האטיל:

ז חז"ל ד"ה הרקוב כגרים כו' אבל מצד זה לצד זה כו' . כלמחמת כנימין כתב ש"ס הרע"ב ב"מ"א. הוא כנגד היה בתחלה כגרים ופשה אח"כ דלו אם חזר כגד אחד חזר לערשן רק בעזרת אהל כשהיה תחלה כגרים באיזה צד שפשה עומד אף שלא בעזרת:

יב בהר"ב ד"ה כולם מהוירים כו' . את הוראי הוא מטמא וקשה בלא ככר הוא עומד ולא כיון דלא יכול להסגירו ולא להליעו משפט ע"כ מטעמו דלעיל פ"ד מ"ה:

בהר"ב ד"ה וישיאו טובין . דבריו הם לקוים מדברי הר"ש אבל הר"ש מפרש שחזר הנגע לאחר שעבאו מוכין לכן הוכרח לומר שלא הובדלו וחזר הנגע למקום שלא הובדל שיש גע"ג . אבל הר"ב שכתב שנגד טוקק גדלה שמפרש שחזר קודם שעבאו מוכין א"כ לא כו' לר"ך לומר שלא הובדל:

חז"ל ד"ה בגד המוסגר כו' וב"ל דלרווחא דמלתא כו' . הרש"ם כתב דלא לחושא דמלתא כתב דהם לא הו' ניכר ע"י הנגע א"כ חזר יכול לא להסגירו ולא להטיליו יחי' טעור לגמרי:

פ"א א תוי"ט ד"ה יראו בתחלה כו' מה ענין ימים כו' . והמפרשים כתבו ש"מ אם לא ידע הכתב על מי הנגד והסגירו וכשהוא ליד ישראל טעון הסגר הדם:

ה במשנה העומד בראשון יבסם . כתב בלקוטיו משנה להכנס ע"י י' סמנים [וכבר מובא במפרשי המשנה] וכבר דע"כ דהו' סמנים און מעבירין את הנגע דל"כ א"ך ידע אחר ההסגר שני אם פס . וכתומם (ויקרא י"ג י"ח) והנגד וגו' אשר תכנס וגו' פ"י רש"י וכן מהם הנגע אם כשכנסו תחלה ע"י הכתב וכן מהם הנגע לגמרי וכתבו וכוונם שנית וטעור ר"ל שיעבאו וטעור . הרי דכתיב פ"י הסמנים הוא לגמרי אם יעבור או שיכסה למראה השלישי או טעור ואם אינו טעור טעון הסגר:

חז"ל ד"ה העומד בראשון כו' . מדבריו בזה ונ"ל הכהה כלאהן נחמט דהא דכתיב כלאהן טעון הסגר התוא מ"ש דהנגע והבוטלים לדוד כתב דלום א"ל גז"ש הדלה סתוב כסוף הסגר ר"ל און ואם בענין ע"י מ"א דהא חם כהה לר"ך הסגר והגז"ש לא אישטרך ר"ן לכהה למראה שני ולא למראה שלישי דלו טעור בלא הסגר:

ן תוי"ט ד"ה שדוף . השפטים לדוד כתב למאן דגרים הטולה מן המוסגר כו' חזר להטיל טוקף את הנגד חזר להנגד מ"ל את המטיל מפרש הטולה מן המוסגר היינו שהתך מקום

תוספות ז"ם טוב נגעים כל הבתים פרק יב ר' עובדיה מברטנורה

ציונים

פרק יב א כל הבתים . ודוקא בארץ ישראל . דבבית ארץ אחרת כתיב (ויקרא י"ד): הוץ משל עב"ם . אם קמו בית בארץ ישראל . דהכי משמע . אחזתכם מטמאה בנגעים . ואין אחזת העב"ם מטמאה בנגעים . וכשם שאין אחזתם מטמאה בנגעים . כך בגדיהם וגופם אין מטמאים בנגעים:

יראו בתחלה . והימים שהיה בהם הנגע כל זמן שהיו ביד עובדי כוכבים . אינם פולים לקן מן החשבון : בית עגול . שאין בו זיוות : פריגון . שיש לו שלשה זיוות . שלש

פרק יב אבל הבתים מיטמאין בנגעים . לאחזי כדפי' הר"ב בר"פ דלעיל . ועיין מ"ש שם :

חוץ משל עב"ם . וכן העמיק הר"ב . והר"ש כתב אלא משל עובדי כוכבים גרסינן . דהכי איתא בריש פ"ט דגיטין [דף פ"ב] . ומפרשים ההם דפירושו חוץ . ומ"ש הר"ב וכשם שאין אחזתם מטמאה בנגעים כך בגדיהם וגופן כו' . כך הוא במקל"ט פ"י הרמב"ם . אבל בת"כ שבידיו ל"ג וגופן . וכן אינו במקל"ט פירושי הרמב"ם . ויראה לי לגנופן לא לר"ך . שלמדנו מדכתוב אדם כי יהיה בעור

א כל רבועים גשו"ס ידועים פולח פ"ב פ"א מ"י ע"כ פ"ה ה"ו ו' ח' ע"כ ש"י בית עגול מ"ד ה' ע"כ פ"ה פ"ד קמ"י ע"כ פ"ז

חלופי גרסאות
א חוץ משל עב"ם גניטין פ"ב ג"ח לשל גר"ם .

תוספות חדשים
א תוי"ט ד"ה בית . ולפנת הר"ש דכתב ארבעה דוקא הוא דמכתיב לא פתח ולא יזכר דמשמע ולא חמש לק"מ :

משנה אחרונה

פ"ב א בית פריגון . כתב הר"ב וה"ה שיש לו חמש זיוות . ועיין בתוי"ט דמורה"ם כתב דבת חמש מטמא . אבל מדקתני לקמן ואם היה מרובע חמש דוקא ארבע דבת חמש אינו מרובע . ומיהו אפשר דהתם ל"ג מרובע אלא אם היה מחובר כדפי' לקמן . ואפילו לגירסת מרובע חמש דכדברי מהר"ם מדתני ואם היה מרובע דלפי סברת הר"ב ה"ל למיתני אינו מטמא אלא מרובע . ומ"ש הר"ב מדכתוב קירות תרי זימני משמע ארבע . גראה דקרא לא חיירי אלא בכותלים וכדמתן נמי ב"מ"ב אחד הולדיו כו' ולא חיירי אלא בצללים ולפ"ו משמע דתקנת הבית אינו מטמא בנגעים . ובפי"ג מ"ג תנן גראה בבית נותן הקירות לעליו גראה בעליו' נתן

בשכו נגע . דאיכא למידרש מיניה כדרשנין בטומאת אהל * [ועיין מ"ש במשנה ו' פ"ח דאהלות בד"ה מדורות כו'] אדם כי ימות באהל ולא עב"ם . שנה' (ויקרא ל"ד) אלאי לאן מרעייתו אדם אהם . אחס קרויים אדם ולא עובדי כוכבים קרויין אדם . וכבר כתבתי ברפ"ג דכתי מהר"ם בזה . ולענין גר תושב * [ועיין מ"ש בר"פ דלעיל דהכי גמ' הכא כמ"ש בשם מהר"ם ברפ"ג] : **יראו** בתחלה . פירש הר"ב והימים שהיה בהם הנגע כו' עיין מ"ש בר"פ דלעיל :

בית עגול כו' אינו מיטמא בנגעים . פי' הר"ב דגבי נגעים כתיב קירות קירות כו' . ומראיתן שפל מן הקיר לא קא חשיב . אלא הגי דכתיב בהו לישאל יתירא קא חשיב . רש"י סוף פ"ק דנויר [דף ח']. ועיין לקמן :

בית פריגון . פי' הר"ב שיש לו ג' זיוות כו' . וה"ה בית שיש לו שתי זיוות או חמש . בת"כ תניא זכפ' גט פשוט דף קס"ד מיייתי לה . וקרי לשל שתי דיוגון . ולשל חמש פנטיוגון . ופירש"י דיוגון . פינות שתיס . מלך אחת עגול ולדו אחת יש לו שתי פינות . עד כאן * [וב"ל גם לשון דיו שבלשון יון הוא שתיס . כמ"ש הר"ב בריש פ"ב דערובין . ושבו מלאתי בן בערוך ערך הין . וכתב עוד שגין לשון פינה . בלשון יון שקורין לפינה גימאה . וכן מפרש פינטגין שחמש בלשון יון פינטון] וכתב מהר"ם סימנה לי אחזי לא קתני גמ' הכא . ובשלמא דיוגון לא אלטריר . דכיון דקתני פריגון אינו מטמא . כ"ש דיוגון . אבל קשה לתני פנטיוגון דהוה רבוחא טפי . דאע"ג דאיכא למ"ד שיש בכלל חמש ארבע גבי זימית ומחייבין לה בלית כמו בעלת ד' . הכא לא אמרי' הכי . לכן נ"ל דפלוגתא דתנאי הוא . דכי היכי דפלוגי בהא גבי זימית כפ"ב דזבחים [דף י"ח] וס"פ הקומץ רבה (דף ל"ו) זכפ' החלל (דף מ"ג) . ה"ל פלוגי הכא בנגעים . דתנא דמתני' ס"ל דבעל חמש מטמא בנגעים ולתנא דברייתא לא מטמא . ואין להקשות דבשלמא חסא אחרני ליה מאשר תכסה

פרק יב א כל הבתים . ודוקא בארץ ישראל . דבבית ארץ אחרת כתיב (ויקרא י"ד): הוץ משל עב"ם . אם קמו בית בארץ ישראל . דהכי משמע . אחזתכם מטמאה בנגעים . ואין אחזת העב"ם מטמאה בנגעים . וכשם שאין אחזתם מטמאה בנגעים . כך בגדיהם וגופם אין מטמאים בנגעים:

יראו בתחלה . והימים שהיה בהם הנגע כל זמן שהיו ביד עובדי כוכבים . אינם פולים לקן מן החשבון : בית עגול . שאין בו זיוות : פריגון . שיש לו שלשה זיוות . שלש

שלמא מלאכת

אפי' בנוי על גבי קרקע הם שהביאו אבנים וטיס וטפכו בים עד שבעשה כמון תל וכו' עליו בית אין מיטמא בנגעים משום דכתיב ארץ ולא ים ובית שבעספיה אפי' בעוד שהספיה ביבשה שטופנין אותה ומורדין

א יראו בתחלה בבית . בית הבנוי בעספיה בתוספתא תניא בית שביס ובית שבעספיה אינם מיטמאים בנגעים ופי' הר"ש ז"ל מדקתני בית שביס ובית שבעספיה משמע תרתי מילי נינהו דשביס מדקתני

יבין תפארת ישראל יבין

לעכו"מ בא"י : ג) כאלו נולד האתא [עיין פ"א סי' קצ"ז] : ד) בלי זיוות בפנים בין כותל לכותל : ה) פריגון . הוא בלשון י"ן

פ"ב א שבה"ו . וכל לאחזי בית של גר תושב . וכ"ש של כשים עבדים וקטנים [לפלי פ"א פ"א א'] : ב) בית ששיך

אין ביטמא בנגעים... והיה בית שיש לו שתי זוויות או חמש...

זה הכל הכא ליכא ריבויא... מוכתיב קירות תרי זימני... וכתביב ממי קיר...

באסקריא דמי באסקריא:

תוספות חדשים

א' ד'ה על ארבע קורו... כו' ביחא ספי... כיון שהזווית נשית על...

או באסקריאו (על ארבע קורות)

אין ביטמאין בנגעים... דכתיב... זבית ארץ... עד שהיה הבית מחובר...

אליהו רבה

על ארבע קורות... שולטתן ארבע קורות... מניין ועלוהם תלוי הבית...

אין באסקריאו (על ארבע קורות)

אין ביטמאין בנגעים... דכתיב... זבית ארץ... עד שהיה הבית מחובר...

אין באסקריאו (על ארבע קורות) ופירוש הוא תורן... והפירוש קתני או... * [ומ"ס הר"ב ויש...

משנה אחרונה

הקורות לבית ונראה... בקורות לה קתני הכל... מתוספתא שהיה הר"ס...

אין באסקריאו (על ארבע קורות)

אין ביטמאין בנגעים... דכתיב... זבית ארץ... עד שהיה הבית מחובר...

אין באסקריאו (על ארבע קורות)

אין ביטמאין בנגעים... דכתיב... זבית ארץ... עד שהיה הבית מחובר...

אין באסקריאו (על ארבע קורות) ופירוש הוא תורן... והפירוש קתני או... * [ומ"ס הר"ב ויש...

אין באסקריאו (על ארבע קורות)

אין ביטמאין בנגעים... דכתיב... זבית ארץ... עד שהיה הבית מחובר...

מלאכת שלמה

ומורידין אותה למים כיון דליון סופה לעמוד... ובאסקריא י"ם שגורסין אסלדו והרמב"ם ז"ל נראה דגרים...

תפארת ישראל

פ"ב (א) ורתו"ש כתב בשם מהר"ם... דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

בויע

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

יין ג' זוויות... וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק... ב' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק... ב' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק... ב' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק... ב' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק... ב' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

וכ"ש באין לו רק ב' זוויות... וכגון שאין לו רק... ב' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

דמלח הזכירה משנתנו... רבותא טפי לאפילו בת ה' זוויות...

ב בית שאחד מצדדיו אחד
ע"כ כ"ח בית שלא
היו מ"י פ"ט

אליהו רב

ב ה"ג בית שאחד
מצדדיו כחציבה אחד
כ"ח ש' אחד בסלע ואחד
בלבנים ואחד בעפר.
ועירוב אחד בין כלומר
בין כשיש בין בסלע בין
בלבנים בין בעפר טהור:

ראשון לציון

ב בתוים ר"ה ועפר.
כדכתיב בקרא טו.
ולשון הרמב"ם בפירושו
מאבנים ועפר ומסיד כו'
כוכחא טלמי דטום פ"ט
דמין חימא מאבנים ועלים
ועפר:

משנה אחרונה

הוא נגע שאינו שהכהן
לריך לידע משום מה
מטמאו אע"ג דיש בו
סימן טומאה ודאי
והכהן אין יודע חיובו
לא יפסוק הדין כמ"ל
הר"ם פ"ה מ"ד גבי
שמי גערות וע"ס:
ב בית שאחד מצדדיו
מחוסה כשיש.

אפילו שאר השלשה
ראויין אינו מטמא
דהוי כאלו אין בו אלא
גלשה כתיב וי"ל דוקא
שהכותל כולו של שיש
אבל מקתו של שיש
אפילו רובו של שיש
ומיטעו באבנים ועלים
ועפר והנגע במקום
הראוי לטמא טמא
הכל כדפי' פ"ה מ"ב:
מחוסה בשיש. הלשון
משמש אפילו
בנוי מעלים ואבנים
אלא שמלמעלה מחוסה
כשיש אינו מטמא משום
דהנגע לריך שיראה
במקום הראוי לטמא
כדפי' לעיל:
בשיש. כל הני שיש
ואבנים אע"פ
שכלשון חכמים כולם
מין אבן נקראים
כדאשכחן בכלי אבנים.
אבל כלשון מקרא
אינו כן כדכתיב ותי
להם הלכה לאבן.
אלמא לבנה אינו קרוי
אבן וכ"כ במנן אברהם
פ"י קל"א לענין אבן
הלמד מענינו הוא עפר שבוניו בו והיינו טיט:
שהיה מקת הכותל של שיש ונראה בו נגע ואח"כ הביא לו עינים ואבנים והגלומו.
וגראה במקום השש אינו כלום כדפי' לעיל ולשון הרמב"ם כחבורו בית שלא היו בו עינים ואבנים כשיעור ע"כ. והשיעור מטורס לקמן:

בפירות הרמב"ם ודברי תימה הן דהא לקמן מן אין
הבית מיטמא בנגעים עד שיהיה בו אבנים ועלים ועפר
וכאן אין כותל כלל אלא בנ"י שבפירות הרמב"ם כתוב
ועליהן בית בניו כו'. וכך הם דברי הר"ם העתיק לשון ח"כ.
להביא בית הבנוי על העמודים.
ומפרש ח"ל על העמודים. הם
עמודים זקופים ועלוים בארץ זה
אלל זה. שאין אויר מפסיק תחת
הכתלים שהבית בנוי עליהם. ומיחו
מדקתני מהניתיין על ארבע עמודים.
משמע דלא חיישינן מאויר שתחת
הכתלים. אלא מזויות הבית.
שלא יהא אויר תחתיהם דלחות ד'
ע"כ ועיין לעיל: ב בית שאחד מצדדיו מחוסה כשיש בו
טהור. אמר ית' ונתן את הבית את אבניו ואת עליו ואת כל עפר הבית הורה בזה שהוא נכנה מאבנים ועלים ועפר ואז יטמא.
הרמב"ם. שאף ע"פ שבתחלה נאמר וכתתי נגע בבית סהם נלמד במדה דבר הלמד מסופו שאינו מדבר אלא במה שכתב
בסופו ונתן וגו'. ולא בבית הבנוי מענין אחר ועיין בסמוך בדבור עד שיהא כו': ואחר צעפר. ה"ג ה"מ למתני ולדו
אחד [ענפס] ולדו אחד ברזל אלא תנא וסייר. מהר"ם:
ועפר. כדכתיב בקרא ואת כל עפר הבית ואין זה גושי עפר אלא הוא מגובל וכעשה טיט כענין שנאמר (ויקרא י"ד)
ועפר

מטמא א': ב בית שאחד מצדדיו
מחוסה בשישי' אחד בסלע י' ואחד
בלבנים י' ואחד בעפר טו' טהור טו'.
בית שלא היו בו אבנים ועלים ועפר י'.

ונראה

והן נחשבים ד' זוויות לבית והנג עליהן מטמא בנגעים
אע"פ שהוא פתוח מכל לדדיו: ב בית שאחד מצדדיו.
א' מארבע כתליו מחוסה כשיש מרמ"א: ב. סלע. לור שהיא
עם מששת ימי בראשית: בלבנים. עשויים ככבשן: בעפר.
שהכותל עשוי מגושי עפר: טהור.
דבעינן שיהיו ארבעה קירות הבית
ראויין לטמא בנגעים ואם אחד מן
הקירות עשוי בדבר שאין ראוי
ליטמא כגון כל הני דאמרינן הבית
טהור: בית שלא היו בו אבנים
ועלים ועפר. כל שלשון אלא אחד
מאן היה בו. ונראה הנגע באותו
האחד טהור. דבעינן שיהא ראוי לטמא קודם ראיית הנגע:
עד

הוא נגע שאינו שהכהן
לריך לידע משום מה
מטמאו אע"ג דיש בו
סימן טומאה ודאי
והכהן אין יודע חיובו
לא יפסוק הדין כמ"ל
הר"ם פ"ה מ"ד גבי
שמי גערות וע"ס:
ב בית שאחד מצדדיו
מחוסה כשיש.

מלאכת שלמה

מטמאו דכד' עמודים בני ב' זוויות הבית:
ב בית שלא היו בו אבנים ועלים ועפר או או קתני דאי לית ביה
כלל היבא נראה הנגע. וכן נמי ירשא דקתני ואחד בסלע וכו'
או או קתני. אלא תימה לי שם. בירשא נקט הרמב"ם ז"ל לישא דמתני'
אח"כ

נראה דארישא קאי דקתני בית עגול בית טרונין ועליהו קאמר ואם
הי' מרובע אפי' וכ' דאילו הכך דסיפא כולו אפי' הן מרובעין אין
מיטמאין מטעם אחר וכדכתיבנא וס' בת"כ משמע דבעי' עמודים
הרבה נעולים וזקופים בארץ זה אלל זה שאין אויר מפסיק תחת
הכותלים שהבית בנוי עליהם אלא הרמב"ם ז"ל פסק שם כלשון

יבין תפארת ישראל בועז

מה אנערין לאשמעינן. דמ"ס מספיה עמיה שאת"ט בנגעים.
י"ל דסד"א דדוקא בבית הבנוי תוך הספיה. שכותליו מקיפין הבית
ובתל בית לבני ספיה. להכי קמ"ל הכך. לאשמעינן דככל גיוגא כשכנוי
על המים לא מחשב ארץ החותכים. ולאו דוקא ספיה דרבי' קרא
שאינו מקבל שום עומאה: (ג) כך כתב הר"ם והר"ב. והנה לא פירשו
לנו רבותינו למה שיש אינו. ראוי לנגע. והרי אבן הוא וכל אבן ראוי
לנגע. והרא"ש כתב מלה יתירה וי"ל דשיש אין ראוי לנבא בו נגע.
וכדמוהו כוונה רבינו במלת לנבא. שאין נענע השש שיוכל בו נגע.
והרמב"ם [פ"ד מטו"ג] פי' הכוונה כוונת. וי"ל דשיש לא מיקרי
אבן. ולבאורה יש לתמוה דמנ"ל לרבינו הא. והרי אדרבה אשכחנא
דוכתי טובא בתנ"ך דשיש מיקרי אבן כגון אבני שיש. וכדכתיב דאבן
גלל. וי"ל דרק אבן שיש מיקרי ולא אבנים סתם. וכיון דהקפידה תורה
ובתבה אבנים בלי שם לוי להכי דרשינן כמו באזוב ולא באזוב כותלי
ולא באזוב מדברי ולא באזוב שיש לו שם לוי [כסוכה י"ב א']. ה"כ
דרשינן אבנים ולא אבני שיש. ואמ"ת בל"ז כיון דכל הכותל מחוסה
כשיש הרי אינו ראוי לנגע. דהרי קיי"ל כר"ע דלריך שיהיה הנגע על
ב' אבנים שבכותל [וכמ"ג]. וי"ל דמי לא מצי מיירי אף שהכותל
מחוסה כולה בכמה סבלאות של שיש. אבל ק' מחוסה בסלע ל"ל. הרי
אפילו הו' מחוסה באבן א' שתלוש וחברו שם ג"כ אמ"ט. ואי"ל דדוקא
באותה כותל שנגע בה לריך ב' אבנים. אבל בשאר ה' כתלים בני
סביה' ככ"א אבן א' שהוא ממין הראוי לטמא בנגעים. ליתא. דהרי
קיי"ל כר"ע [במ"ג] דמאריך ח' אבנים דהיינו ב' אבנים לכל כותל.
ודוקא לומר דמיירי שיש שם ב' סלעים. וסלע דנקט הוא לאו דוקא.
אלא כ"ל דודאי מיירי שיש שבכותל ב' אבנים ועפר ועלים כראוי רק
מחוסה

מה אנערין לאשמעינן. דמ"ס מספיה עמיה שאת"ט בנגעים.
י"ל דסד"א דדוקא בבית הבנוי תוך הספיה. שכותליו מקיפין הבית
ובתל בית לבני ספיה. להכי קמ"ל הכך. לאשמעינן דככל גיוגא כשכנוי
על המים לא מחשב ארץ החותכים. ולאו דוקא ספיה דרבי' קרא
שאינו מקבל שום עומאה: (ג) כך כתב הר"ם והר"ב. והנה לא פירשו
לנו רבותינו למה שיש אינו. ראוי לנגע. והרי אבן הוא וכל אבן ראוי
לנגע. והרא"ש כתב מלה יתירה וי"ל דשיש אין ראוי לנבא בו נגע.
וכדמוהו כוונה רבינו במלת לנבא. שאין נענע השש שיוכל בו נגע.
והרמב"ם [פ"ד מטו"ג] פי' הכוונה כוונת. וי"ל דשיש לא מיקרי
אבן. ולבאורה יש לתמוה דמנ"ל לרבינו הא. והרי אדרבה אשכחנא
דוכתי טובא בתנ"ך דשיש מיקרי אבן כגון אבני שיש. וכדכתיב דאבן
גלל. וי"ל דרק אבן שיש מיקרי ולא אבנים סתם. וכיון דהקפידה תורה
ובתבה אבנים בלי שם לוי להכי דרשינן כמו באזוב ולא באזוב כותלי
ולא באזוב מדברי ולא באזוב שיש לו שם לוי [כסוכה י"ב א']. ה"כ
דרשינן אבנים ולא אבני שיש. ואמ"ת בל"ז כיון דכל הכותל מחוסה
כשיש הרי אינו ראוי לנגע. דהרי קיי"ל כר"ע דלריך שיהיה הנגע על
ב' אבנים שבכותל [וכמ"ג]. וי"ל דמי לא מצי מיירי אף שהכותל
מחוסה כולה בכמה סבלאות של שיש. אבל ק' מחוסה בסלע ל"ל. הרי
אפילו הו' מחוסה באבן א' שתלוש וחברו שם ג"כ אמ"ט. ואי"ל דדוקא
באותה כותל שנגע בה לריך ב' אבנים. אבל בשאר ה' כתלים בני
סביה' ככ"א אבן א' שהוא ממין הראוי לטמא בנגעים. ליתא. דהרי
קיי"ל כר"ע [במ"ג] דמאריך ח' אבנים דהיינו ב' אבנים לכל כותל.
ודוקא לומר דמיירי שיש שם ב' סלעים. וסלע דנקט הוא לאו דוקא.
אלא כ"ל דודאי מיירי שיש שבכותל ב' אבנים ועפר ועלים כראוי רק
מחוסה

שהתקרה שהבית צנוי עליו אינה צולמת כלל מכותל הבית.
אלא כולה צנויה באויר. נמלא שהבית הזה שבנוי עליו אינו
נוגע בארץ. רק במקום ד' העמודים שבצויות: (א) אף שרוב
תחתית הבית אינו נוגע בארץ: (ב) והרי שיש אינו ראוי לנגע.
וכיון שכותל א' אינו ראוי לנגע. גם הכותל שבאותו בית
שלאו לנגע אמ"ט בנגעים (ג): (ג) מלת מחוסה שזכר
התנא בירשא. אכולהו קאי [ולא כמשמ' מהר"ב]. וי"ל או שא'
מכותלי הבית בפנים מחוסה בסלע. והוא לור שבולט מהארץ
מבראשית: (ד) ר"ל או שא' מכותלי הבית מחוסה בפנים
בלבנים שג"כ אמ"ט בנגעים: (ו) ר"ל או שא' מהכותלים מחוסה
בפנים בגושי עפר [כך כתב הר"ב גושי עפר. ויפה כתב דאי שטמו בעפר
ודאי היה מטמא בנגעים. וכמו שכתוב סדר הוא ועפר אחר יקח ועח את הבית
דודאי משמע כולו]. (ז) דכל הכך דלעיל אמ"ט משום נגע. והן
מפסיקין בין אויר הבית להכותל שחולה להן. והי"ל כאין
להבית ד' כותלים. וכ"ס כשאין כותל חולה להן. ואינן חפוי.
אלא חד מהכך הוא עלמנו כותל הבית שאמ"ט משום נגע.
ה"ה במסווד בפנים. כל הבית אמ"ט בנגעים דסיד לא
מקרי עפר [כעדיקון מ"ז. ועמ"ס פ"ו משפ"ת]. אבל במעוויט בקיט
מבפנים. טיט ודאי מיקרי עפר. ואע"ג דמדעוויט כל הכותל
בקיט. אין הנגע בהאבנים. אפ"ס כיון שהטיט מעוויט ע"ג
האבנים ותחבר להן. שפיר שייך גבי' וחללו האבנים אשר
בסן הנגע. דהטיט שמעוויט עליהן בטופן דמי: (י) אפילו היה
כהבית

וכן עפר הנאמר בנגעים היינו טיט כדכתיב ועפר אחר יקח ועח ובעלמא בכיטוי הדם ועפר חיינו עפר ממש. ובנגעים דבר
הלמד מענינו הוא עפר שבוניו בו והיינו טיט: בית שלא היה בו אבנים ועלים ועפר. אלא אחד מן דל"כ הר"ם והרא"ש. ואין לפרש
שהיה מקת הכותל של שיש ונראה בו נגע ואח"כ הביא לו עינים ואבנים והגלומו. דמאי איריא שאח"כ הביא אפילו היו מתחלתו בלד אחד עינים ואבנים וכלד אחד שיש
וגראה במקום השש אינו כלום כדפי' לעיל ולשון הרמב"ם כחבורו בית שלא היו בו עינים ואבנים כשיעור ע"כ. והשיעור מטורס לקמן:
וגאה

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבתים פרק יב תוספות יום טוב סח

ציונים

ופן בדר ע"י ע"ס ע"כ ה"א :

משנה אחרונה

ונראה בו נגע ואח"כ
הביאו. פי' הר"ב דבש"ן
שיהא ראוי לעמא קודם
ראיית הנגע ע"כ
וכדאמרינן נמי בנגע
הנוף רפ"ז ומיהו התם
מקרא ילפינן לה. ולשון
הר"ב דבש"ן שיהא בית
קודם שיראה בנגע
ע"כ משמע דה"ל מקרא
ילוף בנגע נראה לי
בבית משמע שהבי' קודם
לנגע וכן בגדרים והנגד
כי יהיה בו נגע. וי"ל
דכל הני לא תלו בראיית
הכהן אלא אם לא היו
שם עולם בשעה שבה
הנגע הביאו לו אה"כ
אע"פ שהביאו קוד' שבה
הכהן אינו מטמא כמו
ברפ"ז בעכו"ם ונתנינו:
ואח"כ הביאו. משמע
דקודם ראיית
הנגע הם הביאו טמא.
והקשה הר"ב ד' בהשנות
פי"ד מהא דתמרו
בספרא ומתן את עויו
ואת אבניו. עינים
שכבו עמו ואבנים
שכבו עמו ולא אבנים
ועינים שהביאו ונשכבה
אלמא אע"פ שהביאם
קודם ראיית הנגע
טהור. ותיקן דלענין
עומתת הבית אע"פ
אלו היו בשעת הבנין
כיון שהיו בשעת ראיית
הנגע טמא. אבל לענין
נתינת אינו נותן אלא
אחוס שהיו בשעת
הבנין עכ"ל. ולא
זכיתי להבין מתי קטאו
לי' דהא דתמרו ולא
עינים ואבנים שהביאו
משכבה. ע"כ לאחר גמר
כל הבנין שנגמר הבית
כולו ואח"כ הוסיף
להביא ואחר שהביא
נראה הנגע אפ"ה מה
שהביא טהור דקטיב
בבית אחר. אבל
מתני' כולה איירי
בשעת הבנין עד שלא
נגמר אם נראה שם
נגע כמה שהתחיל אם
יש בו עינים ואבנים
כשיעור טמא הכל חף
מה שהביא אח"כ דהכל
בית אחד הוא ואם
לא היה שם כשיעור
הכל קהור ואינו ענין
כלל להווא דספרא.
ומה שהחיל בין נתינת
לעומתת תוך הגמרא
נראה דאין חילוק בזה
כמ"ש לקמן פ"ג מ"ב:
וכן בגר' שלא ארג בו
שגש ע"ש. ודעתו
להוסיף עליו שאם אין

ועפר אחר יקח וטח את הבית. ולשון הרמב"ם בפירושו מאבנים ומעפר וסוד א"ל לומר כדפי' הר"ב
והרמב"ם במ"ו דסיד לא הוי עפר. וע"ק דהשמיט עינים לכן נ"ל שהוא ט"ם וי"ל מאבנים ומעפרים ומעפרים
ע"ד שיהא בו אבנים ועינים ועפר. פירש הר"ב דכתיב את אבניו את עיניו ואת כל עפר הבית וכן נראה מל' הרמב"ם דלעיל.
ואיכא למידק מנלן עד דאיכא לכולהו. דלמא כי איכא חדא נמי הסגו וקרא לגופיה אלטרין. לומר שכל אחד מאלו

מחטמא בנגעים ובעי נתינה. והר"ב
הביא ברייתא דר' ישמעאל לומר
ב"ג מדות כו' דברים ת"כ. דהניח
דבר הלמד מסופו כינד ונתתי נגע
לרעת בבית ארץ אחוזתכם. משמע
בית שיש בו אבנים ועינים ועפר
מיטמא. יכול חף בית שאין בו אבנים
ועינים ועפר. ת"ל ונתן את הבית את

עד שיהיו בו אבנים ועינים ועפר. ונראה בו נגע י"ה). ואח"כ הביאו בו
אבנים ועינים ועפר י"ה טהור י"ה. וכן
בגד שלא ארג בו י"ה שלש על שלש
ונראה בו נגע ואח"כ ארג בו שלש
על שלש טהור י"ה. אין הבית מיטמא בנגעים עד שיהא בו אבנים ועינים
ועפר

אבניו ואת עיניו ואת כל עפר הבית דבר הלמד מסופו שאין הבית מיטמא עד שיהא בו אבנים ועינים ועפר ע"כ. ובעיניו לא
יכולתי לעמוד על למוד זה דבשלמא אם בא ללמד שלא ליטמא שום בית שאינו נכנה בשום אחד מאלו. התי שפיר דאע"ג דונתתי נגע
בבית סתם כתיב ואיכא למימר דמשיך או לבנים או סלע או גוש עפר נמי בכלל. ללמדו מסופו דגבי נתינת כתיב אבניו ועיניו ועפרו
דדוקא הני ואחריני לא אבל לומר דבש"ן עד שיהו שלשן זו לא שמענו דהא איכא לפרושי דקרא קמ"ל דכל אחד נשלשן
ראוי ליטמא בלרעת ובעי נתינה. ובעל קרבן אהרן בתחלת חבורו על פי"ג מדות שקראו מדות אהרן. כתב על ברייתא
זו יכול חף בית שאין בו אבנים ועינים ועפר או או קאמר דאי לית ביה דבר מאלו היכן נראה הנגע. אלא שאין בו האחד
מהם קאמר וא"כ הכתיב סתם כי לא ידענו מאיזה בית מדבר אם בניו מאבנים ועינים ועפר או באחד מהם די ובאמרו
בסופו ונתן את הבית את אבניו וגו' ואע"פ שבה לומר שהאבנים ועינים והעפר כולם מקבלים טומאה וטעמים נתינה
אנב אורחיה למדנו שכיון שהורך לומר אבניו ועיניו ועפרו משמע שלא אמר בית אלא על הבית שיש בו אבנים ועינים
ועפר. ע"כ. ולא הבינתי זה כלל היאך מלינו למדין מסופו שיהא לריך לשלשן ביחד. דבשלמא ללמוד שאין שום דבר אחר
מיטמא בנגעים משמע שפיר. כיון דלא כתבה תורה לנתן אלא שזכר. ש"מ דשום דבר אחר אינו ראוי לקבל טומאת
נגעים. אבל שנוכל ללמוד דלבעי כל אלו השלשה ביחד אנב דכתב התורה לאלו השלשה. שבהכרח הולכיה לכהן ללמוד על
עלמן שהם טעמים נתינה שמקבלים טומאת הנגע. זה לא ידעתי מנין לנו ללמוד כן. וכן מה שהניח וכתב דהא דקתני יכול חף
בית שאין בו אבנים ועינים ועפר או או קאמר דאי לית ביה דבר מאלו היכן נראה הנגע גם אלו דברי תימה הן דכיון דכתיב
לא למדנו למעט שום דבר מטומאת הנגע מאי מתמה היכן נראה הנגע. בכל דבר שבטעום שממנו נכנה הבית. איכא
למימר שיהא נראה בו הנגע. ודלמא הכי קאמר יכול חף בית שאין בו אחד מאלו. והא ודאי דלחלו לפרש כן מאי
דקטאו לי דאי תימא דהוי אמינא דר' ישמעאל ללמוד על בית שאין בו אחד מאלו. א"כ חף מסופו לא למד אלא
להויתא דבר שאין מכלל אלו השלשה אבל שריכיים כל אלו הג' ביחד לא למדנו ולכן מפרש בענין שלא כסתפק ר' ישמעאל
על הדבר שאינו מכלל אלו הג'. וא"כ ספקו אי בני שלשן. ואי הסגו באחד. ומ"ה כי מיייתי קרא דבסופו הרי שבה
ללמד דלבעי שלשן. זה ברור שמפני הלחץ זה הדחק שאמרנו הולך לפרש כן. אבל נשאלהו ויודיענו כיון שבה לנו. הספק
ולא ידענו באיזה בית מדבר הכתוב. למה לא נהיה בכלל הספק כל בית שבטעום. אפילו של שום ולבנים לור וגושי עפר.
אלא שהאמת הוא כך שהכל בכלל הספק. והדרת קושין לדוכתא מהיכא התי לן ללמוד מסופו שיהא לריך לכל שלשן.
וראינו לבעל מדות אהרן עלמנו. שבתחלת דברי ר' ישמעאל כשמסדר ה"ג מדות אחת לאחת קודם שמפרשן לכל א' וא'.

מלאכת שלמה
הדר תנייה בהדיא משום דבני לפרושי כמה אבנים כמה עינים כמה
עפר. ודוקא אבנים אבל הלבנים והרעפים או השש הינם חשובים
כאבנים ואינם טעמים תלויים:

תפארת ישראל

יבין
בהבית רק כותל א' שחסר בו א' מג' אלו (ד): י"ה) אפילו
בהכותל שהיו בה שלשן: י"ה) גם להכותל שהיו חסרים בו:
(כ) משום דבעינן שיהי' בכל א' מכותלי הבית כל הג' מינין
בשעה שגולדה הנגע: (בא) ומיירי שדעתו להוסיף עליו ולגמרו.
דאל"כ כבר מקט"ו כשרחבו כנרים. ונגלגלין [פ"ה ס' ס"ז]:
(בב) [כרפ"ז]:

משמע
תמא בנגעים דהיינו כתיב בסוף הפרשה וטח את הבית. דאין לומר
מהש. אלא ודאי שזוהי תורה שישוה כל פני הבית כפנים. ואפ"ה
דהיינו שהנגע כנגד אותן האבנים. דהטעם המחובר באבנים. כגוף האבן דמי. אפ"ה ה"ה במחוסה בפנים בעין ג"כ י"ל כן. ומ"ש שיש
או שאר מין שמפסיק. וצ"ל דדוקא כשמפסיקין עץ או עיס והנגע בהן נגד האבנים אינן מפסיקין מדהן מהג' מינים שזכרה התורה לחלץ.
להכי לא מחשבו הפסק בין הנגע לאבנים. אבל הך ד' מינין שזכר התנא. כיון שאינן מהמינים שזכרה תורה. מחשבו הפסק. ולא קרינן
בהאבנים שנגדן אחר בהן הנגע. ולא אמרינן גבי' מין במיניו אינו חוץ. מדלמינו מין אבן סתם. ואע"פ ל"ל דתנא ושיר. דהרי איכא
נמי ע"ס ומתכות וסיד וכדומה ששהבית מחוסה בהן בפנים אח"כ בנגעים: (ד) ודבריו רכב במהכ"ר אינן מדוקדקים. שכתב וי"ל.
אלא

דעתו להוסיף ראוי הוא לטומאה דהיינו אריג כל שבו דתמא חף בנגעים כדפי' פי"א מ"א ואריג כ"ש היינו שאין דעתו להוסיף רפכ"ן
דלגים. ודיקא נמי דקתני שלא ארג בו ולא תני שלא ה' בו בלשנא דרישא אלא שלא ארג בו עינין אבל דעתו להוסיף: ע"ד שיהי' בו אבנים ועינים ועפר. בכל

ג' שנת ת"ת ס"ט פ"ד ס"א

כילד וכילד כו'. המפרש על מדה דבר הלמד מסופו. במשל. התורה אמרה ונתתי נגע לרעת צבית ארץ אחוזתכם. ושם צבית יכלול ב' מינים או ג'. או צבית העשוי מנסרים או מייריעות. או צבית צבתי מאבנים ועלים ועפר. ולא ידענו באיזה מין מאלו מדבר. או אם מדבר מכולם. לזה נמסר לנו בצבית שלממד זה מהדינים הנאמרים על זה הבית לבסוף. ראונו על חלקי ואישי הבית. ולזה כשהוא אומר ונתן את עליו וגו'. בזה נלמד שאין זה מדבר אלא צבית צבתי מאבנים ועלים ועפר.

פשוטה אחרונה

עכ"ד. הרי שהוא עלמו מפ' שהספק נופל על כל בית ואפי' שאינו משום א' מאלו הג'. ושמה שלמדנו מסופו הוא שלא יהא אלא מאלו הג'. אבל שיהיו לריכס אלו הג' ביחד. זו עדיין לא שמענו. והנה עוד לו לבצל מדה

כוחל וכוחל כלקמן. ומה שהאריך התו"ט להקשות מ"ל עד דאיכא כוליה דלמא כחל מינייהו. כפי לעד"כ בפשיטות דהא עפר דקרא היינו טיט כדלעיל ופיון דל"א לבנין אבנים בלא טיט א"כ ע"כ אבנים ועפר תרוייהו דוקא נינהו ומילא דה"ה עינים כהדיהו. ובהכי ניחא דבעינן כוליהו בכל כוחל ומ"ל דלמא אבנים כחל ועלים כחל כפי אלא כיון דאבנים ועפר דוקא תרוייהו בכל כוחל ה"ה לעינים:

אחרון בפירושו להבחייתא כילד ונתתי נגע וגו'. ת"ל ונתן וכו'. כתב ו"ל או נאמר שביאר זה באומרו הבית. שהיה די שיאמר ונתן את עליו וגו'. כי צבית הוא מדבר. אלא ודאי שכיון לומר שהצבית הנזכר אינו אלא הצבתי מאבנים ועלים ועפר. עכ"ל. ועל זה נפלאתי יותר. דמכיון דמיתורא דהצבית למדנו זה. א"כ היאך מאלו דיינו ורגלינו לומר שזו היא מדה דבר הלמד מסופו. והרי מקרא נולד הוא ביתור תיבת הבית ולא מדה משום מדה כלל. אבל מה ש"ל בזה. דאח"כ דממדת דבר הלמד מסופו לא למדנו. אלא שאין צבית האמור בונתתי נגע לרעת. אלא האמור בסופו בונתן שזכר אבנים ועלים ועפר. ולא למדנו עדיין כלל שיהא הכתוב מזריך שיהיו שלשתן ביחד דדוקא. והכי קתני יכול אף בית שאין בו אבנים כו'. כלומר שאין בו גם אחד מכל אלו וקאמר ת"ל ונתן וגו'. דבר הלמד מסופו. שאין הבית מוטא עד שיהא בו אבנים ועלים ועפר. ר"ל שלמד מסופו שאינו מוטא עד שיהא בו אלו המיני'. אבל בשום דבר אחר מאלו אינו מוטא. ולא באנו לומר שיהיו בו כל אלו שזה ודאי לא למדנו כלל ממדה זו ולא בא למד על זה אלא למדנו שאלו יס' בו ולא שום דבר אחר. כלומר ששום דבר אחר אינו ראוי לקבל טומאת נגעים. ומכ"כ לגי' שבת"כ לבצל מדה אחרת דל"ג עד שיהא בו כו' וגרס אלא א"כ יש בו כו' דודאי דלא משמע מיניה דבעי למימר כלל שיהיו בו כל אלו דוקא ביחד. וזה מה שנראה בעיני ברור צפי' הברייתא הזאת. ומעשה שלא למדנו אלא שאין דבר אחר מיטמא בנגעים אלא אלו השלש. נשאר עלינו החובה דל"כ מנין לנו הא דתנין עד שיהא בו אבנים ועלים ועפר. ובמשתתנו לא נוכל לפרש. אלא עד שיהיו שלשתן ביחד. לפי שזה שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו כבר הנא לה ברישא בית שאחד מלדדיו מחופה בשם וכו'. וא"כ מלן הא. כיון דמהמדה זו לא למדנו כן. ואומר אני שברייתא אחרת בשם ב"כ ומנוה למדנו זה. וכך היא שטייה ב'פ' מלוגט ונתן את הבית את אבניו ואת עליו ואת כל עפר הבית. מלמד שאין הבית מיטמא בנגעים עד שיהיו בו אבניו ועלים ועפר. וכמה אבנים יכו בהונו. ר' ישמעאל אומר וכו'. הרי שזו הברייתא היא שטייה התם במקום משנתנו ממש. ולא כיון ההנא באמרו מלמד שאין הבית כו' למדה זו דדבר הלמד מסופו. ולא לשום מדה מן המדות. ו"ל בעל קרבן אהרן מלמד וכו'. דבאמרו ונתן את הבית לא היה לריך לומר. מהו אשר יתן. דהתם בית אבנים ועלים ועפר (הוא). ע"כ. וזה סותר ג"כ פי' עלמו שבמדות אהרן. בפירושו על המדה עלמו דנסתפקן אם של יריעות ונסרים. ועוד תקשה ליה משנתנו דקתני בהדיא דשל טיט ולבנים כו' טהור. משמע דאלטרין למתני דה"א דטמא. והשתא אם הוא ה"א. דלמא האמת הוא כן. אלא ודאי קרא אשכח ודרש. והיא היא המדה דדבר הלמד מסופו שלמדנו ממנה. דאין דבר אחר מיטמא אלא אלו. והבא דרריש דבעי שלשתן ביחד. הפי' הוא כאלו פי' עלמו שכתב במדות אהרן צברייתא דכילד דלעיל. ובתבתיו ג"כ למעלה זה הפי'. והוא דמיתורא דהבית קדריש הכי דלא אלטרין למכתב כלל אלא ונתן את אבניו וגו'. דבבית קא מיירי אלא לומר שהבית הוא זה דוקא. שנאמר עשויים ועלים ועפר. אלא שהוא מפרש זה במדת דבר הלמד מסופו בעממה. וזה א"ל בשום פנים. דלמדה א"ל שום יתור. אבל המדה נדרשה לענין שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו. ויתורא דקרא להכי הוא דאחא. לאשמעינן דעד שיהא. כלומר שיהיו שלשתן ביחד דוקא. ודיקא [נמי] (הכי) דהבא קתני אבניו ועלים בלישנא דקרא ואלו התם קתני אבנים ועלים. דהתם לא אחי אלא למדרש שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו. והבא אחי לנוימר שיהו שלשתן יחד בזה הבית הנטמא. וזולת זה אינו טמא כלל. דאין לפרש דייק למנקט אבניו ועלים ולא של חברו. כדדייקין בקרא במתני' ב' פ' דלקמן [בפי' הר"ב]. ואי למינקט לישנא דקרא. א"כ לעיל נמי ה"ל למנקט הכי. אלא שבמכוון נקט לעיל אבנים ועלים דהיינו בעלמא. והבא נקט אבניו ועלים דאח"כ בית מהדר. וללמד דבעינן שיהיו שלשתן ביחד דוקא. דוכן נמי דייקא הגי' (דלבעל קרבן אהרן) דגרסו' צברייתא לעיל א"כ יש בו אבנים וכו'. והבא גרסו' עד שיהא בו כו'. ברוך החוקן לאדם דעת: ג' וכמה אבנים יהו בו. בת"כ יכול עד שיראה בשני כחלים ת"ל ומראיהם שפל מן הקיר אפי' צבית

מלאכת שלמה

ג' וכמה אבנים. יהא בו כך מאלתי מונה ר' עקיבא אומר עד שיראה בשני כחלים צבית אחת ארכו וכו' פי' בו דכשהנגע מוטל לרסנו על

יכין

שלשתן בכל אחד מכותליו בשעה שגולדה הנגע (ה): כד' א' לכל כותל: בה) ב' לכל כותל: להכי

תפארת ישראל

בועז

אלא א' מהן ה' בו עכ"ל. ותמוה דהאי א' מהן אהי קאי. אי ר"ל שא' מהכותלים היו בו כל הג' מינין הללו. הרי אפילו אם היה בכל הג' כותלים כל הג' מינין. אפי' כיון שבא' מהן לא היה ג"כ אמת' בנגעים. ואי כוונתו על המינין. שא' מהמינין ה' בהכותל. דהרי מלת היו ס"ם אלא ז"ל היה. אפי' אינו נכון. דהרי אפילו היו ב' מינין בהכותל ג"כ אמת' ע. עד שיהיה בכל כותל כל הג' מינין. (ה) וא"ת מ"ש מביט שקיה מעכו"ם שבו נגע. דיראה בתחלה [כמשנה א']. והי' אמרינן כנגד [בפי"א]. וי"ל התם גם בתחלה כותן

ד עובדיה מברטנורה נגעים כל הבתים פרק יב תוספות יום טוב סמ

ציונים

ר"א בר"ש סנהדרין ע"א
פ' דב' ט' ת"כ פ"ו דפ'
מנחם יצחק יומטול כבוד
פ"ב ה"ב
ד עשים מ"י ס' ע"ב

בכחל אחד יכול אפילו על אבן אחת. ת"ל וחללו את האבנים. אין פחות משתי אבנים דברי ר"ע. ר' ישמעאל אומר וחללו את האבנים. אין פחות משתי אבנים. מנין אפילו לא נראה. אלא על אבן אחת. ת"ל ומראיהו שפל מן הקיר אפילו על אבן אחת. ולפיכך הולך רבי ישמעאל ד'.

שיהא כל כוחל מכתלי הבית ראוי לנגעים. וזה בעלמא טעמו של רבי עקיבא שהלך ח' ד פצים. פי' הר"ב לשון סדק וקרע כמו הרעשת ארץ פלמח. תהלים ס' פ"ד. וכתיב וקרע לו חלוניו (ירמיה כ"ב י"ד) תרגום ופליס ליה כיון. כשקורעים בכוחל לעשות פתח ומשוין הבנין משני לדיון השוים נקרא פליס. הר"ש. * [ובסוף פ"ח דשבת מפרש הר"ב לפליס בענין אחר וע"ש].

וכתב
בכוחל לעשות פתח ומשוין הבנין משני לדיון השוים נקרא פליס. הר"ש. * [ובסוף פ"ח דשבת מפרש הר"ב לפליס בענין אחר וע"ש].

וכתב
בכוחל לעשות פתח ומשוין הבנין משני לדיון השוים נקרא פליס. הר"ש. * [ובסוף פ"ח דשבת מפרש הר"ב לפליס בענין אחר וע"ש].

עד שיראה בשני גריסים. דכתיב (ויקרא י"ד) וראה את הנגע והכה הנגע. מלמד שאין נגעי בתים מממאין. עד שיראו כשני גריסין: או על אבן אחת. והיינו טעמא דאמר רבי ישמעאל ד' אבנים לד' כותלי הבית. לכל כוחל אבן אחד. ולרבי עקיבא דאמר עד שיראו כשני גריסים על שתי אבנים לא על אבן אחת. אין פחות משמנה אבנים. לכל כוחל שתי אבנים: רבי אליעזר בר' שמעון אומר כו'. טעמא דר' אליעזר בר' שמעון [בסנהדרין דף ע"א].

דכתיב קיר. וכתיב קירות. איזהו קיר שהוא בקירות. הו' אומר זה קרן זוית. ובכל קיר צעין שיעור נגע. דהיינו כגרים הקלקי מרובע בכל אחד ואחד. והלכה כר' עקיבא: ד עצים. דאמרין שאין הבית מיטמא עד שיהיו בו עטים. כמה יהיו בכל כוחל וכוחל: כדי ליתן תחת השקוף. כך לרין לכל קיר וקיר: שקוף. מקום שהדלת שוקף עליו ורגלין ליתן עץ תחתיו: סגדל לאחורי השקוף. רגילים להניח עץ. לאחורי השקוף להגין. ונקרא סגדל. כמו שהסגדל מגין על הרגל. שקוף נקרא צין של פתח צין של חלון: פצים. לשון סדק וקרע. כמו הרעשת ארץ פלמחה:

ליתן תחת השקוף. כך לרין לכל קיר וקיר: שקוף. מקום שהדלת שוקף עליו ורגלין ליתן עץ תחתיו: סגדל לאחורי השקוף. רגילים להניח עץ. לאחורי השקוף להגין. ונקרא סגדל. כמו שהסגדל מגין על הרגל. שקוף נקרא צין של פתח צין של חלון: פצים. לשון סדק וקרע. כמו הרעשת ארץ פלמחה:

מלאכת שלמה
השעורים כ"ב מקובלים עד שנאמר בהן הלכה כפלוגי ע"כ אמנם כפי"ד דהלכות טומאת זרעית פסק בה"ק: פסים לשון סדק וקרע כמו הרעשת ארץ פלמחה וכתיב וקרע לו חלוניו ומתרגמי' ופליס ליה. ופסים כמו פליס. ואית דגרסי פליס כהדיא בל"ז. כפירוש

משנה אחרונה

ג על שתי אבנים. בת"כ יכול על שיראה על שני כתלים ת"ל ומראיהו שפל מן הקיר אפילו על כוחל אחד. יכול נראה על אבן אחת ת"ל וחללו את האבנים אין פחות משתי אבנים דברי ר"ע. ר' ישמעאל אומר וחללו את האבנים. אין פחות משתי אבנים. מנין אפילו לא נראה. אלא על אבן אחת. ת"ל ומראיהו שפל מן הקיר אפילו על אבן אחת. ולפיכך הולך רבי ישמעאל ד'.

שיהא כל כוחל מכתלי הבית ראוי לנגעים. וזה בעלמא טעמו של רבי עקיבא שהלך ח' ד פצים. פי' הר"ב לשון סדק וקרע כמו הרעשת ארץ פלמח. תהלים ס' פ"ד. וכתיב וקרע לו חלוניו (ירמיה כ"ב י"ד) תרגום ופליס ליה כיון. כשקורעים בכוחל לעשות פתח ומשוין הבנין משני לדיון השוים נקרא פליס. הר"ש. * [ובסוף פ"ח דשבת מפרש הר"ב לפליס בענין אחר וע"ש].

יבין תפארת ישראל

בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו
בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו
בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו
בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו

בועז

בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו
בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו
בזמן פטורו של הבית והנגד. אפ"ה מל"ע היו ראויין לנגע. אלא שרשות אחרים היו עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתוב"ט. הרי ה' דגמרינן שרין ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו

מחטים כדאיתא בת"כ והביאו הר"ש לקמן מ"ו: על שתי אבנים לא על אבן אחת. יקמן גבי עטים לא תני שיעור על כמה עטים אלא השיעור שם בחורך העטים או ברומכן. והכה לא תני שיעור האבנים עתמ' אלא כמה לרין מהם שיראה הנגע עליהן. והיינו משום דאקרא קאי שלא הזכיר הכתוב הנגע על העטים או על העפר אלא על האבנים דיקר הכוחל הוא מאבנים. ומיהו אם נכנה הכוחל מעטים נמי אית' לפלוגתיהו על כמה עטים לרין שיראה הנגע. ומיהו שיעור האבנים עתמ' לא מפרש במתני' ובתוספתא א"ר שמעון בן אלעזר משאוי שנים:
ארכו כשני גריסין ורחבו כגרים. נראה דאיתא לכ"ע דר' ישמעאל ור"ע נמי בשתי אבנים ארכו כשני גריסין ורחבו כגרים:
ד עפר כפי ליתן בין פליס. ומאי דאמר' לעיל דשפר האחר בנגעים היינו עיי' לא שייך שיעור בזה דשפיעא לכל הכוחל מלא ממנו שאין בוין אבנים בלא עפר. והכא כשכנה כפי דלא מיקרי דל"ז דאיתו מממא עד שיש שם עפר כשיעור זה:
[משניות שחרות ח"ב]

שם קירות הם המצויים
המחלה מלה לו יומא יב
ב"ק כג כה"ס עכ"ל מו ח"ב
פ"ה דף מ"ז ע"ב ירושלמי פרק
פ"ה כ"ב ע"ג שם ה"א ו"ה
בה הבתים פ"ו ה"י

קירות האבוס. של צהמה: וקירות המחיצה. של * (חלרות) גנות ופרדסים: אין מיטמאין בנגעים. דכתיב בקירות הבית. ולא בקירות האבוס ולא בקירות * המחיצה: ירושלים הוצה לארץ אין מיטמאין בנגעים. דכתיב צבית ארץ אחוזתכם. וחולה לארץ אינה אחוזתכם וירושלים נמי לא נתחלקה לשבטים:

וכתב עוד הר"ם ושיעור האבנים. אין מפורש במתני'. אבל בתוספתא קאמר רשב"א. משאוי שנים: וקירות המחיצה. פי' הר"ב של חלרות גנות ופרדסים כו'. וכ"כ הר"ם. ודוחק צעירי. שהקדים לשנותי

משנה אחרונה

(* גד' ש"ח וכר"ד ליתא תיבת חלרות.
*) גד' ש"ח וכר"ד גרסי בהמה גד' ש"ח וכר"ד
הם תיבת המחיצה מוסגר ותיבת בהמה ליתא.

קירות האבוס (ה) וקירות המחיצה (ה) אינן מיטמאין בנגעים. ירושלים הוצה לארץ (ו) אינן מיטמאין בנגעים: ביצד

קירות האבוס דשל צהמה. והרמב"ם מפ' קירות המחיצה. הוא תקרה ולא נעשה לדירה. ואמנם נעשה להיות לל אשר תחתיו מהבהמות המשמש ע"כ. ומהר"ם כתב על דגריס' קירות המחלה מלשון ותיב

קירות האבוס וקירות המחלה. לכאורה משמע דקיר האבוס היינו שנהה הדר לצהמה וקירות המחלה חדר לתבואה שדרך שחולקין חותו במחילות לכל מין. וקמ"ל דהני לא מקרי בית וכדחתן נמי פ"ח דסוטה בית הבקר בית העצים ובית האולרות אינם בכלל בית אי לאו דרבינו קרא אשר כנה כדמפרש התם וקמ"ל דהכל לאו בכלל בית נינהו. ולפ"ז כ"ס בית שער אכסדרה ומרפסת דלמר התם דאינם בכלל בית וה"ל לא מטמו. אבל מקרי הרמב"ם בתבואה נראה דמייירי שנהה מחילה בתוך ביתו להעמיד צהמה או לשם לורך וקמ"ל אש"כ דהם עולים לעיקר הבית אינם מיטמאין בעומת הבית:

המחלה. לשון חלוקה. דבת"כ גרסי' בקירות הבית ולא בקירות האבוס מלשון נהרסו ממגורות (יוחל ח' י"ז) והם אולרות תבואה. שדרך לעשות באולרות תבואה חלוקות הרבה בין חמין לכוסמים לשיפון לשעורים ולשבולת שועל. והיינו קירות המחלה דמתני'. שדרך לעשות זו עוביה מוז. להכי גרסינן המחלה. ועוד דלזין זה לשון קירות המחלה. דלשון קירות. ואף בין תבואה לתבואה דמינה. דפעמים זו עוביה מוז. והלא קירות ומחילות אחד הן עכ"ל. אבל הר"ם העתיק דבת"כ קתני בהם מחילות. וא"כ מאי האי קירות המחלה. והלא קירות ומחילות אחד הן עכ"ל. פי' הר"ב שלא נתחלקה לשבטים. מרווייהו. קירות המחלה. וקירות המגורה. וכן הוא צ"כ שבידיו: ירושלים. פי' הר"ב שלא נתחלקה לשבטים. בפ"ק דיומא דף י"ב. ופי' לשבטים לשבט יהודה ובנימין. כאיך מ"ד התם דס"ל דיודה ובנימין הי' להם חלק בירושלים. ותנא דין סובר דלא נתחלקה להם. אלא יד כל ישראל שוים בה. ותמיהו התו' [ד"ה ירושלים] דצפרק חיזוהו מקומן [משמע] דקין מורחית דרומית לא היה לו יסוד לפי שלא היה בחלקו של שורף (כדפי' הר"ב במ"ד. ועוד צ"כ מ"א פ"ג דמדות) וא"כ למ"ד לא נתחלקה. מאי שנא דשאר מקומות של מוצח היה להם יסוד. ומורחית דרומית לא היה לו יסוד. ואין לתרן לדרידה היה לו יסוד מכל לדדיו. דא"כ אל יסוד מוצח העולה. מאי עביד ליה. דמשמע שיש ליתן אותו במקום שיש לו מכלל דאיכא דוכתא דלא היה לו יסוד. וי"ל הכי גמירי שלא לעשות יסוד למורחית דרומית כדכתיב הכל בכתב. ע"כ. ואם תרצ' למתניתין

מלאכת שלמה

כ"ו וכן כתב הר"ם ז"ל דר' יהודה פליג בתוספתא ואמר אי לא שמעתי אלא בית המקדש בלבד ומפ' בפ' בני העיר דקסבר ירושלים נתחלקה לשבטים ועוד קאמר התם דבית המקדש היינו כמים מקודשין ואפי' בתי כנסיות שבה אין מעמאין אבל שאר בתי כנסיות

בפי' רעז"ל ז"ל דכתיב בקירות הבית ולא בקירות האבוס ולא בקירות המחיצה: בסוף פי' ר"ע ז"ל וירושלם נמי לא נתחלקה לשבטים. אמר המלקט נראה דמתני' דלא כר' יהודה דחיזו סבר נתחלקה בפ"ק דיומא דף י"ב. ובמגלה ר"פ בני העיר בדף

יבין תפארת ישראל בועז

ערכו כמלת צבירה. ולכאורה קשה א"כ איך שייך לומר בין סדק להצורה הרי בין סדק להצורה שכתול מונחים שורות אבנים או קירות שכתול. ונ"ל דכמו דכמלת גזרו נקראים ב' החלקים שמתגזרו גורים. וכ"כ בספ"ל ויבאר נקראים ב' החלקים בתרים. וכן נקרא הסדק עמנו צקע. והב' חלקים שצקעו זמ"ז נקראים בקיעים. וכ"כ מלינו גם לח"ל שקראו להלקי כלי ששבר. בשם שברי כלי חרס. כמו כן נקראו ונ"ל דמה"ע נקראו גם המחוות שמהם ומזה לפתח פלימון משום דצמקוס הפתח אין להצית כותל שלם בכל המשך הבית. והיו נגיל להצבוק רק בין שורה לשורה שבצבני הכותל. או בין קורה הכא. דפלימון היינו מדבבין. משום שבצבוק הבית. וקאמר הכא שצריך שיהיה עפר צבית כשיעור שצריך לטוח בו הסדקים שבין שורות אבנים לקורה שמשוקעים בהכותל. וקאמר הכא שצריך שיהיה עפר צבית כשיעור שצריך לטוח בו הסדקים שבין שורות אבנים שמשוקעין זה בזה זה חס ע"ג זה צהבית. מיהו לא הזכיר התנא שיעור גודל האבנים כמו שזכר שיעור כמות העץ והעפר. ונ"ל דה"ט משום דלא צריך להזכיר שיעורן. דהרי צריך שיהיה הגבע דוקא צבן. או בשמות של האבנים משום. וכדמוכח במשנה ג'. וא"כ רוחב כל אבן גרים על גרים. [ורבותיהו רז' לומר דשור כל אבן הוא כמשור בתוספתא [פ"ג] דרשב"א אומר גודל כל אבן כמשך ב' גבא. אולם לפע"ד מולא הניא הרמב"ם להך תוספתא ש"ס ס"ל לרבינו דמסתמה מתנימין ולא מני' בה שיעורא. על כרחך דק' רשב"א ס"ל הכי. ופליגי רבנן עלי'. ואפשר עוד דשיעור כל אבן היינו כמשור ריש כ"ב בגי' גי' גי' גי'. והכי לא היה צריך תנא לפרש: [לד' ג"ל דמולא נקט תנא כותלי רפת ודיר. ש"מ דלאו משום מדור צהמה אמ"ט בנגעים דזה פשיטא. אלא קמ"ל דלפילו קיר שעשה בתוך חלול הבית שעשוי למדור אדם לתלות בו אבוס של צהמה. ג"כ אין הקיר הבית דאי בעומדת סמוך וממוכר לכותלי הבית מכתין. פרי גם כותלי הבית דקיר שעשוי לתלות בו אבוס צהמה פשיטא שאתקמו' נגעים. ורק הכא צהבוס שלפני פועלים מייורי [כדמריס דח"א]. ועומדת הקיר צהמלע הבית. וה"ה בכל קיר שבחמלע רווח הבית שעשוי לשאר תמיש. להניח עליו שום דבר וכיוצא בזה. רק אורחא דמילתא נקט. דכל כותל שאינו עשוי כשא' כותלי הבית להגן מזרם ומטר אמ"ט בנגעים. [ומחוורן כו' קו' רמ"ט שחמה על שהקדים התנא טורן בהמה לזרד האדם. מיהו גם גל"ו ל"ק. ד"ל לא לו או חף ו' חמין]. [לה' ג"ל דקיר הוא כותל עב. כמו שרגילין לעשות למדור אדם. וככל קירות הבית שיש בהן אבנים ועלים ועפר. אבל מחילה הוא רק דופן דק שעשויין צהמלע רווח הבית לחליטה בעלמא וללגינות כדי לעשות לפניו ממנה דברים של הלנע וסתר. ולהכי עתוין אותה רק דקה. מדגסי בכך להסתר [ועין ריש ב"ב]. וקאמר הכא. דכשיש צהמלע חלול הבית מחילה דקה כזו. שעשויה רק ללגינות. אמ"ט בנגעים. רק דהכא הרי על כרחך מייירי שיש בהכותל אבנים ועלים ועפר. דל"ל לאו ע"כ. אלא הכא מייירי שעשויה' מג' מנינים הללו ואש"כ מדעשויה' רק ללגינות קלת. ומחילה ע"ש לרעה. שעשויה' רק לחליטה בעלימא: (ו) דצ"כ ארזתכם כתיב. ומול' לא נכלל בשם אחוזתכם. וירושלים

ערכו כמלת צבירה. ולכאורה קשה א"כ איך שייך לומר בין סדק להצורה הרי בין סדק להצורה שכתול מונחים שורות אבנים או קירות שכתול. ונ"ל דכמו דכמלת גזרו נקראים ב' החלקים שמתגזרו גורים. וכ"כ בספ"ל ויבאר נקראים ב' החלקים בתרים. וכן נקרא הסדק עמנו צקע. והב' חלקים שצקעו זמ"ז נקראים בקיעים. וכ"כ מלינו גם לח"ל שקראו להלקי כלי ששבר. בשם שברי כלי חרס. כמו כן נקראו ונ"ל דמה"ע נקראו גם המחוות שמהם ומזה לפתח פלימון משום דצמקוס הפתח אין להצית כותל שלם בכל המשך הבית. והיו נגיל להצבוק רק בין שורה לשורה שבצבני הכותל. או בין קורה הכא. דפלימון היינו מדבבין. משום שבצבוק הבית. וקאמר הכא שצריך שיהיה עפר צבית כשיעור שצריך לטוח בו הסדקים שבין שורות אבנים לקורה שמשוקעים בהכותל. וקאמר הכא שצריך שיהיה עפר צבית כשיעור שצריך לטוח בו הסדקים שבין שורות אבנים שמשוקעין זה בזה זה חס ע"ג זה צהבית. מיהו לא הזכיר התנא שיעור גודל האבנים כמו שזכר שיעור כמות העץ והעפר. ונ"ל דה"ט משום דלא צריך להזכיר שיעורן. דהרי צריך שיהיה הגבע דוקא צבן. או בשמות של האבנים משום. וכדמוכח במשנה ג'. וא"כ רוחב כל אבן גרים על גרים. [ורבותיהו רז' לומר דשור כל אבן הוא כמשור בתוספתא [פ"ג] דרשב"א אומר גודל כל אבן כמשך ב' גבא. אולם לפע"ד מולא הניא הרמב"ם להך תוספתא ש"ס ס"ל לרבינו דמסתמה מתנימין ולא מני' בה שיעורא. על כרחך דק' רשב"א ס"ל הכי. ופליגי רבנן עלי'. ואפשר עוד דשיעור כל אבן היינו כמשור ריש כ"ב בגי' גי' גי' גי'. והכי לא היה צריך תנא לפרש: [לד' ג"ל דמולא נקט תנא כותלי רפת ודיר. ש"מ דלאו משום מדור צהמה אמ"ט בנגעים דזה פשיטא. אלא קמ"ל דלפילו קיר שעשה בתוך חלול הבית שעשוי למדור אדם לתלות בו אבוס של צהמה. ג"כ אין הקיר הבית דאי בעומדת סמוך וממוכר לכותלי הבית מכתין. פרי גם כותלי הבית דקיר שעשוי לתלות בו אבוס צהמה פשיטא שאתקמו' נגעים. ורק הכא צהבוס שלפני פועלים מייורי [כדמריס דח"א]. ועומדת הקיר צהמלע הבית. וה"ה בכל קיר שבחמלע רווח הבית שעשוי לשאר תמיש. להניח עליו שום דבר וכיוצא בזה. רק אורחא דמילתא נקט. דכל כותל שאינו עשוי כשא' כותלי הבית להגן מזרם ומטר אמ"ט בנגעים. [ומחוורן כו' קו' רמ"ט שחמה על שהקדים התנא טורן בהמה לזרד האדם. מיהו גם גל"ו ל"ק. ד"ל לא לו או חף ו' חמין]. [לה' ג"ל דקיר הוא כותל עב. כמו שרגילין לעשות למדור אדם. וככל קירות הבית שיש בהן אבנים ועלים ועפר. אבל מחילה הוא רק דופן דק שעשויין צהמלע רווח הבית לחליטה בעלמא וללגינות כדי לעשות לפניו ממנה דברים של הלנע וסתר. ולהכי עתוין אותה רק דקה. מדגסי בכך להסתר [ועין ריש ב"ב]. וקאמר הכא. דכשיש צהמלע חלול הבית מחילה דקה כזו. שעשויה רק ללגינות. אמ"ט בנגעים. רק דהכא הרי על כרחך מייירי שיש בהכותל אבנים ועלים ועפר. דל"ל לאו ע"כ. אלא הכא מייירי שעשויה' מג' מנינים הללו ואש"כ מדעשויה' רק ללגינות קלת. ומחילה ע"ש לרעה. שעשויה' רק לחליטה בעלימא: (ו) דצ"כ ארזתכם כתיב. ומול' לא נכלל בשם אחוזתכם. וירושלים

ר' עובדיה מברטנורה נגעים בר הבתים פרק יב תוספות יום טוב ע"א

ציונים

1 אינו עומד מ"י ע"פ ס"ט

פבו. לשון פכין קטנים: תפיו. מקום שאופה ומבשל בו קדרתו. כגון תנור וכירים של חרס המטלטלין. ויש ספרים שגורסים טפיו צפיו"ת והוא כלי חרס קטן מאד. שאין המשקה יולא הימנו אלא טיף טיף וכל אלו אין להם טהרה במקוה: וא"כ על של רשע. שהנגעים באים על

אין רגילין שיהו באין לכלל קבלת טומאה קמ"ל. כ"ל: א"כ על של רשע. ל' הר"ב שהנגעים באים על לה"ר. וז"ל הרמב"ם שראיית הרעפת הנזכרת בתורה אמרו שהוא (עונש) בעבור לה"ר. כי יפרד מן האנשים וירחיקו אותו מהזיק לשונו. ויתחילו צביתו. ואם חזר בו מוטב. ואם לאו וז"ל במלעו"ת והוא אומרו בכל מלאכת עור. חזר בו מוטב. ואם לאו יבואו צבגדים. ואם לא חזר בו עדיין. יבא לגופו ועל עור בשרו. וזה על דרך המוסר והתוכחה. הלא תראה שהם דברים בלתי טבעיים. ואין חללים טבעיים בשום פנים. לפי שהצבגדים והצבחים הם חומר דומם.

חלופי נרמאות

פיעות הבנוי ק"ו על סכום חסר גדול: אינו הולך וכו' כ"ג ונד"ו ומשכ"ג הגור' אינו עומד בתוך ביתו ומסגיר ולא עומד בתוך וכו'.

תוספות חדשים

ה בתו"ש ד"ה אם כך בו. ויתחילו בביתו. ובמיתרו פ"ו מה"ש הלכה " האריך להזכיר שלא יתעסק בשתי כעלה. ומתלה מרכין דברים הכתי. וכענין שאלו וקול כסל כדוב דברים. ומתוך כך כלים לספר כגו"ת האדוקים. שאלו הזכרות על ליק עתק וכו' ומתוך כך יהיה להם הרגל לדבר בניאוף. ולתת דופי בדברים. ומתוך כך כלים לדבר באלוקים. ובספרים בעיקר. והרי הוא אומד (תלים וכו') שמו בשמים פיהם וישם תהלך כדון מי גרם להם לכת בשמים פיהם לשום סהלו"ת חלה באין. ו ה"ה שית הרשעים ושיבת בתי מתחלות עם שתי שבר עיני עם שארית: ר' בהר"ב ד"ה אינו הולך בו. מכל הבית. וכדיעבד אם עמד תחת המשקוף. או הלך לביתו והסגיר. (על ידי שלותו או חבל ארוך) הסגרו מוסגר. (גמרא דמדינת י"ד ק"ז):

על בלי הרסו. ועל פכו סב) ועל טפיומי). אם כך חסה התורה. על ממונו הבנוי. ק"ו על ממונו החביב. אם כך על ממונו. ק"ו על נפש בניו ובנותיו. אם כך על של רשע (מד) ק"ו על של צדיק (מ"ה): ו אינו הולך לתוך ביתו (ומסגיר מ"ו) ולא

שלא יקרה בהן לרעת (והם על דרך נס. כמו מי סוטה. ואינם נעים ונדום מאלוין. וכל מה שאירע בהם מהמקרים. אינו לרעת) אלא בקריאת התורה על הדמיון. אשר זכרנו.

מלאכת שלמה

ספר קרבן אהרן עסק זה לפניו פי' רבינו הלל ז"ל צינחתי' ויראה עסק חיובי להאי פניו דלכתי כתיב ופני את הבית כדי שלא יעמא מה שבנית וזה לא יפנו אלא מה שמיטמא ולא יתייבש כפי פירושו מלת זה. ולהכי כ"ל שהוא בתמי' וכו' ע"כ: ו אינו הולך לתוך ביתו כך ז"ל והפירוט לתוך ביתו של כהן עממו: ולא

שיאלם ביום טומאתו מפי' הרב משה אלשיך ז"ל פרשת מלוע דף קע"ט וק"פ ע"כ: תפיו מקום שאופה בו פתו ומבשל בו קדרתו כההיא דכילד מרכין דיתוב אבי תפי ועבד תוך תוך והרמב"ם ז"ל גרים טפיו וכדפי' רע"ז: ובת"כ פרשה ה' דפרשת מלוע הגירסא ר"מ אומר עסק הוא לפניו אר"ת וכו' ואין מוזכר שם ר"ש כלל וכתב שם

תפירת ישראל בי"ן

ואפילו במקוה בנמ"פ. כולן נשאו כלא הוי"אן קודם שבה כהן בשעה שמפנה הבית. והיינו מדכתיב בפירוש ולא יעמא כל אשר בבית. ולא עדיפי הקך מחבילי עינים וקנים שנעמאו. וזע"ל דלמרינן לקמן להטבילין ויטהרו. ואפילו יומא כר' יהודה שגם החבילי עינים עכ"ל אין צוהם רק צאדים וכלום. עכ"ל אין צוהם הפסד דהרי יכול שכשיתטמאו ג"כ אין להם טהרה במקוה. אפ"ה אין כאן לחדש צביתו צביתו זמניו כדה רוצה [אולם תמתי לרש"י [שבת דפ"ד כ'] דפשוטי כ"ע א"כ יש הפסד כלא יולא הבחנות והכסא"ה ומפי' השבב שכולן פשוטי ח"ש מן רחמנא וי"אן ויתמטמו אין להם טהרה במקוה. וית"ל דהך נמי ממחנן לתמיש אשמו ביום טומאתה. וכתיב לעיל באוכלין. ליתא. דאיכ' בניי חרס נמי דמסיק דעליהן קפיד רחמנא להפסדן. והרי גם כן אין הפסד מדמחנן לתמישי ימי טומאה. אפ"כ דדוקא במחנן מחבירימי מהעושה. לא מיישע טיבא מן לידו תקלה. אבל בכל כלי בתי קיום. כשהוא עמא אינו רשאי לקיימו צביתו. דליתא בה לידו תקלה לעמא עבדות סבביתו. ואיכ' יש הפסד מחדש כלא יולא כל פשוטי כלי עץ הא"ל ודלמחנן. י"ל דלמחנן מה"ש קאמר ר"ת רק פך ועשיה שכן כלי חרס קטנים. והרי חיוב נמי כ"ה גדולים כקדירות וקקיים ומטר. אלא נקט רק כ"ה קטנים שאין הפסד כ"כ בשבירתן. וחשב האדם שיבוא בהן לידו תקלה. ובאופן שיתעמאו. אבל כל כלי גדול אין בו חשב שיתעמאו. דגונו אותו לתמישי ביום טומאה: (מב) הוא פך השמן. והוא כ"ח קטן כדלמרינן [ב"ק כ"ד כ'] ובאופן שיתעמאו. ומריחוש צביתו חז: (מג) הוא ג"כ כ"ח קטן שפיו לר' מלך [כפיה פי' מ"ג]. והרי כל כ"ח כשיתעמאו אין לו טהרה במקוה. ומריחוש שיבוא בהן לידו תקלה לעמא עבדותו. יאמרך לשבדן. להכי חס רחמנא עליהן שזי"אן קודם כניסת הכהן לשם: (מד) דנגעים באין לעונש על לה"ר: (מה) ולפוכך אם ח"ו יקרה לו דבר מה באלו. והוא אינו יודע לעלמו עון אשר חטא. יתנחם במחשבה זו דלא שהוא לכסיון כמ"ש ד' לדיק יבחן. ומו עדיף מאל"ט"ה שנתחבשה בעשרה נסיונות קשות. או שיוזקק עי"ז מחטא שטעה ושכחו. דל"כ וכי ח"ו חשד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא [בנדרות ד"ה כ']. או שבחמת גם בעוה"ז יוגבל לו עושה עי"ז לכסוף. או במקום שקלר עין האדם מלהסקוף הטובה. וכדלמרינן ב"ע" ונחוש איש גם זו שאמרו בכל מריחושין כל לעבד רחמנא לכך עבד [בנדרות ד"ס ע"ב]: (מו) משכח"ל ע"י חבל ארוך שזבלת שימשכהו צביתו ויסגור הדלת [אלאמ"י סג"אן וטק"ל בשם ר"י חז"ן ד"י ב' והר"ן מדי"ס ג"ז כ']. או בשעת הכהן לשלחו שילך לשם ויסגיר [כר"ש מדי"ס א"י]. וז"ל דמדלחריכה

בדרך החלטה. דכשיכנס הכהן ויאמר שהוא נגע. יהי' כל מה שבבית טמא. ע"כ לא לאשמעינן הדון אמרה תורה כי כ"ש כמזהרת לבניה"ב שלא יפסדו ממונו. ועל זה מקשה מה ח"ש הפסד יש צוה. דלוי משום שכלא יולא כלי עליו ובגדיו וכו' יתעמאו. הרי אין כאן הפסד כשיתעמאו. דהרי אפשר מטמאה. והכך אין להם טהרה במקוה. ללא אמרה תורה עבולה רק צאדים וכלום. שכשיתטמאו ג"כ אין להם טהרה במקוה. אפ"ה אין כאן לשמן לאכלן צביתו עונאה שמתלו"י לחדש צביתו צביתו זמניו כדה רוצה [אולם תמתי לרש"י [שבת דפ"ד כ'] דפשוטי כ"ע א"כ יש הפסד כלא יולא הבחנות והכסא"ה ומפי' השבב שכולן פשוטי ח"ש מן רחמנא וי"אן ויתמטמו אין להם טהרה במקוה. וית"ל דהך נמי ממחנן לתמיש אשמו ביום טומאתה. וכתיב לעיל באוכלין. ליתא. דאיכ' בניי חרס נמי דמסיק דעליהן קפיד רחמנא להפסדן. והרי גם כן אין הפסד מדמחנן לתמישי ימי טומאה. אפ"כ דדוקא במחנן מחבירימי מהעושה. לא מיישע טיבא מן לידו תקלה. אבל בכל כלי בתי קיום. כשהוא עמא אינו רשאי לקיימו צביתו. דליתא בה לידו תקלה לעמא עבדות סבביתו. ואיכ' יש הפסד מחדש כלא יולא כל פשוטי כלי עץ הא"ל ודלמחנן. י"ל דלמחנן מה"ש קאמר ר"ת רק פך ועשיה שכן כלי חרס קטנים. והרי חיוב נמי כ"ה גדולים כקדירות וקקיים ומטר. אלא נקט רק כ"ה קטנים שאין הפסד כ"כ בשבירתן. וחשב האדם שיבוא בהן לידו תקלה. ובאופן שיתעמאו. אבל כל כלי גדול אין בו חשב שיתעמאו. דגונו אותו לתמישי ביום טומאה: (מב) הוא פך השמן. והוא כ"ח קטן כדלמרינן [ב"ק כ"ד כ'] ובאופן שיתעמאו. ומריחוש צביתו חז: (מג) הוא ג"כ כ"ח קטן שפיו לר' מלך [כפיה פי' מ"ג]. והרי כל כ"ח כשיתעמאו אין לו טהרה במקוה. ומריחוש שיבוא בהן לידו תקלה לעמא עבדותו. יאמרך לשבדן. להכי חס רחמנא עליהן שזי"אן קודם כניסת הכהן לשם: (מד) דנגעים באין לעונש על לה"ר: (מה) ולפוכך אם ח"ו יקרה לו דבר מה באלו. והוא אינו יודע לעלמו עון אשר חטא. יתנחם במחשבה זו דלא שהוא לכסיון כמ"ש ד' לדיק יבחן. ומו עדיף מאל"ט"ה שנתחבשה בעשרה נסיונות קשות. או שיוזקק עי"ז מחטא שטעה ושכחו. דל"כ וכי ח"ו חשד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא [בנדרות ד"ה כ']. או שבחמת גם בעוה"ז יוגבל לו עושה עי"ז לכסוף. או במקום שקלר עין האדם מלהסקוף הטובה. וכדלמרינן ב"ע" ונחוש איש גם זו שאמרו בכל מריחושין כל לעבד רחמנא לכך עבד [בנדרות ד"ס ע"ב]: (מו) משכח"ל ע"י חבל ארוך שזבלת שימשכהו צביתו ויסגור הדלת [אלאמ"י סג"אן וטק"ל בשם ר"י חז"ן ד"י ב' והר"ן מדי"ס ג"ז כ']. או בשעת הכהן לשלחו שילך לשם ויסגיר [כר"ש מדי"ס א"י]. וז"ל דמדלחריכה

משנה אחרונה

נעמי בתים תמה ג"כ הרב משנה למלך על המפרשים סגירת הדלת ממש וכתב כיון שבנגעי הגוף אין לפרש כן ומי"ל לפרש כן צבחים ע"כ ולא ראה לדברי רש"י בחומש שגם בנגעי הגוף סובר שסגיר הדלת עליו מ"מ בעיקר הענין ופה כתב שא"ל לפרש סגירת הדלת ממש כמו שהארכנו בזה בפ"ק. אלא שצריך ליישב אי אין זה הסגר ממש אלא גזרת הכהן הוא ההסגר למה לי מיעוטא שלא ילך לביתו ויסגיר פשיטא פה קי"ל אין הכהן רשאי לשחוק. ובשלמא לשעת המפרשים סגירת הדלת י"ל שאחר שפסק הדיון מסגיר הדלת אבל לשעתנו פשיטא. ואפשר מה שאין הכהן רשאי לשחוק היינו שמסויה דעתו שלא לפסוק הדיון כלל כההיא דפ"ק דמ"ק שאם רואה טומאה שתיק שלא לנערנו במועד ואינו רואה לפסוק הדיון כלל. אבל לפי שעה עד שילך לביתו אין קפידת: ודע

טעורים אבל בנמיד פתיל אין לומר כן שאין הכל בקי"אין צביתו ז"ל גם יש טורה וזוהו לו הפשוט: ו אינו הולך לתוך ביתו ומסגיר. בפ"ק דחולין דף י' ובגדרים דף נ"ו פי' רש"י אינו הולך לביתו ויסגיר ע"כ. חבל ארוך או ע"י שלית או שילך לביתו ויחזור לבית המנוגע ע"כ. נראה מדבריו שפרש הסגר זה כמשמעו שמשגיר הדלת של הבית וכן מפרש בנגעי הגוף בפ"ה התורה שיסגיר את המלועט צבית ולא יראה עד סוף השבוע. ובפ"ק בתבני שקא לפרש כן אלא כל ענין הסגר בלרעת בין בנגעי הגוף ובין בנגעי בתים אינו אלא גזרת הכהן שאומר לו הרי אתה מוסגר או הבית הזה מוסגר כלומר שומד בספק כדבר המוסגר ואין יודע מה בתוכו אף זה ספק הוא עד שיוכיחו סימנים עליו. וראיתי שאין נבי

בא בסוף שבוע מ"ה ע"ס
ומביא לצד כ"ד חסר חסר
ל"ד וכן ל"ג. מביא לא
אחת כ"ד אלא אחד [ועשה
דעות ר"י].

הלופי גרסאות

תוספות דרשים:
ב' בתוי"ט ד"ה אלא
מביא ל"ו. תחת
שתיים. וכן הגירסא
כ"ה"ט.

תוספות דרשים:

ב' בתוי"ט ד"ה אלא
מביא ל"ו. תחת
שתיים. וכן הגירסא
כ"ה"ט.

אליהו רבת

ו' אלא מביא שתיים
תחת שתיים תחת
שלוש תחת ארבע. כיון
שמביא שתיים אפילו תחת
ג' תחת ארבע מ"י.

וכן נגעי חרס. תראה שיש הגתקים לרעת. והוא חולי הנקרא חולי השועל. ויעטר הלרעת כאשר הפך כולו לבן. הוא חלית הלרעת והיותר גדולה והיותר חזקה. ואמנם הם ענינים חוריים לפי מה שזכרנו. ולזה השרש נקרא רשע. ע"כ: **ו אלא** עומד על פתח הבית וכו'. כלומר בסמוך לפתח הבית. לא על האסקופה שבפתח הבית. דא"כ תחת המשקוף הוא עומד. ואין ילפינן מדכתיב מן הבית עד שיעקר מכל הבית. כדכתיב ה"ב וזת"כ הכי תניא עומד בצד המשקוף ומסגיר ומייתי לה נמי הכי בגמ' פ"ק דחולין דף י' ובפ"ז דנדריים דף כ"ו ומרמי לה רמי אמתי' ה' דהסם דמשמע מינה דמן האגף ולחוץ לא הו' בכלל הבית. והכא עד שיעקר לגמרי ואפי' מן האגף ולחוץ לריד שילא מכל עובי המפתח ומשני שאני כהא דכתיב מן הבית עד שילא מן הבית כולו מכל הליון בעומד על הפתח דמנין בסמוך לפתח קאמר ומלאנו ב' הקדש על שהוא סמוך. כדתיב בת"פ ה"א דמנחות ולקמן בפ' בתרא מ"ה כתב הר"ש לשון תוספתא והכין מיני דיו על המזרע ופי' שהוא כמו ועליו מטה מנשה.

אלא עומד על פתח הבית (סח) **שחונגע** בתוכו ומסגיר. **שנא'** (ויקרא יד) **ויצא** הבהן מן הבית אל פתח הבית (מ) **והסגיר** את הבית **שבעת ימים**. ובא בסוף השבוע וראה אם פשה וצוה הבהן והלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר אל מקום טמא. ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח את הבית. אינו נוטל אבנים) מצד זה. ומביא לצד זה. ולא עפר מצד זה. ומביא לצד זה. ולא סיד מכל מקום (מ). אינו מביא לא אחת תחת שתיים ולא שתיים תחת אחת (י). אלא מביא שתיים תחת שתיים. תחת שלש

כלומר אלל המזרע תחת ידיו: **אם** פשה. עיין בסוף פרקין: **בבב** מקום. פי' משום מקום. מהר"ם. ומלאנו כן בכתובים. ולא יעיר כל תמחו. תהלים ע"ח. אין לשפחתך כל צבית. מלכים ב' ד' * [אלא תעשה כל מלאכה ב' דברות]: **לא** אחת תחת שתיים. ולא שתיים תחת אחת. בת"כ ולקחו אבנים. אין פחות משתי אבנים. והביאו אל תחת האבנים אין פחות משתיים: **אלא** מביא שתיים תחת שתיים וכו'. ל' הרמב"ם פט"ז מהט"ז (ה' ג') ויש לו להביא שתיים תחת שלש. כלומר דהו' לא הקפידה התורה מכיון שמביא שתיים. ובמשניות ישנות מנוקדים הגירסא אלל מביא שתיים תחת שתיים שלש תחת שלש ארבע תחת ארבע. אבל בנוסח' מהר"ם כנוסחת הספר. וזת"כ שהעתיק הר"ש משוכנת הגי' וזת"כ שבידיו כמו שהיא במשנתנו ומסיים וזרבע תחת שלש תחת שתיים:

ולא עומד וכו' וזה דוקא לכחלה אבל בדיעבד אם הלך לביתו והסגיר או עמד על פתח הבית והסגיר מוסגר שנאמר והסגיר את הבית מכל מקום * ועיין בספר קרבן אהרן פרשה ו' דפרשת מזורע: **והלצו** את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר וכו'. הבית שהנגע לתוכו ויסגיר יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר ת"ל ואלא שיעקר מכל הבית וכל זה לכחלה אבל בדיעבד אם הסגיר מוסגר אפי' עמד תחת המשקוף או שהלך לביתו

הגדה לשון ספר לקח טוב בפרשת מזורע ואלא הבהן מן הבית תנן במשנה יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר ת"ל אל פתח הבית כך נראה שמפ' הרמב"ם ז"ל כפי"ד מהלכות סומא'ת לרעת ורבינו הלל פירש יכול ילך לביתו ויחזור ויסגירו (וכן פירש"י בחולין ע"ג) ת"ל אל פתח הבית ילא ויסגיר ולא שילך ויחזור ויסגיר וכן אינו עומד בתוך הבית ויסגיר יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר ת"ל ואלא שיעקר מכל הבית וכל זה לכחלה אבל בדיעבד אם הסגיר מוסגר אפי' עמד תחת המשקוף או שהלך לביתו

מלאכת שלמה

לוקמן [פי"ג מ"ב]. דלמ"ס מגיל צבית המנוגע. היינו רק בהכניסו לתוך הבית אחר שהסגירו או החליטו הכהן. וזכר"ב גם חבילי עינים וקנים וכלי גללים וכו' לא נעמאו. אבל כשהיו בתוך הבית בשעה שראה הכהן הנגע בתחלה להסגירו גזר"ב הוא שכל מה שהוא תוך הבית יעמא

יבין תפארת ישראל בועז

דמדדהריכה תורה כהונה להסגר אפשר ליריך שיה' גם השלוח כהן בשמסגיר סמוך להבית. והיינו אף שלא ראה הוא הנגע רק התשלח. מיהו לפמ"ש רמל"מ [פי"ד מ"ג] דדיון צות מנוגע כדיון אדם וצדג מטועים. דזכרון א"ל לסגור הדלת כעדן. רק סגי צשיאמר הכהן שהוא מוסגר. א"כ הא דקאמר הכהן שלא ילך לביתו ויסגיר ר"ל שלא ימחין מלפסוק הדיון עד שיבוא לביתו. אלא בעודו עומד סמוך להבית יפסוק דינו: (טו) לרמל"מ הכ"ל שאל"ר רק לומר שהבית מוסגר ולא יסגירו ממנו. משכח"ל שפיר שעומד הכהן תוך הבית המנוגע. ולומר כן. אבל לרש"י ור"ן הכ"ל דמדבריהם מוכח שיריך שיוסגירו ממנו. לכאורה ק"האריך אפשר שיעמוד בתוך הבית ויסגיר מאין ילא הכהן וישב להבית בסוף ז"י הססגר. ואע"ג דבאמת גם על המפתח תוך מהדלת חסור לעמוד. עכ"פ לא הו"ל להחמא למקטק הא בלשון תוך הבית דלא אפשר. ודוחק לומר דאתא לאפוקי שלא ילא הכהן אחר הסגור דרך חלוטת. או דרך פרצה. אלא כ"ל דגם לרש"י ורמב"ם א"ל רק להסגיר הבית שיה' מוסגר צרוב ז"י הססגר. אבל עכ"פ רשאי לפתחו רגע ציני ציני: (טז) דליריך שיעמוד תוך המפתח ויסמוך לו ויסגיר. ואפילו על המפתח תוך מהדלת אינו רשאי לעמוד בשעה שיוסגר: מיהו א"ל שיעמוד דוקא סמוך להמפתח ויסמוך דהרי לא ממעטינן צרישא רק הק"ב דוכתי. תוך צית המנוגע או תוך צית אחר. אבל בדרך בלכתו לביתו מבית המנוגע. רשאי להסגירו. רק לרבותא נקמיון סמוך למפתח. דגם שם רשאי להסגיר: (טז) ר"ל סמוך להמפתח מבחוץ. ודיעבד גם בכל גזונא שהסגיר מהטי: (ז) של כותל הבית: (יג) ר"ל לא משום מקום. דסיד לא יוקרי עפר: (יד) לא דחכני צשיחוקן רק אבן אחת. דהרי ליריך שיחוקן שתיים [וכדכתיב פט"ז מ"ו]. אלא ה"ק. לא יעיר ב' אבנים במקום שה' מונח בתחלה רק אבן א'. דדוקא כשהולך ג' אבנים או יותר. מותר להניח תחתיהן מספר אבנים שירלה. אבל בחולין רק ב' חסור להניח תחתיהן

משנה אחרונה

ודע דלשנת המפרשים דליריך סגירת הדלת. אין לנו טעם למטא' זו. וכן מה שלא ילך לביתו ויסגיר ולא יעמוד בתוך הבית ויסגיר הכל הוא מכלל החוקים ואין טעם. אבל אי נימא דההסגר נראה שדיון זה אינו אלא בתחלת ראיית הבית שעכשו הוא מעמאו. אבל כשבא בסוף השבוע לראות סימני ההלעט רשאי לעמוד בתוך הבית ויהלום שהרי כבר נעמא מיד צביאה כשבא לראות הסימנים שגם המוסגר נעמא צביאה. אבל מדברי הרמב"ם נראה שגם גבי הלעט הדיון כן וכמ"ס הרב משנה למך בזה: ועפר

פ"ג א עשרה בתים
מ"ג ע"ב
ס"ג ע"ב

פרק יג א עשרה בתים הכהה בראשון. בסוף שבוע ראשון כהה או הלך הנגע לגמרי הרי שני בתים דכתיב טו חשבים: קולף. קולף מקום הנגע בלבד והבית עמוד. הכהה בסוף שבוע שני והולך לגמרי. שנים אחרים הרי ד': הפישה

פרק יג א הבהה בראשון והולך לו קולפו והוא עמוד. דמכסה בשני והולך לו דילפינן לקמן דקולפו ועטון לפרים. אשמעי' דכהה בראשון והולך לו דלא ה"ל עמידה קודמת. דאינו טעון לפרים. כ"פ הרמב"ם. וכתב הר"ם ב"פ דלעיל

בשבוע ראשון חולץ וקוצה וטח ונתן לו שבוע. ואם חזר נתן הרי חמשה: לא חזר טעון צפרים. הרי ששה: עמד בעינו בשבוע ראשון ופשה בשני חולץ וקוצה וטח ונתן לו שבוע. חזר נתן הרי שבעה

פרק יג א עשרה בתים הן א. הבהה בראשון ב. וההולך לו ג. קולפו ד. והוא טהור ה. הבהה בשני ו. וההולך לו ז. קולפו והוא טעון צפרים ח. הפישה בראשון ט. חולץ וקוצה וטח ונתן לו שבוע י. חזר ינתן יא. לא חזר טעון צפרים יב.

משנה אחרונה

פ"ג א הבהה והולך לו משום דגבי בתים לא מצינו במקרא דין כהה ומשמע כל שאינו במראיו אינו ירקרק ואדמדם אינו כלום והוי כהלך לו. אבל בגגדים חילק הכתוב בין כהה ובין סר ממנו הנגע כמו שנינו ג"כ לעיל פ"א: קולפו. מ"ג הר"ם דאין רפואה אלא בקולפה והועת ע"כ לא הכתיב דא"כ שמה אין רפואה בלא חליצה ג"כ וליבטי נמי חליצה ואפשר כי הוי דגבי בגדים בין הכהה ובין ההולך אין טהורים בלא כיבוס. ה"כ לפטור בולא כלום א"כ וע"כ קליפה בבית כמו כיבוס בגגדים:

עמד בראשון ופשה בשני חולץ וכו'. בת"כ יליף מדכתיב ובה הכהה ורעה והנה פשה. שאל"ה שידבר בפשה בראשון וחלץ. שכבר למדנו בג"ש דנרעת ממארת שאל"ה פסיון אלא בחזרה בלבד כגי ובעי נחילה. אלא כמה הכתוב מדבר זו היא שיבה זו היא ביאה. שנינים אחד. ועבדין מינייהו ג"ש כאלו בשניהם כתיב ושכ או כאלו בשניהם כתיב ובה. ונתן לו שבוע. וכתב בעל קרבן אהרן דקראי הכי קאמרי. ואם ישוב הנגע וגו' וכן אם בא הכהה ורעה והנה פשה. שזה וזה בסוף שבוע שני כשנרעת ממארת הוא שזה יאמר על החוזר בלי פסיון כמו שביארנו בג"ש אז ונתן הכהה וגו' ואם אינה נרעת ממארת שאינו חוזר. אלא פושה. לא ביאר משפטו. ורמזו בג"ש דביאה ושיבה: עמד בזה ובה חולץ וכו'. בת"כ יליף לה מדכתיב ואם בא יבא הכהה ורעה והנה לא פשה וגו' בשתי ביאות הכתוב מדבר את שבה בסוף שבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני ורעה והנה לא פשה זה העומד מה יעשה לו. ופירש הכהה את הבית. יכול יפטור וילך לו. כ"פ כי נרפא הנגע לא מותרו אלא הרפוי וזה עדיין לא נרפא שלא נעשה לו שום רפואה. ופירוש כי נרפא כאשר נרפא. דא"ל שהוא טעם לטהר הכהה משום שנרפא. דפשיטא דאין לכהן לטהרו אלא"כ שנרפא. אלא ה"ק וטהרו הכהה כאשר נעשה לו רפואתו וזה שיעדיין לא נעשה לו שום רפואה מה יעשה לו. כ"פ בעל קרבן אהרן * (ומה יעשה לו הרי אני דן וכו' ת"ל ואם בא יבא הכהה הרי כאן שתי ביאות) ביאה אמורה למעלה וביאה אמורה למטה מה ביאה האמורה * כד"ל לא נמא חיות אלו רק בדום אמשערים שנת חקלה

עמד בראשון ופשה בשני חולץ וכו'.

מלאכת שלמה
ואת כהה תואר השם ע"כ. ועיין בפירושו לתורה שפי' כהה ר"ל לא פשה ע"ש: עמד בזה ובה. הר"ם והרא"ש ז"ל לא גרסי זו הבבא במתני' שכתיב ובת"כ סוף פ' רביעי דפ' מלועה הויב עוד תרי עמוד בזה ובה חולץ וקוצה וטח ונתן לו שבוע חזר ונתן תשעה לא חזר טעון צפרים הרי עשרה ובמתני' לא הויב אלא שמה ע"כ. אבל הרמב"ם ז"ל משמע דגריס לה במתני': עוד כתב הר"ם ז"ל אבל סיפא דמתני' דאם עד שלא טהרו בלפריים לאו ממנינא דבת"כ לא חשיב הנהו בכלל דקך עשה: עוד כתב ז"ל דלכך מנינן כוהה והולך בתרי משום דחשיב להו בתוספתא כל חד וחד לחודי' דקתיב ר' יהודה אומר הכוהה בשני קולפו ועטון צפרים וההולך לו קולפו ועטון צפרים ע"כ. ותימה לנרסת הר"ם והרא"ש ז"ל דקתיב עשרה בתים ולא קא מפרש אלא שמה: האבן

מלאכת שלמה

א עשרה בתים. כולו נפקא לן מקראי בת"כ וכדמפרש הר"ם ז"ל. והביא הראיות והרמזות הרמב"ם ז"ל ג"כ: הבהה. במקל נטחי מלאתי כך הכהה ובמקל מלאתי הכוהה והכל עיין אחד אבל מפי' הר"ם ז"ל לסוף משנה ראשונה דברים מכליתין משמע ק"ת דגריס הכהה ע"ש. ופי' רש"י ז"ל כפי' ההואם פשה הכוהה מראיתו ע"כ. ורבינו דוד קמחי ז"ל כתב בשרש כהה והתואר כהה הנגע ויתכן להיות כהה הנגע פועל עבר מזה הכבד אלא ש"כ היה לו לנקד בחירק וכו' ע"ש. אכן הר"א ו' עזרא כפי' ישעי' ריב סימן מ"ב על פ' ופשה כהה לא יכנהה כתב בפשיטות שהוא עבר וז"ל ופשה כהה לא יכנהה שהוא דבר קל עד שיהי' כהה כמו והנה כהה הנגע ויש הפרש ביניהם בדקדוק כי כהה של תורה פועל עבר

פ"ג א ר"ל עשרה מיני בתים מונעין הן שחלוקין בדיניהן זמ"ז: ב) שצבוק שבוע א' של הסגור. מלא שכהה הנגע ממראיתו העמא שבתחלה. וכתהפכה למראה כשרה: ג) ר"ל או שצבוק הסגר א' מלא שהלכה ועברה הנגע לגמרי: ד) ר"ל בב' אופנים הללו קולף בשנים תקום הנגע לבד: ה) ופער מיד לגמרי. הרי ב' בתים: ו) ר"ל ואם עמד צעינו צבוק שבוע א'. וחזר והסגירו. וצבוק הסגר שבוע ב' מלא שכהה למראה כשרה: ז) ר"ל או שצבוק שבוע שני עברה לגמרי: ח) ר"ל זה טעון לפרים לטהרו כמ"ש בחזרה. הרי

ב האבן שבויית חולין קמ"ח
ה"כ פ"ב ד' פ"ב ע"ג
ע"ה חומר בחליצה
מ"י ע"ג פ"ב ה"כ

תוספות חדשים
ב במשנה ראש ופתין
דק הבאים שתיים
במק"ט החומה אכן גדולה
לא"ט פניה . ושתיים שהיא
ושני עשין אכן ארוכה
כשתיים תיה בתוך כול
שלו ותתי בתוך של חבירו
והיא נקראת ראש .
(הרא"ש) :

אליהו רבה
ב ר"א אומר בית
הבנוי כו' ר"א
אחיהם קאי דלקמ"ח ת"ק
טתן את שלו ונתיב את
של חברו ולא קמפליג
מדי ואתה ר"א וקאמר
דל"א כפתין שהם אבנים
קטנים שאין האבן שהנגע
בו נגע לבית חברו אבל
נראה כנראה שאותו אבן
שהנגע בו נגעם לבית
חברו נוטל את כולו :

משנה אחרונה
אם עד שלא טהרו
בצפרים וכו' והם
משטהרו בצפרים נראה
בו נגע כו' נ"ל דקאי
אדמסיד ליה שהצפרים
באין אחר תלינה
וקולטו וטיחה . אבל
הא דקתני לעיל הנהא
בשני והואך לו קולטו
וטעון צפרים . הנהא
אפילו נראה קודם
הצפרים אינו נותן דל"א
אשכחן נתינה בלא
תלינה . אלא אם נראה
קודם והואך כאלו לא
כהה ולא הלך וה"ו
כעומד בזה וכוה . והם
משטהרו בצפרים נראה
בו נתינה בתחלה . אבל
משתייה מ"ט ג' ה
והנפשיים משמע
דאכניה קאי ו"ט' .
ונ"ל דכהה בראשון
והואך לו ונראה בו
נגע אכ"י . בקליפה
תליה . אם עד שלא קלטו
נראה בו ה"ו כעומד
בעינו ומסירו . והם
משקלטו נראה יראה
בתחלה :

ב האבן שבויית חולין
אם עד שלא טהרו
בצפרים וכו' והם
משטהרו בצפרים נראה
בו נגע כו' נ"ל דקאי
אדמסיד ליה שהצפרים
באין אחר תלינה
וקולטו וטיחה . אבל
הא דקתני לעיל הנהא
בשני והואך לו קולטו
וטעון צפרים . הנהא
אפילו נראה קודם
הצפרים אינו נותן דל"א
אשכחן נתינה בלא
תלינה . אלא אם נראה
קודם והואך כאלו לא
כהה ולא הלך וה"ו
כעומד בזה וכוה . והם
משטהרו בצפרים נראה
בו נתינה בתחלה . אבל
משתייה מ"ט ג' ה
והנפשיים משמע
דאכניה קאי ו"ט' .
ונ"ל דכהה בראשון
והואך לו ונראה בו
נגע אכ"י . בקליפה
תליה . אם עד שלא קלטו
נראה בו ה"ו כעומד
בעינו ומסירו . והם
משקלטו נראה יראה
בתחלה :

ב האבן שבויית חולין
אם עד שלא טהרו
בצפרים וכו' והם
משטהרו בצפרים נראה
בו נגע כו' נ"ל דקאי
אדמסיד ליה שהצפרים
באין אחר תלינה
וקולטו וטיחה . אבל
הא דקתני לעיל הנהא
בשני והואך לו קולטו
וטעון צפרים . הנהא
אפילו נראה קודם
הצפרים אינו נותן דל"א
אשכחן נתינה בלא
תלינה . אלא אם נראה
קודם והואך כאלו לא
כהה ולא הלך וה"ו
כעומד בזה וכוה . והם
משטהרו בצפרים נראה
בו נתינה בתחלה . אבל
משתייה מ"ט ג' ה
והנפשיים משמע
דאכניה קאי ו"ט' .
ונ"ל דכהה בראשון
והואך לו ונראה בו
נגע אכ"י . בקליפה
תליה . אם עד שלא קלטו
נראה בו ה"ו כעומד
בעינו ומסירו . והם
משקלטו נראה יראה
בתחלה :

למעלה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע . אף ציאה האמורה
למטה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע : **ב האבן** שבויית .
פי' הר"ב שהיא בינו וצין חברו בשתופות . ונ"ל רש"י
בפ"ט דחולין דף קכ"ח שבויית . הנראה בבית זה ובבית זה
שכן לרך הזויות לתת שם אבנים
גדולות המחזיקות את כל עובי הכותל
ונראה משני לדידים ע"כ . וה"ה
ד"ה"מ למימר האבן הראשה כר"א
דלקמן . אלא דברו בכל כותל . שמן
הסתם ש' צבויות אכן גדול : **ראש**
ופתין . כתב הר"ב . פי' הערוך
אוחה האבן או אותו העץ . שחופס
ומלך מערב וכו' . ר"ל שהכותל שבינו
לבין חבירו נכנה באבנים שלמות .
והן נקראים ראשים וממלאים כל עובי
החומה עד שנראה בבית זה ובבית
זה מלך זה במערב . ומלך זה
במזרח . ונכנה ג"כ מפסין מלשון
פת לחם (בראשית י"ח) משליך קרמו

כנגד אבן הראשה האחד . ורגילין לבנות כך הצבועים . שורה ראשים ועליהם שורה פתים וחוזר וכוונה עליהם שורה ראשים
וכן עד למעלה . כך נ"ל לפרש . אבל עכשיו מלאהי למחר"ס שהב"ב ח"ל בית הבנוי ראש ופתין כו' . בית של רחובן מלך
זה . ושל שמעון מלך אחר . וכותל עליהם או חומת אבנים מהסקת ביניהם . ועדכך של בית רחובן ללך מזרח בינו . שהוא
לד מערבו של בית שמעון . שוכב על עץ אחד שבראש הכותל שביניהם . או על אבן אחת . ועל אותו העץ או אותו האבן .
שוכב כמו כן נדבך של בית שמעון ללך מערבו שהוא לד מזרחו של בית רחובן . אותו העץ או אותו האבן ששני
הגדבכים נשעין עליו אחד מכאן ואחד מכאן מקרי ראש . ושאר עליהם או אבנים לפנים ממנו הם ללך בית רחובן . רחובן
חולץ ולא שמעון . והם ללך בית שמעון . שמעון חולץ ולא רחובן . ולפי שבערוך פירושו סתום . הרחבתי עכ"ל :

נראה בראש נוטל את כולו . מדתלי בנראה מהכתבתי לי דחתימה קאי . דאי אכתימה הרי טתן כל הבית . ומה לי
באיהם

תפארת ישראל יבין

שבע כ' לא הם מחייב השחא שמד בעינו רח תלינה וקולטו : (י) לטהרו .
הרי בית א' : (ח) בכל מקום שהלכנו לעיל לפרים . אפילו
בסוף שבוע ב' : (ז) דל"א דיוט כנגע חש : (ג) שבכל זיות
רנולין להגות אבן גדולה כדי לאגד ב' הכותלים . וכמ"ס אבן
מאסו הצבועים (מפני טבדו) היתה לראש פנה . והואלס מחמת גדלו
נראה בביתו ובבית שכנו . וה"ה שכל אבן שבכותל שנראה בבית
המנוגע ובבית שכנו . ורק נקט צבויות . דשם רגיל צדק :
(א) את כל הבית : (ב) דבחליצה כתוב וחללו . משמע שיהיה .
אבל בנתינה כתוב ונתן את הבית את אבניו ואת עליו . משמע
רק של א' . סיהו פשיטא דגם כשב' הבתים של אדם א' נמי
דיגל הכי . וכתקרה [גמ'] . רק הכה אורחא דמילתא נקט :
(ג) ללא אשכנו קאי שחמור ל' תלינה מנתינה . שבחליצה גם
השכן חייב להקריח . משא"כ בנתינה לימא דכל דין שבין גברי
לא שייך חומרא וקולא . דמה שחמור לזה קל לזה . אלא אלא

שכנסה לא חזר טעון צפרים . הרי שמנה : עמד בעינו
בשבוע ראשון וכשכנע שני . חולץ וקוצה וטח ונותן לו
שבוע . שדין העומד בעיניו בשבוע שני כדין הפוסק חזר ונתן
הרי תשעה : לא חזר טעון צפרים . הרי עשרה : אם עד
שלא טהרו בצפרים נראה בו נגע .
הרי הוא כחזור וטעון נתינה . אבל
משטהרו . סה ליה כנגע חדש ומסירו :
ב האבן שבויית . שהיא בינו וצין
חברו בשתופות : חולץ את כולו .
כודרשו' וחללו . מלמד שתייהם
חוללים : בזמן שהוא נותן . את
הבית כולו : נותן שלו . דגבי נתינה
כתוב את אבניו ואת עליו . אבניו
שלו . ועליו שלו : ראש ופתין . פי'
הערוך

לא חזר טעון צפרים (י) אם עד שלא
טהרו בצפרים (י) נראה בו נגע . הרי
זה ינתן . ואם משטהרו בצפרים (י)
נראה בו נגע . יראה בתחלה :
ב האבן שבויית (י) בזמן שהוא חולץ .
חולץ את כולו . ובזמן שהוא נותן (יא) .
נותן את שלו . ומניח את של
חבירו (יג) . נמצא הומר (יג) בחליצה
מבנתינה . ר' אלעזר אומר . בית הבנוי
ראש ופתין (יד) . נראה (יה) בראש . נוטל את כולו (יו) . נראין בפתין .
נוטל

על שם שהם חלוקים לשנים . ששנים מהם
שורה ראשים ועליהם שורה פתים וחוזר וכוונה עליהם שורה ראשים
בית של רחובן מלך
זה . ושל שמעון מלך אחר . וכותל עליהם או חומת אבנים מהסקת ביניהם . ועדכך של בית רחובן ללך מזרח בינו . שהוא
לד מערבו של בית שמעון . שוכב על עץ אחד שבראש הכותל שביניהם . או על אבן אחת . ועל אותו העץ או אותו האבן .
שוכב כמו כן נדבך של בית שמעון ללך מערבו שהוא לד מזרחו של בית רחובן . אותו העץ או אותו האבן ששני
הגדבכים נשעין עליו אחד מכאן ואחד מכאן מקרי ראש . ושאר עליהם או אבנים לפנים ממנו הם ללך בית רחובן . רחובן
חולץ ולא שמעון . והם ללך בית שמעון . שמעון חולץ ולא רחובן . ולפי שבערוך פירושו סתום . הרחבתי עכ"ל :

מלאכת שלמה
אבניו ואת עליו אבניו שלו ועליו שלו : ר' אלעזר אומר מ"מ
ר' אלעזר בלי יו"ד : ראש ופתין . פי' הערוך אותה האבן או אותו
העץ שתיים כך נ"ל בפ"י רע"ז : נמצא חומר בחליצה וכו' .
ובתוספתא מסיימי עלה וחומר בנתינה שהוא נותן אבנים שיש כהן נגע
ואבנים

תפארת ישראל יבין

המנוגע בעלמו קאי . דכשהדין לחלוץ חוללו כולו . וכשהדין
לנתן . נותן רק חלי האבן . דלחך דהי' מסתבר שתייה המתינה
לכל הבית טמא חמירא מהחליצה . ולחידוש בעלמא נקט הגא
הך צבא . והאשער עוד דלאפקוי מד"א לקמן אחא . דלר"א
חליצה ונתינה שוין : (ד) ר"ל אם הבית צבוי בראשון כך .
שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים
ראש . וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה . ולפיכך
נראה כל אבן שבשורה זו צב' הבתים . ועל שורה זו שוב מונה
שורה ב' מהאבנים קטנים ששנים מהן עוביין יחד כעובי החומה .
נמלא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שצ"דו .
ונתחמת קטן האבנים נקראו פתין דהיינו כמו פתות אותה
פתים . דר"ל חתיכות קטנות : (ה) ר"ל אם נראה הגנע באחד
מהאבנים הגדולות : (ו) בין כשמחוייב לחלוץ או לנתן .
ומחוייב

המנוגע בעלמו קאי . דכשהדין לחלוץ חוללו כולו . וכשהדין
לנתן . נותן רק חלי האבן . דלחך דהי' מסתבר שתייה המתינה
לכל הבית טמא חמירא מהחליצה . ולחידוש בעלמא נקט הגא
הך צבא . והאשער עוד דלאפקוי מד"א לקמן אחא . דלר"א
חליצה ונתינה שוין : (ד) ר"ל אם הבית צבוי בראשון כך .
שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים
ראש . וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה . ולפיכך
נראה כל אבן שבשורה זו צב' הבתים . ועל שורה זו שוב מונה
שורה ב' מהאבנים קטנים ששנים מהן עוביין יחד כעובי החומה .
נמלא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שצ"דו .
ונתחמת קטן האבנים נקראו פתין דהיינו כמו פתות אותה
פתים . דר"ל חתיכות קטנות : (ה) ר"ל אם נראה הגנע באחד
מהאבנים הגדולות : (ו) בין כשמחוייב לחלוץ או לנתן .
ומחוייב

ר' עובדיה מברטנורה נגעים עשרה בתים פרק יג תוספות יום טוב עד ציונים

בית שרעה פ"ג ע"ג
כ"ז ור"ג ע"ג
חלופי גרסאות
ג' נותן את הקורות לעלו
כ"ג נותן הקורות ועליו
(ועשם דמות האל) עליה
על גביו כ"ג חסר סיני
ע"ה :

תוספות חדשים
ג' בהשגה בתצין עמו.
וה"פ הכית גבוה הרבה
והוא לתקן לעליה.
אח"כ כ"ז שאין עליה ע"ג
הכל נותן עמו. (שם כ"ג
ת"כ) :
ג' בת"ש ד"ה גראה
בעליו כ"ז שלצורך
הבית כ"ז. גראה ד"ל גם
כן נכח לתקנת הכית :

באיה חבן שגראה. אלא חלילה קאי. וקאמר ללא חיבו
הכחב לחביו שחלין עמו אלא כשגראה בראשו. הואיל והאבן
אחד בלד שלו ושל חברו. אבל כשגראה בפחים לא חיבו
הכחב לחביו שחלין גם האבן שבלדו. הואיל ואבן אחר
הוא *]וגם ליטא דמתני' דייקא
דקתני גטל ולא קתני נותן ואף
מהר"ם לעיל אסברא לה צמולין :
ג' בית שגראה בו נגע. היתה עליה
על גביו נותן את הקורות לעליה (יו)
גראה בעליה נותן את הקורות לבית.
לא היתה עליה על גביו אבניו ועציו
ועפרו נתצין עמו. ומציל על
המלבנים
מלאכת שלמה

הערוך אותה האבן או אוחו העץ שחופס מזל מערב נדבך שלו.
ולגד מורח נדבך של חברו. שם אותה האבן או אוחו העץ ראש.
ואותם האבנים ועלים שבנדבך זה במערב אחת ובנדבך זה
במזרח אחת. שמן פתין : ג' נותן את הקורות לעליה.
וכומכן בעמודין ואינו נותן עם
הבית. דכתיב את אבניו ואת עליו
ואת עפר הבית ולא אבנים ועלים
ועפר של עליה : נתצין עמו.
דדכ"ו את אבניו ואת עליו ואת
עפר הבית. כל אבנים שגבנו
עמו. וכל עלים שגבנו עמו. וכל
עפר שגבנו עמו. וכיון דאין עליה
על

ואבנים שאין בהן נגע וחלילה אינו מולך אלא אבנים שיש בהן נגע וכן הוא ג"כ שם בת"כ :

מלבנים

יבין תפארת ישראל בועז פי"ג (א) ורת"מ אסברה לה דחלילה קאי. מלל תנא נותן רק

משנה אחרונה
בגראה כפתין הכי
פ"ל. וגראה לחלפוני
אחי דלת"ק אפילו
גראה כפתין שיהיה
חולצין כדפי' לעיל דאי
לפרושי אחי לא ה"ל
למימר גראה בראש
שכבר אמרה ת"ק.
אלא לחלפוני אחי
וקאמר גראה בראש
מודיעא לך ובפתין
פליגנא עלך. וגם
הרמב"ם בחבורו לא
העתיק אלא דברי ת"ק:
ג' בית שגראה בו נגע.
האי ליטא לבאורה
אינו מיושג כיון
דבנתיא מיירי לא ה"ל
למיחתי שגראה בו נגע
והכי ה"ל למיחתי כשהוא
דשעורא

פ"ג (א) ורת"מ אסברה לה דחלילה קאי. מלל תנא נותן רק
נוטל. ול"ם ה' ג"ל דאין זה ראי'. דיו"ל דמש"ה נקט
נוטל מדקאי אחריווייהו. חלילה ונתיא. דבשנין שילן. שפיר לון
נוטל. ותר דמסתבר דכמו דלת"ק שלא הזכיר פתין כולל. ומחלק בין
בהאבן שבניות בין חלילה לנתיא. והרי מזה משמע וודאי דל"ל דבפתין
אין חילוק בין חלילה לנתיא. דלעולם נוטל רק את שלו. ה"נ ר"א שלא
הזכיר החילוק בין חלילה לנתיא. ומחלק תחת זה בין ראש לפתין.
אמרינן נמי דלדרי' טוב אין חילוק בין חלילה לנתיא דבשנין רק בראש
נוטל כולו. אבל כפתין מניח את של חברו. והיינו מדדרש לומלנו דקרא
רק אראש. וכ"כ בנתיא ששנין ינתנו הראש. ודרש גם קרא דקאמר
ותצן את אבניו. לענין פתין. דרק אותן ששייכים להבית המנוגע ינתן.
וכ"כ בחלילה שלא התפשטה עדיין כ"כ הטומאה אפילו בבית המנוגע
בעלמו. מסתבר מה"ע לומר דכפתין אינו מולך רק אותן שהן בבית
המנוגע. ולא אותן שהן בבית חברו :

ומתמיר בהא עפי מבח"ק (רב"א) (א) : (כ) ולא נותן כותלי
חדר התחתון אף תומך התקרה בעמודים שיטמיה תחת ד'
זויות התקרה. סתמא דמתיתתן משמע בין ששנין שייכין
לאדם א' או לב' כ"כ הוא הדין (תוספות ד"ש קורה מאבן
שכחול שנינו לבין חבירו. דלמרינן לעיל [כמ"ב] דאפילו בראש נותן את שלו
ומניח של חברו. ואי"ל דבכא כשחלק הקורה ויתון רק את שלו לא יהיה חלק
האבן לחבירו ראו לקורה. ליחא דאנו מי לא איירי הכא גם בקורה עבה
מזל. ואי"ל הכס מיוחד כל ה"י עובי אבן לתשמיש של כל א' לבד. להכי
לא טעמא חלק של כל א'. דרק חלק האבן שמוחד לתשמיש הבית המנוגע נטעמא.
אבל הכא התחתון והעליון שפיר לריבין להתקרה. נמא ששנין משותפין בכל
התקרה. ולפיכך לא נטמאה התקרה. וכדממעטת בת"כ כפירוש (הבבליה ה"כ
בפרקין) מדכתיב ונתן את אבניו ואת עליו. דמשמע רק כשמן עלו לבד ולא
כשחבירו משותף עמו. ליחא דהרי כפירוש תימן (ב"מ פ"ג ט"ז) דכין לת"ק
וכן ד"י וסי' הס. רק במעייבה פליגי. דלת"ק שייך לתחתון ולר' יוסי שייך
לעליון. אבל בקורות מודו מרבוסי דש"כיס לתחתון. וא"כ הכא כשהנגע בבית
למה לא יתון את הקורות. וי"ל דלע"ג דכל הקורה שייך לתחתון.
קיי"ל שעבודא דלורייתא (קידושין פ"ג ב'). מיהו מלל נקט עמו את הקורות ואת המעייבה וכו' דהרי גם עפר של בית מנוגע אסור. ולאשמיטין
דכא לע"ג דשייך גם מעייבה לתחתון. וכתיב"ה המ. עכ"פ משום דגם הוא משועבדת להעליון כמו הקורה. קרינן גם כס את עפרו ולא את עפרס. ש"מ
קת"י כ"א [נת"מ שייך] דל"ל כ"י יוסי שם דמעייבה וודאי לפליון שייכו. ולפיכך דוקא כשהנגע בעליון מקטעו כל המעייבה. וכיון דל"י יוסי מעייבה רק
אשוי' גומות הוא ולא אתווי תקרה. אין להתחתון שעבודא עלה כולל. וקק"ל לפ"י ספא דאמרינן [אלהות פ"ז מ"ד] לענין טומאת אהל המת :
דכשהטמאה בחדר התחתון. טקפת לתון ח"י עובי המעייבה התחתון. ובשעבודא בעליון נוקפת הטומאה למטה עד תוך ח"י התחתון. וכ"כ כשהטמאה
במעייבה טמאה. רק ח"י עובי העליון שייך להעליון. וח"י עובי התחתון שייך להבית. ואמאי נימא הכא דכל המעייבה לפליון שייך. וי"ל קת"י דכשלא הכא
כיון דעליון שייך לתשמיש בית העליון שנתנו. שכיבין לה כלילי המעייבה הוא כשחל עמו. ובשנתנו מדר התחתון. הרי מדמעייבה שייכל טמא לתשמיש
העליון. א"ל המעייבה נתיא. דהרי לא נתנו המעייבה כולל. אבל הכא ה"י רק על התשמיש עומאה דהעליון. וכו' משום דשייכא לבחן או לבחן לא התפשט
טומאה שגבנו אלו. והכי אפילו דבר שייך ממש לאדם אחר אפשר שתפשט אלו הטומאה שגבנו חבירו. ונתנו חמסיס קניס כדכר ואמרזו שלא תפשט
טומאה משם לתקום אחר או מתקום אחר לשם רק עד ח"י. ואפשר נמי

נותן את הבית נותן את הקורות לעליון. וכתבנו את העליון. ונתן הקורות להבית. וגראה דמשום דתנן פי"ב מ"ב בית שלא ה' בו אבנים ועליון ועפר וגראה בו
נגע ואח"כ הבהו בו טהור. ומשמע דכל שהיה בו כשעת ראיית הנגע טמא. וקת"ל הכא דעליון אש"פ שהיתה בשעת ראיית הנגע אינה עומאה לכבית אחר חביו ואש"פ
שגבנה העליון כאלהת עם הבית אינה נידונה כבית והיינו מדכתיב אבניו ועליו משמע מה שמוחד לבית זה דוקא ולאשוקו הקורות שמשמשן לעליון ג"כ ואין מיוחדין
לוה לבד. והיינו נמי דדרשינן כשפרא אבניו ועליו שגבנו עמו ולא שהביאן אחר שגבנו עמו דמה שהביאן אחר שגבנו עמו דמה שהביאן אחר שגבנו עמו דמה שהביאן אחר שגבנו עמו
תקרה ומעייבה ש"ע הקורות שבתחתון יותר מן הבית דכל שמשמשן ג"כ לעליון לא קרינן בהו אבניו ועליו כדפי' לעיל. ומשמע דהעליון ואין בה עומאה כלל
דשייכא בבית אחר וכמ"ל דכל שאין בו נתיא אין בו טומאה. ולא דמי לבית המיוסף ע"ג בית המנוגע דלקמן מ"ו דקיי"ל הלכתא כר"א דהעליון טמא וה"ל עליון
זו מיוסף ע"ג בית המנוגע. דהתם העליון הוא כולו באיורו של העליון וקרינן בו. והכא אל הבית ואילו המיוסף דהתם נמי ככה"ג ששפני האילן סוככים וסוככים את
העליון כולו דהוי ביאה. אבל עליון המאהלת אין זו ביאה ומשום אהל לא נטמא וכ"כ הרמב"ם בחבורו פט"ו המתהיל בידו על אבן המנוגעת או שהאילו עליו ה"ו טהור
ע"כ. ולפ"י ה' גראה שאם גראה הנגע בקורות עממן כיון שהן באיור הבית כל הבית עמא וטעון נתיא. ואפשר דבקורות לא שייך טומאה נעטים כלל דקרא לא
איירי אלא בכותלים וכמ"ל רפ"ב. אבל בתוספתא שהביאה ה"ש בר"פ גראה הנגע בין יריעה לקורות הרי הוא ככה"ס"ת סולקה ה"ה ככה"ס"ת שנתגלה ע"כ משמע דבקורות
נמי אייבא טומאה נעטים. אלא דבעיקר חילוק זה שכתבנו דכל שאין עם מחיות לא מיקרי ביאה אין גראה כן מדברי התוס' דיבמות שהביא תו"ע לקמן מ"ח שהילקו
בין בית לאילן דבאילן שאין מחיות לא מיקרי ביאה א"כ עמד שם. ולפ"י משמע הא דקתני נותן את הקורות לעליון היינו לענין נתיא שאינו נותן אהל מ"מ
טמאין שהרי הבית עמא תחתיו והוא דחלילה על אבן המנוגע טהור וכן אבן שהאילו עליו טהור היינו שלא עמד שם. אבל עמד טמא כמו באילן וקורות דהכא
נמי עמאין אלא שאין טעונו נתיא וכסברת הראב"ד שכתבנו פי"ב שחלק בכה"ג ולע"ד ג"ע. והלכתי"ל כזה לעולם כל שאין בו נתיא אין בו עומאה וקורות
דהכא נמי טהורין. והא דבני אילן אם עמד טמא דוקא אדם וכלים שמקבלין טומאה. אבל קורות המחוברין והם בבנין אין מקבלין טומאה מחמת בית המנוגע כמו
שאין מקבלין בכל הטומאות דוקא שגראה בהם נגע אחר הרמגא דמקבלין אבל שקבלו טומאה עומאה מן המנוגע על בית המנוגע כשם שאין מיעמאין מהאל מת כן מחמת
בית המנוגע אין מיעמאין. ואפשר שיש בו תליא באשלי רכרבי שחלקו הראשונים אבל דלמר פ"ק דמ"ק דאלו עלים ואבנים בעלמא לא מיעמו וככתיב המנוגע מיטמו.
לפ"י התוס' שם הביאו עלים וקיים מיטמאין כבית המנוגע אש"פ ללא מנינו לתן עומאה בשום מקום חדום הוא שהדשה התורה בנגעים. אבל רש"י ושאר מפרשים
לא ס"ל הכי כמו שהאר"י בזה הרב משנה למך פי"ד. וא"כ י"ל דה"ה בקורות שכתבין לפי סברת התוס' מקבלין טומאה מחמת בית המנוגע כמו חבילי עלים
ואיירינן את לחלק בין נתיא לטומאה. אבל לסברת רוב המפרשים דאין חבילי עלים מיטמאין בנגעים כמו שאין מיטמאין בכל הטומאות ה"ה למחור בקרקע וקורות
דכא טהורין ומנו שאין בה דין נתיא אין בה דין עומאה וכן עיקר לפע"ד :

לא ה' שם עליו. ואפילו עשה מחיות הבית גבוהה הרבה וראויין להלקן לחדרים ולעליות אש"פ כולם לבית. הרא"ש :

מסמין בכמה דרי ביה

תוספות חדשים

ג' בתוי"ט ד"ה מלבנים כו' והר"ם כתב ד' ע"ס מחזירים כריבוע ומניחים אותם על סג' למעקה :

חידושי מהרי"ח

ג' בתוי"ט ד"ה מלבנים כו' וזה הרי"ל כו' עכ"ל אפשר דומר היאול ולא כתב מלבנים ללבנים מרובעות רק כתב כגון לבנים כו' משמע שצריך קצת להנגע וק"ל :

משנה אחרונה

ר"י חומר מלך הבנוי אין לפרש לדחמיק ל"י קאי דח"ק אחר מליץ על המלבנים ואחי ר"י דעל מלך הבנוי אינו מליץ. דפשיטא דבבא ח"ק נמי מורה דלא אחר אלא מלבנים שאין מחזרין בטיט כמ"ס הרב לעיל ומלך זה בניו ומחזרין אכל ז"ל דארישא קאי כג"ס עליו"י ע"ג דאמרינן לעיל גופן את הקורות לעלו"י וקא"ר היורה דהמלך שחובטין בו הקורות ניתן עם הבית ות"ק סבר שכו"א כמו הקורות וכ"כ הרמב"ם פסיובו שאין להכה כר"י וגם נחזרו לא העתיקו : אבניו ועלו ועפרו משמחין. כל אבן ואבן אחר הנתיחה הוא אבן הטומאה וכן עליו ועפרו דכתיב אחר נתיחה והוליו אתה אל מחוץ לעיר אל מקום שמה ורש"י בת"כ מלמד שמקומו עמא וכן פי' רש"י בחומש אל מקום עמא מקום שם עהרות משתמכות הם ולמדך משתמאות את מקומו בערוז ע"כ. וכתב בקרבן אהרן לא המקום והטהרות שיסתמו באויר עמחין שהלרעט עמחא חזיר המקום שהמורע עמחא בבואה וכן בית המנוגע עכ"ד. ואין כ"ל דביאה דוקא בבית או באויר לא אשכחן ביאה ובהדיא שנינו פ"ה דזבים מ"ו כבר של תרומה שהוא נתון ע"ג המשכב והגייר בינתיים בין מלמעלה ובין מלמטה ע"כ ור"ס מסמא דב"ו ופי' הר"ב ר"ס ס"ל אבן המנוגע כיון שמקומו עמא משמחין בטיט. וה"כ לת"ק אין מקומו עמחא אפי' ככר תרומה שעליו. ומה קשה ג"כ על דברי התוס' דיבמות שכתבו לעיל דס"ל דכאילו שאין עמחיות מ"מ כשעמד ע"ה מקומו ואמחי משהר ת"ק כבר שאל אבן המנוגע המונחת בקרקע כיון שמונחת הוי מקומו ולדברי התוס' אפשר ליישב בדוחק דהא דקתני התם וכן באבן המנוגע על הככר. אלא אחרת שהטומאה על הככר דזה הוי מקומו כיון שהאבן מונח על הככר הוי הככר מקומו אכל הככר על האבן אין הככר מקומו וכן הכסא מקומו של אדם ואין האדם מקומו של הכסא וה"ג אמרינן פ"י דפריה מ"ג נתן קלל על טעמת על השרץ הכמים עמחין שמקומו עמא והיינו נמי עמחא מה שחילוק התוס' דבבית דליכא מחיות הוי מקומו מיד ובאילו על שערד סם. דהבית לכך עשוי ליכנס ולדור בו וה"ו מקומו מיד. אבל אין שאלו עשוי ליכנס אם עמד ונתכוון לחכות בללו הוי מקומו. וה"ג בשבטת האבן על הככר הוי הככר מקומו ואפשר לא. ור"ס דפליג התם ומשמא באבן המנוגע בין שהאבן על הככר י"ן שהככר על האבן דליהו סבר דלמעלה נמי מה שנגדו הוי מקומו. ולעמתי' חזיל דלקמן מ"ה בללו. אבל באויר אין מקומו אלא תחתיו ור"ס סבר ד' אמות הוי מקומו אפילו באויר כ"ג כ"ג ד' אמות דליהו למעלה והיינו כעמתי' בתם' זכ"ס. והשתא איך מקום לדברי קרבן אהרן שהאבן עמחא האויר שנגדו למעלה וזה אינו דאפילו כבר של תרומה המונה ע"ג כבר של תרומה והגייר בינתיים כדתני התם בתם' זכ"ס. ור"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאבנים של מה שאמרו מלמד שמקומו עמא היינו אס האבן מונח ע"ג כבר של תרומה והגייר בינתיים כדתני התם בתם' זכ"ס. ור"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאבנים של מה וק"ל הר"ם והר"ס. ולא אפשר כמאי קמפליג. ולו

*[מלבנים]. כתב הר"ב כמין לבנים מרובעות ששומחין על הגגות. וה"ל לפרש לענין מה ששומחין אותן על הגגות. דאי אמרת שאין להם שום לורך להגג אלא ששומחין שם הוא לורך עלמון וגופן עד שישמחו למקום אחר. א"כ מלמא דפשיטא היא שאין בכלל אבניו וגו' ולא ה"ל להסתא לאשמעי' להא כלל אלא נראה שיש בהן לורך קצת אל הגג ומש"ה אמרינן לאשמעי' שיכול להזיזן וזה ה"ל להר"ב לפרש:] ועל שריגי החלוטות. ל' הר"ם כמין סככה עשויין

המלבנים בה ועל שריגי החלוטות כ"ס. ר' יהודה אומר מלבן ל' הבנוי על גביו. ניתן עמו. אבניו ועציו ועפרו משמחין בבבית ל"א ר"א חסמא אומר

מלאכת שלמה

ג המלבנים. פי' הרמב"ם ו"ל מלבנים אשר יהיו ממטל על שפה הקורה והר"ם ו"ל פי' מלבנים כמו מלבנות של פתחים דפ' המוכר את הבית ואיכא דמתכרי כפינה ואיכא דלא מתכרי. והר"ס ו"ל פי' מלבנים פי' ד' ע"ס מחזירים כריבוע ומניחין אותן על הגג למעקה :

תפארת ישראל

אשר בבית [רמב"ם פ"ז מט"ו]. וכ"כ בגד עור המנוגעים. מטמאים כמגע ובתפארת ובבבית לבית [רמב"ם פ"ג מט"ו ה"ג]. [וחומר ש"ס ה"ך אפשר שיטמאו כמגע. הרי כל המנוגעים איך שמתחין עד שהיו כסן כות [כפרקין מ"ח]. והרי כל החטוין איך גוף א'. והרי מה"ט מלא תרודו רקב אט"ט כמגע מדליט גוף א'. [כחולין ק"ה ב' ועיין רש"י סע]. ואח"ל הלך דדוקא תרודו רקב שכולו קרשין קרשין קרשין מאד וא"ל שיגע ככל א' וז"ל. להכי אט"ט כמגע. אבל חוטי שני סתן חוטין ארוכים וגם עדים קת מקרטי רקב. אפשר שפי' שיגע ככל החוטין סככה כות והכי קי"ל דמגע ונגע מפרשין. וכמ"ס נס"ד פסיובוט [חולין פ"ט ס' ג']. וע"ל להכי שפר אמרינן דבית ממש מעשה כמגע. ואמירו להרמב"ם [פ"א מט"ו ה"ג] דפסק כנגע ס' חללי ויתום החמוכים בקיסום לא טמא. אלא דגם כנגע כ"ג גופים גפס דלפני ליגע בביתו יחד. אפי' אט"ט כמגע. י"ל דכאמתי ס"ל להרמב"ם מה"ט דחוטו ש"ט נמי אט"ט כמגע רק כמטא ובהכרח לבית. וכן עיין קת דברי הרמב"ם [פ"ג מט"ו ה"ג] למדיק סם. א"כ דמיירי בשבטות ארוך מאד עד שהוא ככללו כות. עכ"פ ק' בפפר בית מנוגע סככה הרמב"ם בפירוש [פ"ג מט"ו ה"א] שפירו מטמא כמגע וכו'. ואמחי והכי הפפר איט גוף א'. אלא כולו הוא קרשין קרשין קרשין. ואיך יטמא כמגע. וב"כ קשה מדאמרינן [פ"ג מט"ו ה"ג] דעפר דחטור יחד. אפי' אט"ט כמגע. ומ"ס מתרודו רקב דלמ"ט כמגע. ואין סברה כלל לומר דמיירי כנגע כמגע של עפר שהוא ס' כמות. ליתא. דמהיכן יהי' הגוש סה. אי מקרקע של בית המנוגע או של בית פ"ג. הרי קרקע עולם לא נאסרה ולא טמאה בשום דוכחא [פ"ג מט"ו ה"ג]. ופסולין פ"י מ"ו. ופסולין פ"י מ"ו פסולין דמ"ו ג]. אפי' דר"ל הגוש מהטיע שחת בין הברבין. הוא שפסול וטמא. וחת הפפר כשעה שחת בו היו פסולים קמיים. ורק האדם לבן יחד לכות גוש. והכי קי"ל [רמב"ם פ"ד מט"ו ה"ה] דחובירי אדם אינו חוביר. ולפיכך גס גוש מהעפר שהוא כמטור דמי. ואיך יטמאו לפני מגע. ואח"ל כיון דמתחברו והנדקין פסולי הטיע יחד בלישה פ"י מ"ס שהוא א' מ' מקיים. בכ"כ קי"ל דחטור יחד כמגע דחובירי אדם אינו חוביר. וקשה והרי הוא כעמא כמגע דחוביר יחד כמ"ס סה חוביר. אפי' דהא דבנילש פ"י א' מ' מקין סה חוביר. ר"י רק במאכלים ולא בשאר מילי. וא"כ מ"ס עפר מתרודו רקב. וב"ל דהא דאמרינן חובירי אדם אינו חוביר היינו רק כלא אורחין בכך. אבל בכ"כ אורחין בכך אדרבה עדיף שאר מילי ממילי מאכלים. דבמאכלים איט חוביר רק כלאו יחד פ"י א' מ' מו'

אשר בבית [רמב"ם פ"ז מט"ו]. וכ"כ בגד עור המנוגעים. מטמאים כמגע ובתפארת ובבבית לבית [רמב"ם פ"ג מט"ו ה"ג]. [וחומר ש"ס ה"ך אפשר שיטמאו כמגע. הרי כל המנוגעים איך שמתחין עד שהיו כסן כות [כפרקין מ"ח]. והרי כל החטוין איך גוף א'. והרי מה"ט מלא תרודו רקב אט"ט כמגע מדליט גוף א'. [כחולין ק"ה ב' ועיין רש"י סע]. ואח"ל הלך דדוקא תרודו רקב שכולו קרשין קרשין קרשין מאד וא"ל שיגע ככל א' וז"ל. להכי אט"ט כמגע. אבל חוטי שני סתן חוטין ארוכים וגם עדים קת מקרטי רקב. אפשר שפי' שיגע ככל החוטין סככה כות והכי קי"ל דמגע ונגע מפרשין. וכמ"ס נס"ד פסיובוט [חולין פ"ט ס' ג']. וע"ל להכי שפר אמרינן דבית ממש מעשה כמגע. ואמירו להרמב"ם [פ"א מט"ו ה"ג] דפסק כנגע ס' חללי ויתום החמוכים בקיסום לא טמא. אלא דגם כנגע כ"ג גופים גפס דלפני ליגע בביתו יחד. אפי' אט"ט כמגע. י"ל דכאמתי ס"ל להרמב"ם מה"ט דחוטו ש"ט נמי אט"ט כמגע רק כמטא ובהכרח לבית. וכן עיין קת דברי הרמב"ם [פ"ג מט"ו ה"ג] למדיק סם. א"כ דמיירי בשבטות ארוך מאד עד שהוא ככללו כות. עכ"פ ק' בפפר בית מנוגע סככה הרמב"ם בפירוש [פ"ג מט"ו ה"א] שפירו מטמא כמגע וכו'. ואמחי והכי הפפר איט גוף א'. אלא כולו הוא קרשין קרשין קרשין. ואיך יטמא כמגע. וב"כ קשה מדאמרינן [פ"ג מט"ו ה"ג] דעפר דחטור יחד. אפי' אט"ט כמגע. ומ"ס מתרודו רקב דלמ"ט כמגע. ואין סברה כלל לומר דמיירי כנגע כמגע של עפר שהוא ס' כמות. ליתא. דמהיכן יהי' הגוש סה. אי מקרקע של בית המנוגע או של בית פ"ג. הרי קרקע עולם לא נאסרה ולא טמאה בשום דוכחא [פ"ג מט"ו ה"ג]. ופסולין פ"י מ"ו. ופסולין פ"י מ"ו פסולין דמ"ו ג]. אפי' דר"ל הגוש מהטיע שחת בין הברבין. הוא שפסול וטמא. וחת הפפר כשעה שחת בו היו פסולים קמיים. ורק האדם לבן יחד לכות גוש. והכי קי"ל [רמב"ם פ"ד מט"ו ה"ה] דחובירי אדם אינו חוביר. ולפיכך גס גוש מהעפר שהוא כמטור דמי. ואיך יטמאו לפני מגע. ואח"ל כיון דמתחברו והנדקין פסולי הטיע יחד בלישה פ"י מ"ס שהוא א' מ' מקיים. בכ"כ קי"ל דחטור יחד כמגע דחובירי אדם אינו חוביר. וקשה והרי הוא כעמא כמגע דחוביר יחד כמ"ס סה חוביר. ר"י רק במאכלים ולא בשאר מילי. וא"כ מ"ס עפר מתרודו רקב. וב"ל דהא דאמרינן חובירי אדם אינו חוביר היינו רק כלא אורחין בכך. אבל בכ"כ אורחין בכך אדרבה עדיף שאר מילי ממילי מאכלים. דבמאכלים איט חוביר רק כלאו יחד פ"י א' מ' מו'

יבין

דשטרא דהתם הלמ"ח הוא כלל השעורים [בה] לבנים מרובעות שמניחין על הגג שלא יתרכך הטיט בעוד שזרפת הגג בהגשמים. והלבנים הללו אינן מחזירים בטיט כנגע. וי"ל דמלבנין. היינו ד' קרשים שסוך חלול הפתחים והחלונות. סמוך למזוזות ופתח המשקוף. ועל המפתן. וגם בהכך מיירי שאינן מחזרין בטיט או ביהודות בגוף הבית. רק חקועים שם בחזק. ומש"כ נלוזין : כ"ס] גיטערווערק ב"ל. ועושין אותן מגבעולין דקין ש"ע. ותקועין אותן בחלוטות להסתכל מתוכן לחוץ. וגם שלא יפלו החטויות מתוך החלון. וגם הקד מיירי שאינן מחזרין בטיט. ועשוי להוליון משם. מיהו דלתות וחלונות אט"ט שמתנועעים אהה ואהה אפי"ס כיון שקבועים בצירים בבית כגוף הבית דמי [כ"ג פ"ד מ"ג] ולפיכך נזיזין עמו : ל' ר"ל ד' קורות שמניחין על ד' כותלי הבית שמחזרין כל הד' קורות יחד ברבוע כגד ד' זוויות הבית. וקראיין מויער לאטעטן ב"ל. ועל המרובע הזה מניחין ראשי קורות הבית כדי לחבר כל הקורות יחד כהרצונו כדי שיחזק כל א' את חברו. וקשה פשיטא. ואח"ל דקמ"ל דאפילו אין המלבן מחובר להבית אפי"ס כובדו קובעתו. אפי"ס פשיטא. דאם הקורות שמניחין על המלבן נזיזין. א"כ המלבן שחתת הקורות. שמונח על כותלי הבית ממש. מ"כ"ס שסייד לבית טפי וחיוב לכהלו. ונ"ל דר"י מיירי שיש עליו על גביו. דלא כשהנגע צהר התחתון. אין התחתון נותן את הקורות וכלעיל. וקאמר הכא דעכ"ס המלבן הזה שהקורות מונחין עליו. שייכים לתדור התחתון ויזיז עמו. ול"ס ה' כ"ל דר"י במלבן שמונח בשפתו הגג סביב כעין מעקה מיירי. וכמ"ל. וס"ל דכיון דכל גג חויב במעקה. להכי כגוף הבית דמי : ל"א] כמגע ובמטא כמח. ודוקא כשיש בא' מהן כזית. וכ"כ בהוכנס מא' מהם כזית לבית נטמא כל משתמכות הם ולמדך משתמאות את מקומו בערוז ע"כ.

המקום והטהרות שיסתמו באויר עמחין שהלרעט עמחא חזיר המקום שהמורע עמחא בבואה וכן בית המנוגע עכ"ד. ואין כ"ל דביאה דוקא בבית או באויר לא אשכחן ביאה ובהדיא שנינו פ"ה דזבים מ"ו כבר של תרומה שהוא נתון ע"ג המשכב והגייר בינתיים בין מלמעלה ובין מלמטה ע"כ ור"ס מסמא דב"ו ופי' הר"ב ר"ס ס"ל אבן המנוגע כיון שמקומו עמא משמחין בטיט. וה"כ לת"ק אין מקומו עמחא אפי' ככר תרומה שעליו. ומה קשה ג"כ על דברי התוס' דיבמות שכתבו לעיל דס"ל דכאילו שאין עמחיות מ"מ כשעמד ע"ה מקומו ואמחי משהר ת"ק כבר שאל אבן המנוגע המונחת בקרקע כיון שמונחת הוי מקומו ולדברי התוס' אפשר ליישב בדוחק דהא דקתני התם וכן באבן המנוגע על הככר. אלא אחרת שהטומאה על הככר דזה הוי מקומו כיון שהאבן מונח על הככר הוי הככר מקומו אכל הככר על האבן אין הככר מקומו וכן הכסא מקומו של אדם ואין האדם מקומו של הכסא וה"ג אמרינן פ"י דפריה מ"ג נתן קלל על טעמת על השרץ הכמים עמחין שמקומו עמא והיינו נמי עמחא מה שחילוק התוס' דבבית דליכא מחיות הוי מקומו מיד ובאילו על שערד סם. דהבית לכך עשוי ליכנס ולדור בו וה"ו מקומו מיד. אבל אין שאלו עשוי ליכנס אם עמד ונתכוון לחכות בללו הוי מקומו. וה"ג בשבטת האבן על הככר הוי הככר מקומו ואפשר לא. ור"ס דפליג התם ומשמא באבן המנוגע בין שהאבן על הככר י"ן שהככר על האבן דליהו סבר דלמעלה נמי מה שנגדו הוי מקומו. ולעמתי' חזיל דלקמן מ"ה בללו. אבל באויר אין מקומו אלא תחתיו ור"ס סבר ד' אמות הוי מקומו אפילו באויר כ"ג כ"ג ד' אמות דליהו למעלה והיינו כעמתי' בתם' זכ"ס. והשתא איך מקום לדברי קרבן אהרן שהאבן עמחא האויר שנגדו למעלה וזה אינו דאפילו כבר של תרומה המונה ע"ג כבר של תרומה והגייר בינתיים כדתני התם בתם' זכ"ס. ור"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאבנים של מה שאמרו מלמד שמקומו עמא היינו אס האבן מונח ע"ג כבר של תרומה והגייר בינתיים כדתני התם בתם' זכ"ס. ור"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאבנים של מה וק"ל הר"ם והר"ס. ולא אפשר כמאי קמפליג. ולו

1 בית שהיה טיב פי"א ע"כ

הלופי גרסאות

ה חזר נגע לבית כ"ד נג על הבית :

חידושי מהרי"ח

ה ת"י"ט ד"ה חזר בו שישקיע בו ע"ל י"ל שהוא פ"א ע"ל שישקיע המטלות מבגד הראשון שהיה הנגע חזר המטלות במקום אחר :

משנה אחרונה

שקיע ממנו הנגע וסם כתבנו טעם דלא מפרשי מוסגר ממנו . ולכן נתחבטו המפרשים דהתם דקמי חזר לבגד מזיל את המטלות לגירסת הר"ב והכא אמאי חולץ את האבנים ומטות . וסם כתבנו משום דיש חילוק בין בגד שקיע ממנו הנגע שהבגד טהור לגמרי אחר קריעתו כמ"ס הרמב"ם סם והמטלות שניטלה ממנו גם היא טהורה ומזיל את המטלות כיון שכבר טהרה והין לה שייכות עוד לבגד . אבל הכא הבית אחר תליה עומד

מיסך וכו' ודומק דמפסיק במשנת הבונה מן המוסגר וכו' . אבל לפרש"י דמחוכו דרישא בנגיעה היא ולא צביאה . הק סיפא דזה וזה מטמאין צביאה . מפרש כפשטה . ח"ל אם נכנס דרך צביאה . כיון שכנס רובו אל הבית וכן פי' הר"ש מטמאין צביאה . כדכתיב והבא אל הבית [וזה שכתב רש"י רובו לא דק . דראשו ורובו תכן מ"ח] :

במהור וחזר נגע לבית (ז) חולץ את האבנים (ח) חזר על האבנים (ט) הבית הראשון ינתן . והאבנים ישמשו את הבית השני בסימנין) : ו בית שהוא מיסך (א) על גבי בית המנוגע . וכן אילץ שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . הנכנס לחיצון מהור . דברי ר' אלעזר בן עזריה (ב) . אמר

במהור וחזר נגע לבית (ז) חולץ את האבנים (ח) חזר על האבנים (ט) הבית הראשון ינתן . והאבנים ישמשו את הבית השני בסימנין) : ו בית שהוא מיסך (א) על גבי בית המנוגע . וכן אילץ שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . הנכנס לחיצון מהור . דברי ר' אלעזר בן עזריה (ב) . אמר

מלאכת שלמה

והאחד מיסך של חזרו ואין האבן המנוגעת תחת סכך של הבית השני ונצי מת היחה עומאה נכנסת לבית המיפך ע"י אהל אבל הכא כיון שאין האבן המנוגעת תחת הבית אין העומאה מתפשטת לתוכו ע"י אהל ור' אלעזר סבר כל אבן ואבן שבבית מטמאה עכ"ל ז"ל וצ"ד סם רפ"ו פסק כר' אליעזר אע"ג דשמויה הוא דקתא משמע דל"ג ר' אלעזר כלי יוד מדפליג אר' אלעזר בן עזריה שאו ה"י דברו דר' אליעזר הגדול . אכן אתי מ"מ ר' אלעזר בלי יוד . והכי מסבירא דא"י ס"ד דר' אליעזר ב"ר

מיסך וכו' ודומק דמפסיק במשנת הבונה מן המוסגר וכו' . אבל לפרש"י דמחוכו דרישא בנגיעה היא ולא צביאה . הק סיפא דזה וזה מטמאין צביאה . מפרש כפשטה . ח"ל אם נכנס דרך צביאה . כיון שכנס רובו אל הבית וכן פי' הר"ש מטמאין צביאה . כדכתיב והבא אל הבית [וזה שכתב רש"י רובו לא דק . דראשו ורובו תכן מ"ח] :

ה חזר נגע לבית . פי' הר"ב

המוסגר וכדומה לזו שנינו במשנה ו' פי"א . ושם מפורש וכתבתי סם [ד"ה שורף] דקשיא לגירסת הר"ב והר"ש דגרסי התם יעיל . ואילו הכא הן חולץ . ומפרשין שהן טמאים כטומאת הבית שנטלו ממנו . ומלאחי טהה למהר"ם שכתב וז"ל וקשה מאי שנא מהא דתנן לעיל פי"א גבי נגעי בגדים הטולה מן המוסגר מן המטות . ודין כדן בית שנטלו ממנו . על כן נ"ל דהכא והתם דין שוה . וה"פ חזר נגע לבגד יעיל את המטלות . עלה טובה היא . ששקיע הנגע מבגד הראשון וחזר במקומו מטלות וחזר הנגע לבגד הראשון יבכר בטוב שכל אותו הבגד הראשון הוא לקוי . ויש לחוש שמא יולד נגע גם במטלות שנקלחה ממנו וטלואוהו צבגד טהור ויתקלקל על ידה גם אותו הבגד . להכי קאמר יעיל את המטלות [פירושו] יפריש * [שכן פירש"י בפסוק . כי כל העושר אשר הגיל אלהים מאבניו דבפ' וילא שהוא ל' הפרש] את המטלות מאותו הבגד שלא תקלקלו . והכא נמי דקתני חולץ את האבנים . לא תליה וקליה וטיחה קאמר דכיון דנקלחה מן הבית הראשון לאחר תליה וקליה וטיחה קודם תליה . אין דין כיוצא בו . אלא ח"כ חזר נגע לאותן אבנים עלמין . להכי קאמר חולץ את האבנים כלומר חולץ האבנים ומשליכס . כי יש לחוש פן יקלקלו את הבית הטהור . ואל תתמה על שינוי הלשון דלא קאמר יעיל את האבנים כדקאמר לעיל יעיל המטלות . ד"ל גבי מטלות שהיא בגד שלש על שלש וחשוב שייך ציה יעיל המטלות . שגם היא תהיה ראויה לו אם לא יולד בה נגע ומלטיים כמוה ללורך תשמישים

חזר נגע לבית כ"ז : השני מחק ה"ר יהוסף ז"ל מלת השני וכתב בן מלאחי : ו בית שהוא מיסך וכו' . ופי' הר"ש ז"ל בית שהוא מיסך כגון בו' וכתב עליו הר"ש ז"ל ולא נהירא לי דליטנא דבית שהוא מיסך פ"ג בית לא משמע שיהא בניו זה בתוך זה ועוד מ"ט דר"א בן עזריה והלא האבן המנוגעת היא צבית החיטין ול"ד לבית ועל"י דהתם התקרה מפסקת בין בית לעל"י ואפי' ה' מת צבית היתה העל"י טהורה ונראה לפ' שכן שני בתים זה אלל זה

ישראל תפארת יבין

(ג) ולענ"ד פשוט דה"ה כנטל האבנים חוץ ימי הסגר א' או ב' . ואח"כ חלץ וקלה וטח אחר הסגר ואח"כ חזרה נגע להבית . נמי דויא הכי . וכן משמע סתמא דמתניתין וגם מהרמב"ם [פ"ט מ"טו] רק דהר"ש והר"א והר"ב נקטו דמתניתין מיירי שנטלן אחר שקלה וטח . מדקאמר במתניתין חזר נגע לבית . דמשמע שנטלן לאחר שקלה וטח . דמשמע שאחר שנטלן צבית האחר . לא ה' חסר רק חזרה . ודבותא קמ"ל תנא . אע"ג שלא נטלן עד אחר שקלה וטח . דבשעה שנטלן כבר הוסרו האבנים המנוגעים מהבית . אפי"ה מהשבו האבנים שנטלן זקוקים לעומא' . ולפיכך בחזרה נגע להבית נטמאו גם הם : ונ"ל עוד פשוט . דה"ה כנטל מבית המוסגר עליה ועפר ובגלן צבית אחר . וחזרה נגע להבית הראשון הר"ן מקטקע העפר והעלים

לז) לבית המוסגר שנטלן : (ח) שבנה מהמנוגע בהסגר לריך לחלץ . מדלחין טמאין כהבית שנטלן משם שחזר אליו הנגע (ג) : (א) צביתן האבנים שבנה אותן בחוץ כותלי הבית השני : (ב) שמתמין מלנתקן מהכותל עד שיסוגר הבית השני עם הנגע שבהאבנים כדון כל בית שגראה בו נגע בתחלה . וכולה מתני' דמזיל לבגד מנוגע [פי"א מ"ח : א] שהי' בית המנוגע בניו בצאלט בית אחר ותקרת החילון מאהיל על גג הפנימי המוסגר או מוחלט : (ב) ג"ל דס"ל דדוקא צבא לתוכו . או בנגע בהאבן המנוגע אע"ג שעדיין במחוזר נטמא . אבל בהסחיל דבר אחר עליו

חזרה נגע להאבנים . והרי בעפר ועלים א"ה שיחזר בהן נגע . דהנגע דמני בשנגע היא על הטיט שכנגד אבנים . עכ"פ אם העפר לטון חזרה . מדלח אחילוד ריעותא לבית הראשון כלא . מדעיקר הנגע נולד בהאבנים עלמין ולהכי מדנקט כסיפא אבנים נקט גם ברישא הכי : ובמ"ט ג"ל נמי דנקט במשנתו אבנים לטון רבים . ג"כ משום סיפא נקט הכי . מדבעי למנקט חזרה נגע להאבנים והרי כל חזרה צביתם הוא כב' גריסין [כספ"ב] . והג' גריסין לריבין שיהיו על צ' אבנים [כספ"ב מ"ג] : והוא דלא קאמר נותן את האבנים . היינו משום שמהם בית מנוגע בעלמא א"ל לכתחילה ולשבר האבנים האבנים . עד אשר דק לעפר . אלא שמהם הבנין כולו . ומתק כל תלקיו זה מזה . וכמ"ס הרמב"ם [ויקרא י"א פל"ה] . דמלת נתון אינו לטון כתיבה . כמו שגילין קתא לפתרו לערשטאסעטן . וזה טעות אלא יפה תרגם החכם ארינרייס ס"ע . דהיינו הריסת הבנין כולו וכמ"ס הרמב"ם . וכן שוכח לע"ד דהרי בתנור וכיריים נמי כתיב יתון . ואפי"ה אמרין [כלים פ"ה מ"ו] דמני בשחולקו לג' . חלמא דנתייה רק לטון הירוס משגע . וז"ל

חזרה נגע להאבנים . והרי בעפר ועלים א"ה שיחזר בהן נגע . דהנגע דמני בשנגע היא על הטיט שכנגד אבנים . עכ"פ אם העפר לטון חזרה . מדלח אחילוד ריעותא לבית הראשון כלא . מדעיקר הנגע נולד בהאבנים עלמין ולהכי מדנקט כסיפא אבנים נקט גם ברישא הכי : ובמ"ט ג"ל נמי דנקט במשנתו אבנים לטון רבים . ג"כ משום סיפא נקט הכי . מדבעי למנקט חזרה נגע להאבנים והרי כל חזרה צביתם הוא כב' גריסין [כספ"ב] . והג' גריסין לריבין שיהיו על צ' אבנים [כספ"ב מ"ג] : והוא דלא קאמר נותן את האבנים . היינו משום שמהם בית מנוגע בעלמא א"ל לכתחילה ולשבר האבנים האבנים . עד אשר דק לעפר . אלא שמהם הבנין כולו . ומתק כל תלקיו זה מזה . וכמ"ס הרמב"ם [ויקרא י"א פל"ה] . דמלת נתון אינו לטון כתיבה . כמו שגילין קתא לפתרו לערשטאסעטן . וזה טעות אלא יפה תרגם החכם ארינרייס ס"ע . דהיינו הריסת הבנין כולו וכמ"ס הרמב"ם . וכן שוכח לע"ד דהרי בתנור וכיריים נמי כתיב יתון . ואפי"ה אמרין [כלים פ"ה מ"ו] דמני בשחולקו לג' . חלמא דנתייה רק לטון הירוס משגע . וז"ל

א תוספת עובר בנות כס נל
היחוס לז' ח' ס' ס' ו'
ו' ג' ג' ס' ס' ס' ס' ס'
ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ראשון לציון

במשנה אמר רבי
אלעזר כחשב' איתא
אליעזר וכן כפירוש הרמב"ם
וכפ' הר"ן וכ"מ בתוס'

משנה אחרונה

משלש טהורין והלך
הבא אע"פ שיש
במשלית שלש ע"ש מהני
ליה חיבורו לטהור
להיטלו. אבל אבנים
אפילו דק אותן לפטר
אין יולאין מידי טומאה
לא מהני בהו חיבור
לטהורן עכ"ל בפ"ג
מהט"ו. ולא ירדתי
לסוף דעתו בדברים אלו
דהא דקלאו ועשאו מוכין
טהור היינו במוסגר
אבל מוחלט עשאו מוכין
טמא כלעיל ספ"א. וז'
והכא משלית וז'
כשניטלה מן הבגד אין
בה טומאה כלל ומאי
איריא שחיבורו לטהור
מילוי הא מעיקרא
טהורה היא. ואי כתר
בסוף אייל דמשחור
הנגע חיבורו לטהור
מילוי. א"כ עכשו אין
קליה למוכין מטהרו
לדעתה מוחלט הוי:
וובה אם אבן אהת
ממנו מטמא. לכאורה
משמע דבמוחלט איירי
מלשטוף ליה לבשן
אחת מטמא דבמוחלט
כל אבן שבו מטמא.
אבל במוסגר הא
אמרינן אבנים ששורו
מן המוסגר טהורין
כפ"א לעיל. ושם
במוסגר נמי כיון
שאבנים המנוגעות
עממן מטמאין אף
במוסגר מאחורי הן
כמ"ש הר"ב לעיל והכא
עובר

תשמישם אבל באבנים לא שייך אלא חלילה והשלכה דאין
מלגישים כמחש. עכ"ל: ו אם אבן אחת ממנו מטמא בביאה.
כדלקמן * [ופסק הר"ב וכן הרמב"ם *] כר' אלעזר [והכ"מ
פי"ו מהט"ו] [הלכה ג'] לא כתב טעמו. ונראה לי משום
דמסתבר טעמיה דר' אלעזר. דליף
בכל וחומר:]

ז הטמא עומד כו' והטהור
עובר טמא. פירש
הר"ב דכתיב במלורע מחון למחנה
מושב מכאן שמושב טמא. פירשתי
בס"ד במ"ד פרק קמא דכלים [ד"ה
טהור] * [והר"ב כתב שם מכאן
מלורע טהור יושב כו' וטהור עובר
*] ליתא כד"י כ"א כד' אמטורס תקלה

ועליה. דחי קאי מלורע צבית. עליה טהורה: ומה אם אבן
אחת. שצבית המנוגע. מטמאה כל אשר באהל: הבית כולו.
שהוא תחת בית אחר לא כל שכן. שיטמא כל מה שמתוך החילון
והלכה כרבי אליעזר: ו והטהור עובר טמא. דכתיב במלורע
מחון למחנה מושבו. מכאן שמושב
טמא. הלכך כשהטמא עומד תחת
החילון נעשה מקום החילון מושבו.
והטהור העובר שם טמא. אבל
כשהטמא עובר. ואינו עומד לפסוק
שם. אין זה קרוי מושבו. ואע"פ
שהטהור יושב שם. טהור ואינו
מקבל טומאה: ואם עמד הטמא.
בטמא מקום החילון. ונטמא הטהור
העובר

מלאכת שלמה
קיימא לן דדוקא כד' מקומות הלכה כמותו בסדר טהרות כמו שכתבתי
כפ"ק

בית גרסי' א"כ נמצא שלכה כמותו בסדר טהרות כמותו וכן

יבין תפארת ישראל בועז

וא"כ ה"ו הכא ולפיכך באותן האבנים שלקח מהבית השני לא שייך לשון
נחילה. רק שייך בהם לשון חלילה: ועוד נראה פשוט דכשנולט כוח
מאבנים הללו לחלול הבית השני נטמא כל אשר צבית השני כשחורה
הנגע להבית הראשון. אבל כשלא חורה. הרי גם צבית הראשון טהור.
ואף יעמלו האבנים אטל משם צדור הנגע שם. דדוקא האבנים שהכל
הנגע שלקח מהמוסגר. מטמאין הבית שניכנסו בו [וכלעיל סימן כ"ב]
אע"פ שלא חורה הנגע להבית. אבל לא שאר אבני בית המוסגר: (ד'
והרא"ש כ' לשון מחן לא משמע דמיירי צבית תוך בית. וגם
תקשה דא"כ מ"ט דרשב"ע דמטמא הבית החילון. הרי
ודאי האהיל על האבנים הטמאים: ולהבי פי' דמתניתין מיירי שג
הבית הטהור או החילון. מההילין על הקצת שמצית המנוגע. באופן
שאין מההילין על האבנים המנוגעים בעממן. ובהא פליגי דלרשב"ע כיון
שהאבן המנוגע בעממו אינו תחת אהל הטהור. להכי נשאר האהל
בטהרתו. ור"א כל אבני הבית מטמאים בביאה: וזה תמוה דהרי בית
המנוגע ודאי גם מוחלט משמע. וכ"כ הרמב"ם [פנ"ו מ"ו] בפירושו:
דמתניתין מיירי בין במוסגר ובין במוחלט. וא"כ כדרי במוחלט ודאי כל
אבני הבית שבו בטמא. כדכתיב בתי"ק בפירושו. א"כ מ"ט דרשב"ע
מטמא: ואין ספק כלל לומר דדוקא לאחר שנהרסו מבני הבית עממאין
חורה אבל צדורן מחוברין יחד בהבית. אע"פ שהבא לתוך הבית טמא.
אפ"ה אין הבית מטמא להנוגע בו או מההיל ע"ג: ליתא דהרי בפירושו
למרינו במסכת ד' דגם במחובר מטמא בנגע. וכן פי' רבינו בעממו
לשם וז"ע:

עליו ועל הטהור. כל זמן שמחובר אה"ס: (ג' דהיינו אבן
שחללו ממוסגר או שחללוהו ממוחלט: ס"ד) דכשהכניסו כזית
ממנו לתוך הבית נטמא כל אשר צבית: (ס"ה) אע"פ שעדיין
מחובר הוא. שיהו צביליו שפ"ג חדר [לעיל מ"ג] וכתנגע חדר
התחתון. אפשר דגם ר"א מודה דהכנס לעליו טהור ואע"פ
דמני ממש להך דהכא. דמנו דהכא תקרת הבית החילון
מההיל על הפנימי. כמו כן הכס תקרת העליו מההיל על
חדר התחתון. אפ"ה יש לתק. דהכא כיון דתקרת הפנימי
אינה מחוברת להבית החילון. ולריך גם הוא נחילה. ולפיכך
אינה חוללת. אבל הכס כיון דחדר התחתון והעליו מחוברין
יחד. טהורין התקרה להטמא ואינו כחך [וכמואר התה]. א"כ
התקרה זו חוללת בין החדר המנוגע העליו. אמנם דוקא
בשפנימי טמא והחילון טהור ס"ל לר"א דהבא לתוך החילון
טמא. מדאין הפסק בין חויר המטא לחויר הטהור של בית
החילון. אבל אי היה איפכא שהחילון טמא והפנימי טהור.
אע"פ לחויר חילון הטמא מקיף להפנימי סביב. אפ"ה כיון
שמחילת הפנימי הטהור מפסיק. נייל כל מה שבפנימי. ולא
עוד אלא חפילו אין לפנימי תקרה ע"ג אפ"ה מה שבפנימי
טהור. דלא גרע ממחילה שאינה מגעת לתקרה דחוללת [מלקמן
בפניו מ"ג]. מה אמרת. דהכא שאני שתקרה הטמאה של
החילון מההיל על מה שתוך בית הפנימי. אבל הרי קיימא לן
א' עם הטהורה. אבל בהההיל הטמאה על הטהורה או איפכא טהור
מוסגר או מוחלט: (ס"ז) ודמיה קלת לספק געט בטומאה.
אפילו צודאי ביאה טהור. מדכתיב בה וישיבה. ורישא רבותא קמ"ל
וסיפא רבותא קמ"ל דאע"פ שהטהור עומד. אפ"ה טהור דהכל
בשטתה מטמא. דמושב היינו טהור כדכתיב ותשבו בקדם
[ועין בגמט כ"ס א' דגסין הכס כשמתנו. ובקידוין ל"ג. כ' גרסין יושב. ואין חילוק בין הגרסות. דכון דין שיה]. מיטב כ"ס צביתו עוברים
דקסור: (ס"ח) גם הטמא ואפילו עמד רק משהו באמלע הלוכו. וכבר מרישא שמעינן כן. רק קמ"ל דלא תימא דרישא ה"ט
מדחובא

הבית כולו שהאבן המנוגעת כתוכו ועוד יש חומר צבית שמתמא נמי צביתה כ"ס שמתמא. ולפי"ו קשה מ"ט דרשב"ע דפליגי דשפיר קא"ר אלעזר וכן הקשה הרא"ש. ולכך
מפרש צבית המיסק לא משמע שכולו בניו כתוכו אלא שמיסק על מקצתו ולא על אבן המנוגע ולכן מטמא רב"ע. ור"א סבר דכל אבן ממנו מטמא צביתה עכ"ד. ולא
הבנתי לפני דבריו משמע דבמוסגר פליגי דאלו במוחלט ליכא מאן דפליגי דכל אבניו טמאות. ובמוסגר לא מסתבר דסבר ר"א שכל אבן ממנו מטמא דאפילו הבית
עממו אינו מטמא אלא דרך ביאה או בנגע מתוכו ואבן אחת אין כאן דרך ביאה ולא תוך. ובתוספתא הני כהדיא המוסגר אבנים ששורו ממנו טהורות והבי קא"ר אלעזר
בפשיטות לאבן אחת ממנו מטמא. והרמב"ם כאן פסק כר"א וגבי בית המוסגר פסק דאין טמא אלא אבנים המנוגעות והשאר טהורין: והג"ע ד"ד בפירושו דמתני' דאירי
בין במוסגר ובין במוחלט וכ"כ הרמב"ם בחבורו בהדיא והיינו אם מיסק במוסגר על אבן המנוגע ככל אבן. וטעמא דרשב"ע דמטמא ר"א קאי בפשיטת ר'
יהודא לקמן מי"א דאמר אם שיהי הדלקת הנה משמע דס"ל כל ביאה דמטמא במלורע אינו אלא א"כ ביאה מדעת כשה"ב ששהה כדי הדלקת הנה ולא אפיק'.
או שטמא לפסוק דלקמן דניחא ליה בביאה זו וכן אבן שהייתה שם בכחויה הוי מושבו. אבל אם נפלה שם שלא מדעת אין זה מושבו. והכא בית המיסק לא כנהה
בכוונה להיות מיסק כאן וגם אין בידו נלקחו משם כיון שכנהה מתחלה ברשות קודם שהי' הנגע ואס"ל לרשב"ע דאין זה חשוב ביאה. ור"א ס"ל דאין חילוק ובכל עיני
הוי מושבו וכת"י החס: ז הטמא עומד תחת החילון. פי' הר"ב דכתיב מושבו מכאן שמושב טמא וגבי בית כתיב ביאה הכל אל הבית ומאירי קאי בפשיטת ר'
ראו ורובו השיב ביאה והכא בחילון משמע דלא מהני ראשו ורובו אלא עמד כולו דוקא. וכתב תו"ע לקמן בשם התוס' דיבמות דכתיב דאיכא מאריין לקמן משכתינן
עמד. ואינו מוכן מה טעם יש בזה ושם דאיכא מחילות הרי עשוי לכניסה ויציאה והוי כמתכוון ליכנס ובחילון לא מוכת עשושה בכחויה אא"כ עמד. ולפי"ו משמע
סדרת התוס' דלא הוי ביאה אלא בכחויה וכ"כ מפי' הר"ב כאן דמפרש עמד לפסוק דוקא. אבל שאר המפרשים לא התנו דדוקא עמד לפסוק וכ"כ נבי אבן שהייתה טמא
ובתב הר"ב דה"ה עמד הטמאה. ואי בעינן כוונה טה דעמד לנבי דידי' הוי כוונה אבל לנבי אבן אין כאן כוונה כיון שלא הייתה וכן משמע מדקתני סיפא טמא

ר' עובדיה מברשנורה נגעים עשרה בתים פרק יג תוספות יום טוב עז

ציונים

טו סי שבנסם כרנסם סר
טו סי שבנסם כרנסם סר
טו סי שבנסם כרנסם סר

מ"ש במשנה י': **וממאה** שהכניס כו'. כהן הר"ב דפקא לן זוקרא. דכתיב ולרעה הבגד ולבית. מקיש בגד לבית כו'. אי מה בית טעון לפרים. אף בגד כו' ת"ל זאת. ומ"ש הר"ב מנין לרבות את כולן כגון שו"ע ועורות. הר"ש השמיט ועורות ודייק *שפי' לשון כגון*. ומ"ש

לבית טהור: טמאתו. ולרעה חתקם למת. וטלית המטונעת דמטמאה בביתה. נפקא לן מקרא דכתיב ולרעה הבגד ולבית. מקיש בגד לבית. מה בית מטמא בביתה דהא כתיב והבא אל הבית וכו' אף בגד מטמא בביתה. מנין לרבות את כולן כגון שו"ע ועורות. ת"ל זאת

חילופי גרסאות

טו וסדליו וטבעותיו בידיו
טו וסדליו בידיו
טו וסדליו בידיו
טו וסדליו בידיו

ת"ל זאת תורת כו'. מקיש כולן לבגד וכו'. אי מה בגד מטמא בכל הטמאות כגון שרשים ושו"ע אף כולן ת"ל זאת. ת"כ:

שהכניס ממנה [ו] אפילו כזית (ו) לבית טהור טמאתו: **ט** מי שנכנס לבית המנוגע. וכליו על כתפו (ו). וסנדליו וטבעותיו בידיו(ח). הוא והן טמאין מיד(ט). היה לבוש (ס) בכליו. וסנדליו ברגליו. וטבעותיו בידיו. הוא טמא מיד. והן טהורין. עד שישא כדי אכילת פרס. פת חמין (א) ולא פת שעורים (ב). טיטב

הורה נגע לרעה בגד הלמור. מקיש כלן לבגד. מה בגד מטמא בביתה. אף כלן מטמאין בביתה: **ט** וכליו על כתפו. מקופליו ומונחיהם על כתפיו דרך משאיו: וטבעותיו בידיו. מונחיהם על פס ידו שלא כדרך מלבוש: הוא והן טמאין מיד. דקריין נמי בכלים והבא אל הבית יטמא: הו' לבוש כליו. דהכתא אין כליו טמאים. אלא מחמת ידיה: הן טהורים עד שישא בבדי אכילת פרס. דכתיב והאוכל בבית

תוספות חדשים

ט במשנה הו' לביש.
טו כיון שהוא לבוש ליום
טו כעלי לגבי גופו ופניו סמיים
(הרא"ש):

שהכניס

ממנה אפילו כזית כו'. אע"פ שלא עמד שם אלא שהכניסה והוליתה טמא. דדוקא גבי חילין שאין שם מחילות צעיקן שיהא עומד. כדכתיב צד ישב. אבל בבית דלויכא מחילות כאליו עומד תחתיו ומטמא הבית

כ"כ התו' בפ"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"א דלקמן מסייעה לכו. כמ"ש שם בס"ד (ד"ה כלים): **ט** **טמאין** מיד.

כדילפי' בצרייתא דת"כ שכתבתי בפ' דלעיל מ"ה (ד"ה אפי'): **עד** שישא כדי אכילת פרס. פי' הר"ב דכתיב והאוכל בבית

אליהו רבה

ממנה שלב על שלב עמא נמאת ור' נחמיה מטיהר עד שיכניס את רובה מכלל דלרבנן אע"פ שלא הכניס את רובה עמא ואלו הכניס את רוב הבגד אע"פ שאין בה שלב על שלב עמא נגד קטן עמא וכן שלב על שלב וכן רוב הבגד אע"פ שאין בהן כזית עמא אבל אם אין בהן לא רוב הבגד ולא ג' על ג' אף ע"פ שיש בהן כזית טהרה וטלית עמא אם הכניס ממנה כזית אף ע"פ שאין בה רוב ולא ג' על ג' או הכניס רוב או ג' על ג' עמא כדתיבא בתוספתא טלית עמא שיש בה ג' על ג' ואין בה כזית טהרה: רובה לבית טהור עמאתו:

כ"כ התו' בפ"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"א דלקמן מסייעה לכו. כמ"ש שם בס"ד (ד"ה כלים): **ט** **טמאין** מיד.

כלומר כשהוא מיטב ומש"ה לא כתב והטהרה ללמד עליו לכו הוה טמא מיד. ואי לאו הכי הוה משער הטהרה בכל התורה ופלוגיהויהו מחלוקת תנאים היא במ"ב (* גד"ה ה"ג ע"ה פ"ח

כדילפי' בצרייתא דת"כ שכתבתי בפ' דלעיל מ"ה (ד"ה אפי'): **עד** שישא כדי אכילת פרס. פי' הר"ב דכתיב והאוכל בבית ליתן שיעור לבא אל הבית כו' עד שישא כו' כשהוא שוכב שמה האכילה משוערת באוכל כשהוא מיטב שזה קובע לאכילתו. ואי לאו הכי הוה משער הטהרה בכל התורה ופלוגיהויהו מחלוקת תנאים היא במ"ב (* גד"ה ה"ג ע"ה פ"ח

כ"כ התו' בפ"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"א דלקמן מסייעה לכו. כמ"ש שם בס"ד (ד"ה כלים): **ט** **טמאין** מיד.

כ"כ התו' בפ"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"א דלקמן מסייעה לכו. כמ"ש שם בס"ד (ד"ה כלים): **ט** **טמאין** מיד.

כ"כ התו' בפ"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"א דלקמן מסייעה לכו. כמ"ש שם בס"ד (ד"ה כלים): **ט** **טמאין** מיד.

ראשון לציון

ט במשנה וטבעותיו בידיו. ככל מקומוט הש"ס הנזכרים איתא וטבעותיו כאלבעותיו פ"טל"מ:

יבין

לו. וקריין גם כהם והבא אל הבית יטמא: (ס) דשלוש בזה והם טפלין לו. אמרה תורה יכנס בגדיו. דהיינו שיטעבלם מדעמאיו. ומדאמרה תורה כן רק באוכל ושוכב. ללמדנו בא. שכל שהן טפלים להנכנס. לא יתטמאו רק בשפיסה בכדי אכילה כשהוא שוכב. דהיינו מיטב ואוכל. שיש קבע לאכילתו. ושעור אכילתו הוא הלמ"מ משהו כדי אכילת פרס. דהיינו כשיעור ד' ביצים וכו'. וכן ביצים להרמב"ם. דמלת פרס ר"ל חזי. דלחם שלם הוא כפול משעור זה [ועיין פ"ח דערכין מש"ש סימן י']. ומדליתו רק ראשון. אדם וכלים אמקט"ו רק מאב. ולא עימאן בגניעמו: (א) ע"ה שטעמו טוב נאכל מהרה: (ב) ל"ל דה"ה

ישראל

לו. וקריין גם כהם והבא אל הבית יטמא: (ס) דשלוש בזה והם טפלין לו. אמרה תורה יכנס בגדיו. דהיינו שיטעבלם מדעמאיו. ומדאמרה תורה כן רק באוכל ושוכב. ללמדנו בא. שכל שהן טפלים להנכנס. לא יתטמאו רק בשפיסה בכדי אכילה כשהוא שוכב. דהיינו מיטב ואוכל. שיש קבע לאכילתו. ושעור אכילתו הוא הלמ"מ משהו כדי אכילת פרס. דהיינו כשיעור ד' ביצים וכו'. וכן ביצים להרמב"ם. דמלת פרס ר"ל חזי. דלחם שלם הוא כפול משעור זה [ועיין פ"ח דערכין מש"ש סימן י']. ומדליתו רק ראשון. אדם וכלים אמקט"ו רק מאב. ולא עימאן בגניעמו: (א) ע"ה שטעמו טוב נאכל מהרה: (ב) ל"ל דה"ה

תפארת

מוחלט: (ג) בגד מוסגר או מוחלט: (ו) אף שאינה גע"ג אלבעות. מיהו בהכניס רוב הבגד ח"ל געגח"ל צרישא ולא כזית צסיפא [רב"א]. וכל זה בטלית לכל גח"ל שבו חטובים בגד. אבל שאר כלי טהור שהכניס לבית המטונע לא נטמא עד שהכניס רוב הכלי. ורק בכ"ח סגני בהכניס קלת מאוירו (המ"ס פט"ו מ"טו). ולחוס' [נמחת ק"ג ב] הכה מדיס כותלי' סביב אפילו עבר טמאה בלי שפוי נטמא כל מה שבבית. דלא דמי למשנה ז'. דהתם חין להאור שמתח האילן כותלי' סביב [ועיין לקמן מ"ה]: (ז) ששאלן לשם מקופלין ולא לבשן: (ח) תוך פס ידו: (ט) אפילו לא שהה. דמדליתו מלוכס בזה חין טפלין

תוספות רע"ק

ח במשנה אית [ו] אפילו כזית היינו בטומאה מוחלטת דאיתקש למת אבל לא במסוגרת יבמות ד' ק"ג ופרש"י שם דכתיב אל נא תחי כבת שמרים מסוגרת היתה וקאמר ליה אהרן לבישה אל נא תחיה מוהלפת שלא תהיה כבת:

משנה אחרונה

איכא מיעוטא דכתיב זאת דמטעין מיני' כמה מילי כמ"ש הר"ש ותו"ט: אפילו כזית. שאין בה שלב ע"ה אפי"ה עמא כדפי' לעיל. ואם יש בה שלב ע"ה ואין בה כזית תניא בתוספתא אפילו לא הכניס לבית אלא רובה עמאתו. ור' נחמיה מטיהר עד שיכניס את כולה. ומתנינו למדין דה"ק בתרווייהו מהמיר בטלית גדולה הרבה אע"פ שרובה בחון משהכניס בה שיעור בגד היינו שלב ע"ה מטמאה. וכן טלית קטנה רובא וכאלו כולה בפנים. ור"י בתרווייהו פליג בטלית גדולה שרובה בחון אפילו הכניס ממנה שלב ע"ה טהור דשדי מיעוט דכפטיס בתר רובא דבחון. ונקטנה שאין בה אלא שלב ע"ה לא מהני כשהכניס רובה עד שיכניס את כולה. ובהא לא התפרס עמא דר' נחמיה דהא בכל התורה אמרינן רובו ככולו. ונראה דה"ה לטלית טהרה שאין בה אלא שלב ע"ה והכניס רובה לבית המטונע טמאה לת"ק דהא עמא הוא דרובו ככולו. ולא ידעתי למה נסתפק הרב משנה למך בזה בפט"ו מהט"ו: ש והן טהורין עד שישא. פי' הר"ש דכתיב האוכל והשוכב לא אוכל

משנה אחרונה

אלא שוכב מנין כו' וכ"ה בת"כ. והרמב"ם בחבורו כתב וכו' תעלה על דעתך שאין בגדיו וטמאין עד שיאכל אלא לטובה אחי: עד שיכהה כדי אכילת פרס. במשנה למך הקשה מ"ל לחז"ל לדרוש דלשיעור אכילה אחי דילמא לעולם כל הבגדים טמאין מיד כיון שהוא לבוש בהן וכן נושאן בקומלו כדכתיב ולא יטמא כל אשר בבית והא דכתיב כיצום בגדים באוכל ושוכב היינו כשנוגע בבגדים שחון לבית והוא בתוך הבית דבכל אבות הטומאות קי"ל רפ"ה דזבים שהנוגע בהן ונוגע בכלים עד שלא פירש ממשמאיו מעמא את הכלים ולהכי כתיב הכא אוכל ושוכב דבגדים שחון לבית ונוגע בהן לא מיטמו עד שיהיה כדי אכילה אבל הבגדים שעמו בבית מ"ל לטהר הא כתיב ולא יטמא כל אשר בבית עכ"ד. והגיה ב"ע. ולעד"ל דל"ק דשיקר הך מילתא דבשעת מגשו חזק מטמא בגדים שנוגע נפקא לן מדכתיב בכל דוכתא בגדיו ולא בגדים משמע בגדיו המיוחדים שהוא לבוש בהן תהלה בשעת מגשו בזה ומהך למדו חז"ל דלאו דוקא שהוא לבוש אלא ה"ה שנוגע בהן בשעת מגשו וכ"כ הרמב"ם פ"ה מהל' פרה ובמשנה למך

משנה אחרונה

אלא שוכב מנין כו' וכ"ה בת"כ. והרמב"ם בחבורו כתב וכו' תעלה על דעתך שאין בגדיו וטמאין עד שיאכל אלא לטובה אחי: עד שיכהה כדי אכילת פרס. במשנה למך הקשה מ"ל לחז"ל לדרוש דלשיעור אכילה אחי דילמא לעולם כל הבגדים טמאין מיד כיון שהוא לבוש בהן וכן נושאן בקומלו כדכתיב ולא יטמא כל אשר בבית והא דכתיב כיצום בגדים באוכל ושוכב היינו כשנוגע בבגדים שחון לבית והוא בתוך הבית דבכל אבות הטומאות קי"ל רפ"ה דזבים שהנוגע בהן ונוגע בכלים עד שלא פירש ממשמאיו מעמא את הכלים ולהכי כתיב הכא אוכל ושוכב דבגדים שחון לבית ונוגע בהן לא מיטמו עד שיהיה כדי אכילה אבל הבגדים שעמו בבית מ"ל לטהר הא כתיב ולא יטמא כל אשר בבית עכ"ד. והגיה ב"ע. ולעד"ל דל"ק דשיקר הך מילתא דבשעת מגשו חזק מטמא בגדים שנוגע נפקא לן מדכתיב בכל דוכתא בגדיו ולא בגדים משמע בגדיו המיוחדים שהוא לבוש בהן תהלה בשעת מגשו בזה ומהך למדו חז"ל דלאו דוקא שהוא לבוש אלא ה"ה שנוגע בהן בשעת מגשו וכ"כ הרמב"ם פ"ה מהל' פרה ובמשנה למך

ר' היה עומד וכו' מ"ב פ"ב
ד"ר מוריס מ"י ע"ה

משנה אחרונה

שם והשתא היכי נימא הכא איפכא דבגדים שלבוש בהן טמאין מיד ומנוגע בהן טהורין עד שישנה ופשוטי דקרא טמאע שהאובל עובד אבגדיו קאי בגדיו שהוא לבוש בהן. אלא ודאי דלאו להקל וכן בגדים שהוא לבוש וכן שנגע בבגדים שמחין לבית והוא בפנים אין הבגדים טמאין אלא שיהא דודאי לא עדיפי בגדים שנוגע בהן מבגדיו שהוא לבוש. ויחא השתא דכפ"ה דזבים דהשיב הם כל הימנאות שהנוגע בהן ונוגע בבגדים בשעת נגעו טמאין אותן ולא תשיב הכא לבית הימנוג ונוגע בבגדים שמבחוץ אלא משום דהני לאו כמגע גירודא מיטמו דעינין שיהא דוקא והתם לא איירי אלא כהני דמיטמו כמגע גירודא כמ"ש הרמב"ם שם דלא השיב מה"ט שירף פרה ופרסי. ושוב ראיתי דהא לית דהא לא השיב גמי התם הנוגע בבית הימנוג אלא משום דחשיב התם מורע במשמה ו' וכולן ככלל דהקשו כולן כמ"ש הר"ב ב"מ"ח: ואם באנו ליתן טעם לחילוק זה דבגדיו על תפשו טמאין מיד ובלבוש בהן עד ששהה. לכאורה נראה כחותה סברא שכתבנו לעיל דביאה לבית המנוגע לא מטמא אלא כשהביאה היא כבוונה ולכן כשהביא לבית אלא כדרך מלבוש היו כשהיטא כבוונה לבית וקרינן והבא אל הבית. אבל דרך מלבוש לא הביאם כבוונה אלא

בבית יבבם את בגדיו. ומיח אין לי אלא אוכל ושוכב לא אוכל ולא שוכב מינין. תלמוד לומר יבבם בגדיו ריבה. א"כ למה נאמר אוכל ושוכב. ליתן שיטור לזא אל הבית שאין טעון כבוש בגדים עד שישא כדי שיטור אכילה כשהוא שוכב. כלומר כשהוא מיסב. וכמה שיטור אכילה. כדי אכילה פרס. שהוא חזי ככר של עירוב. לדברי רש"י הס חרבע ביצים. ולדברי רמב"ם שלשה ביצים: מיסב ואוכלן בלפתן. ששעורו מוטע. משאילו אוכלן בלא לפתן. שמתוך טעם של לפתן. ממהר לאכול: ר' היה עומד בפנים. תוך בית המנוגע: פשט ידיו לחוץ

מיסב (ג) ואוכלן בלפתן (ד): ר' היה עומד (ה) בפנים (ו) ופשט ידיו לחוץ. ושבועותיו בידיו (ז). אם שהה כדי אכילת פרס. טמאות (ח). היה עומד בחוץ ופשט ידיו לפנים ושבועותיו בידיו. רבי

ושבועותיו בידיו. הכא מיירי כשטבעותיו באצבעותיו דרך מלבוש ואם שהה כדי אכילת פרס טמאות. דבחר גופו גרידי. ואם היו צפס ידו דרך משאיו. מוכיח בתוספתא שהם טמאות מהר. שאינו פונה אנה ואנה. ובוה מחייב דיוקן של צעל שיערו עוד חכמים לומר פס חטין. ובלפתן. הכל כדי להחמיר

לפתן שהוא מפני שממהר לאכול. לפי שגראה לו להרמב"ם שאמרו הדבר להחמיר. וזו היא חומרא שנטמאהו בזמן קצר שישנה זו. ואף רש"י צפ"ו דברכות דף מ"א ובפרק קמא דערובין דף ד'. ופרק קמא דסוכה דף ה'. פ' דשיערו בחטה שאלכלת מהר. וכתב ג"כ מיסב דרך הכנה. שהיא נאלכלת קרבן אהרן. מדתן מיסב [*ומדשיערו הכתוב במיסב. מינה

מלאכת שלמה

שיעור אכילה הראה שהוא שיעור אכילת המיסב ולזה אחר שביאך התנא כמה שיעור אכילה אחר מסב ואוכלו בלפתן ע"כ. מסב ואוכלו נראה דגרסי' ביוו וי"ם ואוכלה בה"א והכי מסתברא דהכי גמי חנן כפ"ה דלויס סימן ה' הפת שנתכוונו שני' לשון נקבה: ר' היה עומד בפנים וכו'. תניא בתוספתא ה' עומד בפנים ופשט ידיו לחוץ ונתן לו חצרו סבדליו ושבועותיו כקומנו הוא והן טמאים שאם ה' מלבוש בהן טהורין עד שישנה ככדי אכילת פרס ע"כ: ה' עומד בחוץ. חוס' שם כבולין פירשו דהאי ר' יהודה מטמא מיד וכן חכמים ככדי אכילת פרס היינו מדרבנן אבל מלחורייחא טהור לגמרי כיון שהטומאה שבה לא מכה האדם שפשט ידו אותו האדם טהור שהרי בחוץ הוא עומד ור' יהודה מחמיר מהאי טעמא לטמאו מיד משום דל"ס דאין הטומאה באה להם מכח האדם והוי ככותבי וכתבה דקיימא לן דלא בעי שהי' לטמא כלים

בכתפיו הוא והן טמאים מיד לאשמועי' ידיו דמתני' לא מעלה ולא מוריד והוי כמנוחה בכתפו ואסיפא דמתני' כתב שם והוא לבוש בבגדיו וסבדליו כרגליו ושבועותיו בידיו הרי האדם טמא מיד ובגדיו טהורים עד שישנה וכו'. פרס הן ד' צינס לדעת רש"י ז"ל וכן דעת הר"ם והרא"ש ז"ל. ובת"כ פרק המיטי דפ' מורע וע"ש בספר קרבן אהרן שכתב בשם הרב גור אר"י ובשם הרב צעל לבוש האורה ה"ר מרדכי יפה ז"ל שנתנו טעם למה שיערו החכמים האכילה כאן באכילת פרס ובכל מקום שיעור האכילה בכיות ודחה טעמם וכתב הוא דמה שגראה לו בזה הוא דכמו דהאובל הראה שיעור שהייה ליושב גם שוכב הראה שיעור האכילה שהוא מה שאדם אוכל והוא מיסב שאין זה אלא אכילת קבע וא"כ כל אכילה בכיות תקרא אכילה אבל אינה אכילת קבע שהיא אכילת המסב והוא השוכב וכלן שאמר השוכב שישנה

תפארת יבין בין ישראל בועז

לש וז"ע: (ה) קק"ל מפסחים [ד"ג ב'] דאמרו להמבשר ששעורים נעשו יפות לא ובשר לסוסים ולחמורים: ואי"ל דעכ"פ כמו שהן חזי רק לבהמה. אבל חזינן אש"ג דבעינייהו לא חזי כ"כ לאדם. ונדלחמירין [יבמות ס"ג א'] אדם מביא לביתו חזינן חזינן כוסס. אש"ה יש שאוכל הימנין כמו שהן. ונדלחמירין [ברכות ל"ז א'] הכוסס חזינן מברך עליהן כשה"א ואילו לא חזו כלל לאדם לא ה"י מברך עליהן כלל. או לכל היותר שכל אלא דחזי לאדם מקרי: אפ"ה ק' דעכ"פ גם שעורים לא לבד כשהן טהורים לקמח חזי לאדם שאוכל הקמח חי כמות שהוא. דהרי מברך עליו שכל [בברכות ל"ו א'] אלא גם גרעיני שעורים חזי לאדם [כמטשרות פ"ד מ"ה]: וי"ל דאש"ג דמשעו השעורים שבעולם נאלכלים לאדם בחלקי ערנים וסיפא. עכ"פ רוב השעורים שבעולם נרעין כדי להאכילן לסוסים ולחמורים: ולכאורה

של מינים אחרים אין משערין בהם. רק נקט שעורים מדמלוי הוי רק ב' מיני פת אלו (ה). וכ"ש שאר מיני תאכלים תפילו ערבים לחוץ נפי מפת חטין. אין משערין בהן. דאין טעודה קרויה אלא על שם להם כדכתבי עבד לחם רב. אי"ל להכי נקט שעור' לרבנות אש"ג שקמתן לבן כקמח חטין. אש"ה מדלוי מוטעם כ"כ. לא נאלכל מהר כשל חטין: (ג) שקבע אש"ע לאכילה ואינו פונה לדברים אחרים בשעה שאוכל. ונמנהר אכילתו להפרס ה"ל: (ד) שגם עי"ו מונהר לאכול דמתיטעם לו נפי. והבך כולה הלמנ"ם נינהו. ולחומר'א. דאפילו בשעור מועטת כזו נטמאו בגדיו: (ה) אדם טהור: (ו) בבית מוסגר או מוחלט: (ז) דרך מלבוש. דאל"כ טמאות מיד אף שלא היו כלל בפנים: (ח) אפילו לא הכניסין כלל לבית המנוגע אש"ה ידו בתר גופו גרידי

שהתורה הקפידה להרחיק מן הטומאה ושלא ליכנס לבית זה ואם נכנס נטמא ואם הביא בגדים נטמא ג"כ. ואם שהה עם הסיף על רשתו מטמא גם בגדים שלבוש בהן אש"פ דקוי שלא כבוונה או שנוגע בהן אפילו הם בחוץ. ואפילו לת"ק דר' יהודה לקמן מי"א דלא בעי כוונה ואמר כלים מיד טמאין היינו כלים שהיו בתוך הבית שהרי בא אל הבית באיסור. אבל כלים שעליו דרך מלבוש דלא קרינן בהו והבא אל הבית מודה ת"ל דהצינן שיה. והיינו דשיערו כאן באכילה זו מיסב ופת חטים ואוכלן בלפתן הכל להחמיר. משום שגראה שאין להחמיר עליו משום שהי'י. אבל באכילת פרס דבול' חלמודא לא שיערו בחומרות הללו דהתם אין איסורו אלא משום אוכל ואין לנו לשער אלא במאכל שהוא אוכל: י ופשט ידיו לחוץ ושבועותיו בידיו. פ' הר"ב דרך מלבוש ואם היו בקומנו דרך משאיו מוכח בתוספתא דטמאות מיד ע"כ. והר"ש כתב דמתוך הסברא היא נראה דבקומנו דרך משאיו טהורין דהא בחוץ קיימי ולא שייכי לדידי' אלא דבתוספתא תני טמאות מיד עכ"ל. נראה דסברת הר"ם היתה דדרך מלבוש דבעלי גב'י דידו' אמרי' בתר גופו גרידי אבל דרך משאיו הרי כאלו מונחים בארץ ולא שייכי לדידי' למימר בתר גופו גרידי. והא דרשב"ק דשכת אמר אבוי פשוטא לי ידו של אדם אינה לא כרה"ר ולא כרה"י דלא אמרינן בתר גופו גרידי והתם נמי שיהם בקומנו בארץ ולא שייכי לדידי' למימר בתר גופו גרידי. והא דרשב"ק דשכת אמר אבוי אפילו שהיו מלבוש לא אמרינן בתר גופו גרידי אלא נראה דהיא דשכת בעקורה תלוי וידו דלא ניחא ע"ג קרקע חזן זו עקירה כדפי' רש"י לעיל. ומ"ש התוס' דכשהוא ידו נרשות א' והטעמו חצרו אפילו על ידו והוא חייב אש"ג דלא ניחא ע"ג קרקע. י"ל משום כשעוקר גופו ממילא נעקר ידו. והר"ב

ציונים

חלופי גרסאות

אין בזה שאלו דברים... א"כ שיהיה מ"י... א"כ שיהיה מ"י...

אלוהו רבה

א"כ דין שלא יבטא את מה שעליו כו' ותי כחוספתא ח"ל ר"י מ"י שיהיה כח חסות להלל מכת הטורח ויבטא חלוקה עומתה ומלילין בנדום כבית המטעם הכהנים והכותי אין מקבילין עומתה ואין מלילין בנדום כבית המטעם

עמאות מיד: בזמן שאין כל גופו טמא. עגון הכל הוא עומד בחזק ולא נטמא כל זמן שלא הכניס ראשו ורובו: אינו דין שלא יטמא את מה שעליו עד שישהה כדי אכילת פרס. ורבי יהודה אומר מלינו טיפה כח הטמא להליל. מכת הטהור להליל. שהרי ישראל שמקבלים טומאה. מליין כלים צבית המנוגע. שאין מטמאין עד שישהה כדי אכילת פרס. צבותים ובהמה שאין מקבלים טומאה. אין מליין כלים צבית המנוגע. שהבגדים שעליהם טמאים מיד. ואין הלכה כרבי יהודה

שכן טמאין מיהם. והא דבעינן לעיל שיקניס ראשו ורובו. היינו כדי שיטמא כל גופו. וטומאת ידו פליגי בה גריס פ"ג דידים * [אח] הם תמלות או שניות]:

אמרו לר' יהודה וכו'. כהן הכ"ב ור"י אמר מלינו כו' כותים ובהמה כו' אין מליין כו' בתי"כ ליהף לה מיכבס את צבדיו * [כל דמטמא בגדים מלייל וכו'] . ובהגה"ה שצפירות הר"ש האריך מסוגים

רבי יהודה מטמא מיד (ס) וחכ"א עד שישהה כדי אכילת פרס (ע). אמרו לר' יהודה מה אם בזמן שכל גופו טמא. לא טימא את מה שעליו עד שישהה כדי אכילת פרס. בזמן שאין כל גופו טמא (א) אינו דין שלא יטמא את מה שעליו עד שישהה כדי אכילת פרס (ע): י"א מצורע (ע) שנכנס לבית. כל הכלים (ע) שיש שם טמאין

מלאכת שלמה

כלים שעל גביהן הואיל ואין הסומאה כחה לכלים מכהן שהן אינם מקבלין טומאה: אמרו לו לר' יהודה ומה וכו' אף בזמן ל"ג מלח אף

בועז

תפארת ישראל

יבין

(ו) ולכאורה ה"י נראה למדקט מנה שהיו הטבעות מלוכסין בידי ש"מ דדוקא בשמלוכס בהן צידיו אמרינן דמדטפלין לגבי ידיו לפיכך משדין ידו כתר גופו שלפניו. שדין גם להו לפניו. אבל כהו הטבעות תוך ידו. שאינן טפולין להוד. אינן נשדין בחר הגוף לפניו דמהכ"ה נימא כשהן בחזק יהיו כאלו הן לפניו: אבל א"כ א"כ לומר כן. דהרי בחוספתא מפורש שגם כשהן תוך ידו נדונין כלפניו ואדריכה המיירי עוד טפי מחילו לבטן. מדכשתן תוך ידו נטמאו מיד. א"כ ק' למה לא אשמעינן התנא כן לרבותא אף שאינן טפולין: אלא ל"ל ללבוש רבותא קמ"ל. דלא הוה נקט וטבעותיו בידיו סד"ה דדוקא בשמלוכס בהן בפנים מקבלין ללא נטמא עד שישהה כדי אכילת פרס. אבל כשרדו בחזק דוקא לחומר. דהיינו כשהן תוך ידו שדין להו לפניו ונטמאו מיד. אבל לקולא כגון שמלוכס בהן א"כ א"כ ל"ל ללבוש רבותא לפניו. עכ"פ לקולא לעינן שלא יתטמאו עד שישהה לא דיינין להו כאילו שמלוכס בהן. אלא נטמאו מיד. והא דנקט שהן תוך ידו. רק לרבותא נקט הכי דא"כ דאינן טפולין ליד אפי"ה שדין להו לפניו להכי נקט מלוכס לרבותא דג"כ דינו כמלוכס בהן כלפניו: אמנם ח"ל לפי דין משנתנו אמאי בפס"ב ידו לחזק ונטל העני מתוכה אמאי שיהן פטורים כריש שבת ואמאי ולהוי ידו המלחה שבחזק כאילו היא בפנים שדין ידו בחר גופו וכשנטל העני מתוכה אמאי שיהיה פטורים ולהוי כשנטל מפניו ומיהו בחזק: וכו' ק' מסיפא התם בפס"ב העני את ידו לפניו ונטל בעה"ב מתוכה אמאי שיהן פטורים: נשדי' ליד העני כאילו הוא בחזק וכאילו נטל בעה"ב בחזק. והכניס לפניו: י"ל דדוקא לענין דין של הכלים שבחזק הוד עמאן דיינין להו כאילו הן בפנים. אבל התם חויבא דגברא הוא משום הוואה והכנסה והרי לא הכניס ולא הוציא כלל [עמ"ש כס"ד פ"י דפרה סימן כ"ו] ודו"ק:

גירסא (ו): (ס) דס"ל דדוקא בשמלוכס ראשו ורובו לשם שנטמא האדם שלבטן. איכא למימר שהטבעות טפולין לגופו והיו טמאים רק כטומאת הגוף דהיינו צבית שם כדלחכ"פ. אבל הכל שלא הכניס רק מקלח גופו א"כ דקו"ל דביאה במקלח עכ"פ מדרבנן שמה צבית [כרמב"ם פ"ג מביאת מקדש פ"ח. ולהראש"ד שם דאורייתא הוא. רק שאין מייב קרת על ביאה כו']. היינו רק בטמא שנקיים למקדש. ומלך מעלה [ולראש"ד ל"ל דהתם באי מדחוק לגייעה [ככותים ל"ב כ'] אבל כשהוא שניכס לבית מנוגע אין כאן מעלה [ולא היקף] ואפילו מדרבנן לא נטמא גופו. לפיכך ליכא למימר שיהי טפולא לו. והו"ל כהכניסן תוך פם ידו וטמאים מיד [ואיז דר"י ס"ל דדין דר"י ע"ס עמאים מיד [כרמ"ג דידים] א"כ טפלים הטבעות לידו. שהיו גם הם טמאים מיד. יתח. דטומאת הידים מדי. וטומאת הטבעות מדאורייתא. ומייב עליהן כשהניסן למקדש [כרמב"ם פ"ג מביאת מקדש]: ע"פ דס"ל דכל שנקיים דרך מלוכס. אף שלא נטמא האדם הלבטן אינן טמאין עד שישהה כדלחכ"פ. מיהו מודו דדידו טמאות מיד מדי. ולריך לעבדן מדגעשו שניות [כרמ"ג דידים]: (א) כגון צבתינו שטומא בחזק והושיט ידו לבית המנוגע דמדאורייתא פטור גמור הוא. וגם מדרבנן לא נטמאו רק ידיו. וכיון דפכה"ג אין כאן טומאה להבוש. מכ"ש דהו"ל שש"פ יוקל טומאת הלבושים הטפלים לגופו: (ע) ולר"י אדרבה כשהבוש טמא עדיף. דהרי ישראל כשהניסן לבוש. שנטמא הוא. לא נטמא הכלי עד שישהה כדלחכ"פ. וכותי ובהמה שהכניסם לבוש. לא נטמאו גופן. וכלים שלבשו טמאים מיד. ולרבנן הק' א"כ שיקט"ו כלל. משא"כ יד ישראל. הרי הוא גוף הראוי לקט"ו: (ע) צין שהאדם מוסגר או מוחלט בשמלוכס

משנה אחרונה

והרב במשנה למלך תמה א"כ עליה על דעת הר"ש שבקוממו שהיוין לגמרו הא כל נוגע באב טמא בגדים עד שלא פירש ע"ש. ולע"ד אינה קושיא דשטיש דכלים שנטע בהן לא עדיפי מכלים שלא נטעו בהן דעיקר קרא דיוכבס בגדיו היינו בגדיו המיוחדים לו לבוש בהן אלא שהכמים אמרו דה"ה בגדים שנטע בהן ומ"מ בלא שהו ודאי טעורין כדפי' לעיל דהכי מוכח

ה"ה ה"ה חלם ומאכלים

צ"כ בחרא דוכים ללא השיב הכא לבית המנוגע צדיי דמטמאין בגדים צפעת מגפו. ומשמע להר"ש דלפטלו שהו טעורין דהא לא שייכי לדידו' והוו כמנהגין בחרן ומה איכפת להו צהי"י דגברא אי לאו דבחספתא תני איכבא דבקוממו בחזק עמאות מיד. כ"ו נראה דבעת הר"ש ז"ל. ובפירו' גולי דברי הר"ש נלע"ד מדלא תני מתני' אם הם בקומאן בחזק מיה דייס כיון דאיכבא למיתני דין לבוש בהן אמאי לא תני נמי דקני לבשו לבש לכך יש לפרש דה"ל מתני' דקתני וטבעותיו בידיו משמע בין כלבשים בהן ובין נוסחא דמתני' דמנאי' ולעיל כשאינו לבוש תני נמי וטבעותיו בידיו הוא והן עמאין מיד. וזה יש לדחות דלעיל כדליתו כדליתו מ"ל למתני' דבשה בולן עמאין ואט"ג דהא נוסחא אינו מן הכשרא דכמונהין בחרן השיבו. הכא עמא חמרינא הוא דהתורה החמירה עליו משום ששהה במקום עומתה כפי' במתני' דלעיל ומש"ה עמא כל מה שנטע אפילו מבהן. גם הרמב"ם העתיק משנתנו בלבוש ולא העתיק דין התוספתא דבקוממו עמאין מיד משמע טעור דמתני' פליגא אחוספתא ודקתני טבעותיו בידיו אם שהו עמאין בין לבוש בהן ובין נוסחא:

ר"י מטמא מיד וחכ"א עד שישהה. יש לפרש טעם פלוגתייהו דפסיות ידיו לא שמה ביאה דהא ראשו ורובו בעינן וס"ל לר"י כי אינו ללבוש דר"י לא שמה ביאה ה"כ לגבי מלוכסיו לא דיינין להו כאלו באו עמו. אלא דהוי כביאה אותן לבית דמטמאין מיד. והכמים סברי דנהי לגבי דר"י לאו ביאה הוי הכלים הלבושין מיהא כפלי אגביו כאלו באו כולו. והא דהשיבו לר"י מק"ו לרובו דר"י אמרי' וה"ק לדידן הכלים בעלי אגביו ולדידך תיפוק מק"ו. ובאמת לר"י לאו ק"ו הוא ואדרבה היא הניתנת משום שאין כל גופו טמא ללא ביאה הוי לגבי כלים נמי לאו ביאה הוי אלא לפי דברייהו השיבו מיינו שבה הטמא יפה להליל ככותי. ובהמה ומאכלין' דכתי' וכו' היא הניתנת משום שאין כל גופו טמא ללא ביאה הוי ובגדיו עמאין מיד ולא בעינן שישהה כדי אכילת כדלעיל לא מקבל שום טומאה כבהמה. וע' בתו"ש רפ"ג י"א כל הכלים שיש שם עמאין. וכשיש שם אדם לבוש בגדים הוא ובגדיו עמאין מיד ולא בעינן שישהה כדי אכילת כדלעיל להתם

רש"י ע"פ ספ"י :
יב נכנס לביהמ"ד מ"ה שם
ו' בשמחת ה' אחרון
שנתה ה' כל העול שם
ע"פ ספ"י :

מסוגית הגמ' ואין זה מענינו : **יא רבי** שמעון אומר עד ארבע אמות. פ"ה הר"ב דקוממו של אדם ציטני כו'. עיין מ"ש בזה במשנה ה' פ"ד דערוזין [ד"ה אלו]. ובמשנה ח' פ"ו דב"ב [ד"ה וכוין] : **כרים** מיד טמאין. לשון הר"ש ולריך לדקדק דכניסתו מיד. אין מיטמאין. אם לא עמד. דטמא עובר לא מיטמא. עכ"ל. ובמה שכתבתי במשנה ח' [ד"ה שהכניס] בשם החוספות דיבמום לא קשיא. דבבית שאני מבאילין. ומ"ש הר"ב כשנכנס עממן לבית המנוגע. הוא דוחק גדול. דהא הכא במזרע שנכנס לבית טהור עסקינן. ואיכו גופי' כתב כלים שאמרנו כו'. אלא תחלת דבריו מועתקים מלשון הר"ש. והוקשה לו

דלריך שיעמוד. והדר ביה לאוקמיה בשנכנס עממן כו' ולא דק בדבריו שנמאלו מעורבבין. אבל הגבון לתרץ ע"ד החוספות : **ברי** הדלקת הגר כו' כ"כ הר"ש. ולריך לומר דלא פלוג רבנן. ואף ביום נחתו לו זה השיעור : **יב** על רוחב ארבע אמות. פ"ה הר"ב. כנגד ד"א של תפלה. וכ"כ הר"ש. כלומר דבר"פ אין עומדין [דף לא] אמרי' בגמרא אסור ליטב ברוך ד"א של המהפלה. וממלא שהמהפלה קונה לו ד"א ולפיכך למזרע המהפלה

אליהו רבה

יא כולם מיד טמאים. גרסינן ולי"ג כלים דמכלים קא סליק אלא כולם קמי' כלומר תפלו עד הקורות למר ועד ד"א למר כולם טמאים מיד ר"ה אם שהה כדי הדלקת הגר ובחוספתא תפלו מזרע שנכנס לבית כל הכלים ששם יהי אלו עממן מיד א"ד יודא כד"א כומן שנכנס בדרשות אבל נכנס שלא בדרשות כל הכלים ששם טהורים עד שישהה כדי הדלקת הגר :

משנה אחרונה

דהתם שהן באין לבית המנוגע ומחמת ביאתן טמאין ובגדים הנושין עליו לא קביתו ביה הבא אל הבית שלא באו אלא חב דודי'. והכא ביאת המזרע מטמא הכל. ר"ש אומר עד ארבע אמות. נראה דר"ש לטעמי' דאמר פ"ה דזבים מ"ה אבן המנוגעת מקומה טמא ואפילו מונחת בחוץ משמע דחוספתא מקומה וה"ה בבית אין טמא כל הבית אלא מקומו והיינו עד ד' אמות וה"ה למזרע או בנגד המנוגע דהוקשו כולן כמ"ש הרב לעיל מ"ח : ר"י אומר אם שהה כדי הדלקת הגר. נראה דר"י מרריך ביה לבית בכונה לשם לורך כיון להדליק שם את הגר והלכך אם נכנס בדרשות מורה כיון דנטל רשות הרי נכנס בכונה ואפשר דנפקא ליה דבעינן כוונה מדכתוב החולב בבית והשוכב בבית דנהי דדרשי' מיני' לשה' כדי אכילה. מ"מ פסטי'. דקרא מעשר דהא לא שביעין לא אכילה ולא שביעין ונכל דוכתא קי"ל אין מקרא יוצא מירי פשוט. ודרים ר"י דבעינן ביאה בכונה לאכל או לטבוב ושאר טרף :

יהודה : **יא** עד ארבע אמות. קסבר ר' שמעון למעלה מארבע אמות רשותא אחריתא הוא דקוממו של אדם ציטני. שלם אמות. ואמה אחת לפשוט ידים ורגלים. ואין הלכה כרבי שמעון : כלים מיד טמאים. כלומר כלים שאמרנו עד הקורות לתנא קמא ועד ארבע אמות לר' שמעון. מיד הן מיטמאין כשנכנס עממן לבית המנוגע : כדי הדלקת הגר. כשנכנס בדרשות. מורה ר' יהודה דמיטמאין מיד. ולא פליג אלא כשנכנס שלא בדרשות משום דמושביו של מזרע מטמא כדאמין. וכשנכנס בדרשות הוי מושבו מיד. אבל כשנכנס שלא בדרשות לא הוי מושבו. אלא אם כן שהה כדי הדלקת הגר. ולא אפקיה. ואם לא שהה כדי הדלקת הגר לא הוי מושבו. דהאי דלא אפקי'. משום דטרוד בהדלקת הגר דביני שמי או דימות החול ולא מלי מפיק ליה : **יב** נכנס לבית הכנסת. מזרע שבא ליכנס לבית הכנסת : עושים לו מחיצה גבוה עשרה טפחים. דפחות מעשרה אינה תשובה מחילה להליל : ברוחב ד' אמות. כנגד ד' אמות של תפלה. אי נמי משום דזהו שיעור מקומו של אדם. כדאמרינן בערוזין בפ' מי שהולאיוהו [דף מ"ח] : נכנס ראשון ויוצא אחרון. כדי שלא יטמאו העומדים

הלכה : **יא** עד ארבע אמות. קסבר ר' שמעון למעלה מארבע אמות רשותא אחריתא הוא דקוממו של אדם ציטני. שלם אמות. ואמה אחת לפשוט ידים ורגלים. ואין הלכה כרבי שמעון : כלים מיד טמאים. כלומר כלים שאמרנו עד הקורות לתנא קמא ועד ארבע אמות לר' שמעון. מיד הן מיטמאין כשנכנס עממן לבית המנוגע : כדי הדלקת הגר. כשנכנס בדרשות. מורה ר' יהודה דמיטמאין מיד. ולא פליג אלא כשנכנס שלא בדרשות משום דמושביו של מזרע מטמא כדאמין. וכשנכנס בדרשות הוי מושבו מיד. אבל כשנכנס שלא בדרשות לא הוי מושבו. אלא אם כן שהה כדי הדלקת הגר. ולא אפקיה. ואם לא שהה כדי הדלקת הגר לא הוי מושבו. דהאי דלא אפקי'. משום דטרוד בהדלקת הגר דביני שמי או דימות החול ולא מלי מפיק ליה : **יב** נכנס לבית הכנסת. מזרע שבא ליכנס לבית הכנסת : עושים לו מחיצה גבוה עשרה טפחים. דפחות מעשרה אינה תשובה מחילה להליל : ברוחב ד' אמות. כנגד ד' אמות של תפלה. אי נמי משום דזהו שיעור מקומו של אדם. כדאמרינן בערוזין בפ' מי שהולאיוהו [דף מ"ח] : נכנס ראשון ויוצא אחרון. כדי שלא יטמאו העומדים

מלאכת שלמה

נראה שר"ל כשנכנס עממן הטהור לבית המנוגע ודוחק : עוד בפ' רעו"ל לריך להיות ולא פליג אלא כשנכנס שלא בדרשות בעל הבית משום וכו'. עוד לריך להגי' שם. ואם לא שהה כדי הדלקת הגר לא הוי מושבו דהאי וכו' : **יב** נכנס לבית הכנסת עיין בתשובת ה"ר אריה לן סימן ז"ה : בפ' רעו"ל כדאמרינן בערוזין בפ' מי שהולאיוהו אמר המלקט וילפי'

תפארת ישראל

הצעה"ב הרי נכנס בדרשות ונטמא הכל. מיהו כמו דפליגי הכא. דלרי' לריך שהוי בהדלקת הגר. רק דלעיל לא נחית תנא להודיע שיעור שהוי גם לת"ק. אלא במשנה ז' בעבר תחת חילין שאזיר שתחתיו אינו רשות מיוחד. ולא שייך שם לומר שנכנס שלא בדרשות. להכי לכ"ע סגי בשעתד : פ' ר"ל ואם ר"ה המוסגר או המוחלט נכנס לביהמ"ד : פ' א' ולהכי מפניו לו מקום מרווח כזה. משום דרך הוא שיעור תפלה להשתחוות בפיוסו ידים ורגלים [כג"ו יומא דכ"א א' ד"ה משתמיה]. ולפ"י ר"ל דרך אורחא דמלחא נקט תנא. והוא הדין בפחות מזה. [וברמב"ם משמע לכאורה דס"ל דכשאיט כשעור סוף אינו מושב כפ"ע ועל גבי ביהמ"ד. ונעמחו הקהל. אבל א"ל לומר כן דהרי אפילו בור דרות המגולים בבית והן לרכי הבית. ואפ"ה לא בעלי לגבי הבית כשנכנס המנוגע לתוכו [כסוף פריהין]. מיהו אע"ג דגם כשיש כותל גבוה י"ט שמשפיק. עכ"פ למעלה מהכותל ז' האוירים מעורבבין. אפ"ה רשות צפ"ע מיקרי ולא נעמחו הקהל. ולפיכך גם כשיש פתח פתוח מהביהמ"ד לתושב המנוגע. אפ"ה עכ"פ מושב צפ"ע הוא ושאריו הקהל בעתהתן [ועיין במראה בתן סי' י"ד] : פ' א' היינו כשאלן לחדרו פתח צפ"ע רק שפתוח לביהמ"ד. וכשאריו לילך לחדרו לריך לילך לשם דרך ביהמ"ד : פ' א' דכשיכנס או ולא מחדרו דרך ביהמ"ד צמוד הקהל שם אף שילך דרך העברה יטמא הקהל מדיש כאן כותלי' א"ל שבו. [אמנם מהרמב"ם והראב"ד [ספ"י מעו"ל] נראה דס"ל דאף רק בשלן כותלי' לריך שהוי אבל בבית שיש כותלי' א"ל שהוי. אפ"ה ביהמ"ד אע"ג שיש כותלי' רשאי לעבור בלי שהוי ולא יטמאו הקהל. וצ"ל עשמי" משום דביהמ"ד בדרשות לכל אדם לנטעם שם דמי לאילן לעיל שרשות לשימין לנטעם תחתיו. ועכ"פ לריך

יב על רוחב ארבע אמות. דמחיתה רצו הוי פולק רשות וחשיבי כשיי בתים. ואין לו לטמא שני בתים אלא זה ששכנס בו אלא זה ששכנס בו אפילו

ר' עובדיה מברטנורה נגעים עשרה בתים פרק יג תוספות יום טוב עמ' משנה אחרונה

העומדים בבית הכנסת ככליהם וציליהם. כשהוא עובר מן הפתח ועד המחיצה דחיישין שמה יעמוד מעט בשעה שהוא עובר. ויטמאו כל העומדים שם: כל המציל בצמיד פתיל כגון כלי חרס וכל הגבו דחשיב במסכת כלים פרק ואלו כלים מגילים: כל המציל מכוסה באהל הבת. כגון צור ודוד ללא בני למיד פתיל אלא כסוי כדתן במסכת אהלוח. פרק התגור (משנה ו'). והלכה כרבי יוסי:

המתפלל עוסק לו מחיצה על רוחב ד"א. שכל כך קנה למוסב. ול' הרמב"ם על רוחב ד"א. ר"ל שהמקום אשר יבא שם יהיה ד' אמות על ד"א עד שיהיה לו מושב צפני עלמו: **כל** המציל למיד פתיל באהל המת כו'. ר"מ סבר (מאמר) שבית המנוגע יטמא כל מה שבו וכן אהל המת (עשה) דינס שום. ור' יוסי סבר שטומאת מת חמורה. לפי שהיא טומאת שבעה. וטומאת בית המנוגע טומאת ערב. ולזה יורידוהו מדרכה כמו שפירשה. הרמב"ם: **בבית המנוגע. כל המציל מכוסה באהל המת. אפילו מגולה בבית המנוגע מהור (טו).**

אפילו כלים המכוסין טמאין לר"מ אם אין מוקפין ז"ס לכנסת הטומאה כמדק משהו כיון שהוא כחותו הבית: ר"י יוסי אומר כל המציל ז"ס באהל המת מיל במכוס' דבית המנוגע. מ"ש הרמב"ם בבית המנוגע קיל ממת שזה טומאת שבעה וכו' איכא למישרך דשרך יוכיח שאינו אלא טומאת ערב ובתי ז"ס בפ"ח דכלים מ"ו. ולעד"כ דר"מ לטעמי' דאמר פ"ב מ"ה ולא יטמא כל אשר בבית כלי חרסו ועפיו לכך השריך פניו וזו ס"ד דבכסוי בעלמא סגי וכסה הכל ולמה העריקו לפנות אלא ש"מ דבטיק ז"ס ואיכא פירחא כמו בפניו וגם אין הכל בקיפין דבתי ז"ס. ור' יוסי ס"ל כ"י יהודה דהתם דהפניו גורת הכתוב הוא ולא משום טומאה ולעולם בכסוי בעלמא סגי:

מלאכת שלמה

ולפי' לה מקרא דכתיב שבו איש תחתיו וקומה של אדם שלש אמות ואמה כדי פשוט ידים ובקומה דידו' משערין דאי לא חימא הכי עוג מלך הבשן מה תהא עליו ולא דלא חשיב לן נכי ויש שאמרו הכל לפי מה

שהוא אדם בפ"ו דכלים משום דלא פסיקא ליה דאיכא אדם נגס באבריו וצריך למדוד לו בחמה של כל אדם:

יבין תפארת ישראל יבין

צריך עמד. ורק לזכירת בעלמא שמה יגע כאלה מהקסל כיהיכ"י נעכרו או שמה יעמוד משהו. להכי נכנס ראשון ויאלא אחרון. אולם מדקנא לפיל [במ"ו] ג' ואל רק באלון. וכלולה משניות אחריות נקט בית. ולפ"ד מוכנס כר"ל שם חילוק בין ים טמא' או לא: (סד) כפ"י דכלים. והיינו בין שהכלי אמתקט'ו כלל ככלי אבנים וכו'. ובין שהוא כ"ח שאמתקט'ו מגבו:

(פה) כגון צור ודוד (כאלהו פ"ה מ"ו): (טו) ולפיכך כשמונחין בחזקן כלים וטהרות בתוך הסור והדוד הנגולים בבית המוסגר או המוגלת. נשארין בטוהרות. וכדכתיב אחר דמו. והכי קו"ל [מכ"ס ע"ז מ"טו"ה ע"ז]. ונ"ל דכ"ס בשכנסת מנוגע לבית סהור כך הוא הדיון:

הלכתא גבירתא בללא דפרק יג

משנה א עשרה מיני נגעים בתים הם. (א) אם בסוף שבוע א' כחה. (ב) אם שעברה אז הנגע לזמרי. ב' אלו קולף מקום הנגע לבד בפניו ומהור. (ג) כחה בשבוע ב'. (ד) או שעברה אז לזמרי ב' אלו קולף כלעיל. אבל טעון גם צפרים. (ה) פשה בסוף שבוע א'. חולץ וקוצה וטח. ומסגיר שבוע ב'. דבחורה הנגע לבית ינתן כולו. (ו) וכלא חורה הנגע בשבוע ב'. טעון צפרים לשהרו. (ז) עמד בעינו בסוף שבוע א'. שחזור ומסגירו. ואם בסוף שבוע ב' מצא שפשה. חולץ וקוצה וטח. ומסגיר שבוע ג'. שאם חורה הנגע אז להבית ינתן כולו. (ח) ואם לא חור או טעון צפרים לשהרו. (ט) עמד בעינו בשבוע א' ובשבוע ב' חולץ וקוצה וטח. ומסגירו עוד שבוע ג'. ואם אז תחזור הנגע ינתן כל הבית. (י) ואם לא תחזור או טעון צפרים לשהרו. כל הטעון צפרים. וחור מקום שהביאן. גותץ כל הבית. ואם אחר הכאת הצפרים חורה הנגע להבית. יראה בתחלה:

שחלץ וקוצה וטח. שכבר נפתח הבית במקצת. אפ"ה אם חור נגע להבית הראשון. גותץ גם האבן שלקח ממנו תחלה. ובחור הנגע להאבנים שלקח. ינתץ הבית הראשון. והבית הב' נידון כנתנגע מהשתא ומסגירו: **משנה ו** בית או אילן המסכך בית מוסגר או מוחלש. או גם הנכנס תחת אהל החיצון טמא. דגם בית מנוגע שבמחוכך משמא לבא עמו תחת אהל: **משנה ז** אדם או אבן או בגד מוסגר או מוחלש אינו משמא לשהור שעמו תחת אהל רק כשהטומאה נחה. אף שהשתור רק עובר. ולא אישכא. ואפילו היה הטומאה מונחת ביד אדם העובר אפ"ה דינה כאילו לא נחה הטומאה. מיהו כשיש כותלים סביב הפתוחה והטומאה. או אפילו לא נחה הטומאה. נטמא הפתוח ששמה באהל:

משנה ב אבן גדול שנראה בב' בתים סמוכים ככותל שביניהן כשחולץ חולץ כולו. מרוב הנגע. אבל כשנותץ. גותץ רק החלק ששייך לבית המנוגע. ואפילו יש ככותל הג"ל שורה אחת של אבנים גדולים שנראין כאן וכאן. ועל שורה זו שוב שורה של אבנים קטנים שב' מהן מחזיקין בעובי החונה. נמצא שהאבן מהן שניאה כאן. לא נראה כאן. אפ"ה כשהנגע בגדול צריך לחלוץ כולו. ולא אמרינן דכמו שמחזיקין בהקטנים שתחתיו ושעליו. ה"נ לא יצטרך לחלוץ רק החצי שמהאבן הגדול שביניהם. וכ"כ כשהנגע בהקטן א"צ לחלוץ רק אותו שנראה בבית המנוגע. ולא אז הבית שבעד. אע"ג שהאבן הגדול שבין הקטנים היה צריך לחלוץ כולו:

משנה ח כבניסת אדם לבית שא' מהן מוסגר או מוחלש יש חילוק. שאם הנכנס מהור. אז רק בנכנס דרך ביאה סגי בראשו ורובו. אבל כשהנכנס טמא. אז אפילו נכנס דרך אחוריו סגי בראשו ורובו [וג"ל טעם הדבר. משום דהא דכתיב והבא אל הבית. דמשמע דרך ביאה דוקא. רק כשהור הנכנס תחב]. וכ"כ בגד שנכנס לבית. וא' מהן מוסגר או מוחלש. אם הנכנס מהור צריך שיכניס ממנו געגא"צ. ורק בשאר כלי צריך שיכניס רובו. וכשהנכנס טמא. ככל גזנא סגי כשהנכנס כזית ממנו:

משנה ג בית ועלייה ע"ג. ונולד נגע באחת מהן ניצולות הקורות שביניהן. ובאין עלייה מקורה ע"ג. גותץ הכל. הוץ מכל הלבנים שמונחים על חגג שלא יתרכך שיט הנג. וגם המלכין המונח על הנג סביב שפתו שיהיה כעין מעקה וגם המלכנים שסביב חוד המפתחים והחלונות. וגם השרירים שעממיהם ב לול החלונות. אמנם כולן רק באין מחוברין לבית בטיש או יחידות. רק שתחובים שם בחזק. כל כזית מעץ אבן ועפר של בית מוחלש. מטמא במגע ובמשא ובביאה לבית מהור:

משנה ט כל אדם או כלי שנכנס לבית מוסגר או מוחלש. נטמא מיד. אבל כשלבש האדם הכלי. ונעשית טפל לו. אמ"ש עד שישעה כדאמ"ר משת הטין. והאדם מוסב ואוכלו בלפתן. דבכל הנך אין שהוי הרבה באכילתו: **משנה י** מי שעומד תוך בית מנוגע וידיו בחוץ. או אפילו אישכא שהגוף נשאר מחור מדאורייתא. אפ"ה כליו שלבש בחוץ אמ"ש עד שישעה כדאמ"ר כהנ"ל. אבל כשהן בידן בית משא. נטמאו מיד. ואף דבין כך וכך לא נכנסו הכלים לתוך בית הטומאה. ידו בתר גזנא גרידא:

משנה ד הנכנס דרך אחוריו לבית מוסגר או מוחלש או רק בנכנס כולו טמא. אבל בנכנס כדרכו זהו דרך ביאה וסגי כשנכנס ראשו ורובו. ובנגע באבן המנוגע אפילו הוא כימו הסגרו בין מחוכך בין מאחוריו טמא [ולרש"י כל נגע מחוכך של בית בכל הכותלים אפילו כמסגרי טמא]. אבל הנגע באחוריו בשאר הכותל. רק במוחלש טמא:

משנה יא מוסגר או מוחלש שנכנס לבית. כל מה שבתוך הבית אפילו למעלה מק' אמה נטמא מיד:

משנה ה לקח אבנים ממוסגר ובגאן בבית מהור אף שלקחו מהמוסגר אחר

משנה יב מנוגע אמ"ש באהל. רק בביאה לחדר א'. לפיכך כשמשוק בינו להשתרות כותל גבוה י"ט. אף שיש ככותל פתח פתוח נשאר מהורים במהרת. ולהכי מיתדים לו מקום בביהכ"נ בהפסק כותל כג"ל. ורק רוחב המקום צריך שיהיה דע"ד אמות כשיעור תפלה. אבל לא יכנס לחדרו דרך ביהכ"נ בשעה שהצבור שם. דהרי כשיש כותלים סביב א"צ שהיו. כל כלי שאמתקט'ו מגבו. דבאהל המת מציל בצמ"ס. בבית מנוגע מציל במכוסה. אבל כור ודוד דבאתל המת מציל בכסוי. בבית מנוגע אפילו מגולה מציל על מה שבתוכו וכ"ש כשנכנס שם מנוגע דינא הכי: